

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Բելառուսի Հանրապետությունը, Ղազախստանի Հանրապետությունը եւ Ռուսաստանի Դաշնությունը, այսուհետ՝ Կողմեր,

հիմնվելով «Եվրասիական տնտեսական ինտեգրման մասին» 2011 թվականի նոյեմբերի 18-ի հռչակագրի վրա,

առաջնորդվելով պետությունների ինքնիշխան հավասարության սկզբունքով, մարդու եւ քաղաքացու սահմանադրական իրավունքների ու ազատությունների գերակայության սկզբունքն անվերապահորեն պահպանելու անհրաժեշտությամբ,

ցանկանալով ամրապնդել համերաշխությունն ու խորացնել համագործակցությունն իրենց ժողովուրդների միջեւ՝ պահպանելով հարգանքը նրանց պատմության, մշակույթի ու ավանդույթների նկատմամբ,

համոզմունք հայտնելով, որ Եվրասիական տնտեսական ինտեգրման հետագա զարգացումը համահունչ է Կողմերի ազգային շահերին,

առաջնորդվելով Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների տնտեսություններն ամրապնդելու եւ դրանց ներդաշնակ զարգացումն ու մերձեցումն ապահովելու, ինչպես նաեւ գործարար ակտիվության կայուն աճը, հավասարակշռված առեւտուրը եւ բարեխիղճ մրցակցությունը երաշխավորելու ձգտումներով,

ապահովելով տնտեսական առաջընթաց՝ Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների առջեւ դրված այն ընդհանուր խնդիրների լուծմանն ուղղված համատեղ գործողությունների միջոցով, որոնք առնչվում են համաշխարհային տնտեսության շրջանակներում կայուն տնտեսական

զարգացմանը, բազմակողմանի արդիականացմանը եւ ազգային տնտեսությունների մրցունակության բարձրացմանը,

հաստատելով այլ երկրների, ինչպես նաեւ միջազգային ինտեգրացիոն կազմավորումների ու միջազգային կազմակերպությունների հետ տնտեսական փոխշահավետ եւ իրավահավասար համագործակցությունը հետագայում ամրապնդելու ձգտումը,

հաշվի առնելով Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության նորմերը, կանոններն ու սկզբունքները,

հաստատելով իրենց հավատարմությունը Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության նպատակներին ու սկզբունքներին, ինչպես նաեւ միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչում ունեցող այլ սկզբունքներին եւ նորմերին,

պայմանավորվեցին հետեւյալի մասին.

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄԸ

Բաժին I

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1

Եվրասիական տնտեսական միության հիմնադրումը

Իրավասություններ

1. Սույն Պայմանագրով Կողմերը հիմնադրում են Եվրասիական տնտեսական միությունը (այսուհետ՝ Միություն, ԵԱՏՄ), որի շրջանակներում ապահովվում են ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալի ու աշխատուժի տեղաշարժի ազատությունը, սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով սահմանված տնտեսության ճյուղերում համակարգված, համաձայնեցված կամ միասնական քաղաքականության իրականացումը:

2. Միությունը տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման միջազգային կազմակերպություն է, որն ունի միջազգային իրավասություններ:

Հոդված 2

Սահմանումները

Սույն Պայմանագրի նպատակներով օգտագործվում են հետեւյալ հիմնական հասկացությունները, որոնք ունեն հետեւյալ իմաստը՝

«օրենսդրության ներդաշնակեցում»՝ անդամ պետությունների օրենսդրության մոտարկում, որն ուղղված է առանձին ոլորտներում համանման (համադրելի) նորմատիվ իրավական կարգավորում սահմանելուն,

«անդամ պետություններ»՝ Միության անդամներ եւ սույն Պայմանագրի կողմեր հանդիսացող պետություններ,

«պաշտոնատար անձինք»՝ անդամ պետությունների այն քաղաքացիները, որոնք նշանակված են Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի դեպարտամենտների տնօրենների եւ Հանձնաժողովի դեպարտամենտների տնօրենների տեղակալների, ինչպես նաեւ Միության դատարանի քարտուղարության ղեկավարի, Միության դատարանի քարտուղարության ղեկավարի տեղակալների եւ Միության դատարանի դատավորների խորհրդականների պաշտոններում,

«միասնական տնտեսական տարածք»՝ անդամ պետությունների տարածքներից բաղկացած տարածք, որտեղ շուկայական սկզբունքների եւ ներդաշնակեցված կամ միասնականացված իրավական նորմերի կիրառման հիման վրա գործում են տնտեսության կարգավորման համանման (համադրելի) ու միատեսակ մեխանիզմներ եւ որտեղ գոյություն ունի միասնական ենթակառուցվածք,

«միասնական քաղաքականություն»՝ անդամ պետությունների կողմից սահմանված՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված ոլորտներում իրականացվող քաղաքականություն, որը ենթադրում է անդամ պետությունների կողմից միասնականացված իրավական կարգավորում, այդ թվում՝ Միության մարմինների՝ իրենց լիազորությունների շրջանակներում կայացված որոշումների հիման վրա,

«Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրեր»՝ Միության գործունեությանը եւ զարգացմանն առնչվող հարցերով անդամ պետությունների միջեւ կնքվող միջազգային պայմանագրեր,

«երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրեր»՝ երրորդ պետությունների, նրանց ինտեգրացիոն կազմավորումների ու միջազգային կազմակերպությունների հետ կնքվող միջազգային պայմանագրեր,

«ընդհանուր (միասնական) շուկա»՝ Միության շրջանակներում ծավալվող տնտեսական հարաբերությունների ամբողջություն, որոնց դեպքում ապահովվում է ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալի ու աշխատուժի տեղաշարժի ազատությունը,

«կարգադրություն»՝ Միության մարմինների կողմից ընդունվող կազմակերպակարգադրական ակտ,

«որոշում»՝ Միության մարմինների կողմից ընդունվող, նորմատիվ իրավական բնույթի դրույթներ պարունակող ակտ,

«համակարգված քաղաքականություն»՝ քաղաքականություն, որը ենթադրում է անդամ պետությունների համագործակցություն Միության մարմինների շրջանակներում հավանության արժանացած ընդհանուր մոտեցումների հիման վրա, որոնք անհրաժեշտ են Միության՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված նպատակներն իրագործելու համար,

«համաձայնեցված քաղաքականություն»՝ տարբեր ոլորտներում անդամ պետությունների կողմից իրականացվող քաղաքականություն, որը ենթադրում է իրավական կարգավորման այն չափով ներդաշնակեցում, այդ թվում՝ Միության մարմինների որոշումների հիման վրա, որն անհրաժեշտ է Միության՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված նպատակներն իրագործելու համար,

«աշխատակիցներ»՝ անդամ պետությունների քաղաքացիներ, որոնք Միության մարմիններում աշխատում են իրենց հետ կնքվող աշխատանքային պայմանագրերի հիման վրա եւ որոնք պաշտոնատար անձինք չեն,

«Մաքսային միություն»՝ անդամ պետությունների առեւտրատնտեսական ինտեգրման ձեւ, որով նախատեսվում է միասնական մաքսային տարածք, որի սահմաններում փոխադարձ առեւտրի մեջ չեն կիրառվում մաքսատուրքեր (համարժեք այլ տուրքեր, հարկեր եւ հավաքագումներ), ոչ սակագնային կարգավորման միջոցներ, հատուկ պաշտպանական, հակագնագցման ու փոխհատուցման միջոցներ, եւ որտեղ գործում են Եվրասիական տնտեսական

միության միասնական մաքսային սակագինը եւ երրորդ կողմի հետ ապրանքների արտաքին առետրի կարգավորման միասնական միջոցները,

«երրորդ կողմ»՝ Միության անդամ չհանդիսացող պետություն, միջազգային կազմակերպություն կամ միջազգային ինտեգրացիոն կազմավորում,

«օրենսդրության միասնականացում»՝ անդամ պետությունների օրենսդրության մոտարկում, որն ուղղված է սույն Պայմանագրով սահմանված առանձին ոլորտներում իրավական կարգավորման նույնական մեխանիզմներ սահմանելուն:

Սույն Պայմանագրում օգտագործվող այլ հասկացություններ ընկալվում են այն իմաստներով, որոնք ներկայացված են սույն Պայմանագրի եւ դրա հավելվածների համապատասխան բաժիններում:

Բաժին II

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ, ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Հոդված 3

Միության գործունեության հիմնական սկզբունքները

Միությունն իր գործունեությունն իրականացնում է անդամ պետությունների կողմից սույն Պայմանագրին համապատասխան իրեն վերապահվող իրավասության շրջանակներում՝ հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչում ունեցող սկզբունքների՝ ներառյալ անդամ պետությունների ինքնիշխան հավասարության եւ նրանց տարածքային ամբողջականության սկզբունքների նկատմամբ հարգանքը,

անդամ պետությունների քաղաքական կարգի առանձնահատկությունների նկատմամբ հարգանքը,

Կողմերի փոխշահավետ համագործակցությունը, իրավահավասարությունն ապահովելը եւ ազգային շահերը հաշվի առնելը,

շուկայական տնտեսության եւ բարեխիղճ մրցակցության սկզբունքների պահպանումը,

անցումային ժամանակահատվածների ավարտից հետո Մաքսային միության գործունեությունը՝ առանց բացառումների եւ սահմանափակումների:

Անդամ պետությունները բարենպաստ պայմաններ են ստեղծում, որպեսզի Միությունն իրականացնի իր գործառույթները, եւ ձեռնպահ են մնում այնպիսի միջոցներից, որոնք կարող են վտանգել Միության նպատակների իրագործումը:

Հոդված 4

Միության հիմնական նպատակները

Միության հիմնական նպատակներն են՝

անդամ պետությունների տնտեսությունների կայուն զարգացման համար պայմանների ստեղծումը՝ ի նպաստ դրանց բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման շահերի,

Միության շրջանակներում ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալի ու աշխատուժի միասնական շուկա ձեւավորելու ձգտումը,

համաշխարհային տնտեսության պայմաններում բազմակողմանի արդիականացումը, համագործակցությունը եւ ազգային տնտեսությունների մրցունակության բարձրացումը:

Հոդված 5

Իրավասությունը

1. Միությունն օժտվում է իրավասությամբ սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված սահմաններում եւ ծավալներով:

2. Անդամ պետություններն իրականացնում են համակարգված կամ համաձայնեցված քաղաքականություն՝ սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված սահմաններում եւ ծավալներով:

3. Տնտեսության այլ ոլորտներում անդամ պետությունները ձգտում են իրականացնել համակարգված կամ համաձայնեցված քաղաքականություն՝ Միության հիմնական սկզբունքներին եւ նպատակներին համապատասխան:

Այդ նպատակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշմամբ կարող են ստեղծվել համապատասխան հարցերով օժանդակ մարմիններ (Կողմերի պետական մարմինների ղեկավարների խորհուրդներ, աշխատանքային խմբեր, հատուկ հանձնաժողովներ) եւ (կամ) տրվել Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի հանձնարարականներ համապատասխան ոլորտներում Կողմերի փոխգործակցությունը համակարգելու ուղղությամբ:

Հոդված 6

Միության իրավունքը

1. Միության իրավունքի մաս են կազմում՝

սույն Պայմանագիրը,

Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերը,

երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրերը,

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի, Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումներն ու կարգադրությունները, որոնք ընդունվել են սույն Պայմանագրով ու Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված իրենց լիազորությունների շրջանակներում:

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի եւ Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի որոշումները ենթակա են անդամ պետությունների կողմից դրանց ազգային օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով կատարման:

2. Երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրերը չպետք է հակասեն Միության գործունեության հիմնական նպատակներին, սկզբունքներին ու կանոններին:

3. Սույն Պայմանագրի եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերի միջեւ հակասություններ առաջանալու դեպքում գերակայում է սույն Պայմանագիրը:

Միության մարմինների որոշումներն ու կարգադրությունները չպետք է հակասեն սույն Պայմանագրին եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին:

4. Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի, Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումների միջեւ հակասություններ առաջանալու դեպքում՝

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշումները գերակայում են Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումների նկատմամբ,

Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի որոշումները գերակայում են Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումների նկատմամբ:

Հոդված 7

Միության միջազգային գործունեությունը

1. Միությունն իրավունք ունի իր իրավասության շրջանակներում իրականացնելու Միության առջեւ դրված խնդիրների կարգավորմանն ուղղված միջազգային գործունեություն: Այսպիսի գործունեության շրջանակներում Միությունն իրավունք ունի միջազգային համագործակցություն ծավալելու պետությունների, միջազգային կազմակերպությունների ու միջազգային ինտեգրացիոն կազմավորումների հետ եւ ինքնուրույն կամ անդամ պետությունների հետ կնքելու իր իրավասությանը վերապահված հարցերին առնչվող միջազգային պայմանագրեր:

Միության կողմից միջազգային համագործակցություն ծավալելու կարգը սահմանվում է Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշմամբ: Երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրեր կնքելու հարցերը սահմանվում են Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով:

2. Երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրերի նախագծերին առնչվող բանակցությունների վարումը, ինչպես նաև դրանց ստորագրումն իրականացվում են Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշման հիման վրա անդամ պետությունների կողմից համապատասխան ներպետական ընթացակարգերը կատարելուց հետո:

Երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրի՝ Միության համար պարտադիր լինելու վերաբերյալ նրա համաձայնությունն արտահայտելու, միջազգային պայմանագիրը դադարեցնելու, կասեցնելու կամ դրանից դուրս գալու մասին որոշումը Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է բոլոր անդամ պետությունների կողմից անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերը կատարելուց հետո:

Բաժին III

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Հոդված 8

Միության մարմինները

1. Միության մարմիններն են՝

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհուրդը (այսուհետ՝
Բարձրագույն խորհուրդ),

Եվրասիական միջկառավարական խորհուրդը (այսուհետ՝
Միջկառավարական խորհուրդ),

Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով,
ԵՏՀ),

Եվրասիական տնտեսական միության դատարանը (այսուհետ՝ Միության
դատարան):

2. Միության մարմինները գործում են այն լիազորությունների
շրջանակներում, որոնք նրանց վերապահված են սույն Պայմանագրով եւ
Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով:

3. Միության մարմինները գործում են սույն Պայմանագրի 3-րդ հոդվածում
նշված սկզբունքների հիման վրա:

4. Բարձրագույն խորհրդում, Միջկառավարական խորհրդում եւ
Հանձնաժողովի խորհրդում նախագահությունն իրականացվում է ռոտացիոն
սկզբունքով՝ ռուսերեն այբբենական կարգով, մեկ անդամ պետության կողմից,
օրացուցային մեկ տարվա ընթացքում՝ առանց երկարաձգման իրավունքի:

5. Անդամ պետությունների տարածքներում Միության մարմինների
գտնվելու պայմանները սահմանվում են Միության եւ գտնվելու վայրի
պետությունների միջեւ կնքվող առանձին միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 9

Միության մշտապես գործող մարմինների կառուցվածքային ստորաբաժանումներում պաշտոններ զբաղեցնելը

1. Միության մշտապես գործող մարմինների կառուցվածքային ստորաբաժանումներում պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունք ունեն անդամ պետությունների այն քաղաքացիները, որոնք ունեն համապատասխան մասնագիտական կրթություն եւ աշխատանքային փորձ:

2. Հանձնաժողովի դեպարտամենտի պաշտոնատար անձինք չեն կարող լինել միեւնույն պետության քաղաքացիներ: Նշված պաշտոններն զբաղեցնելու համար թեկնածուների ընտրությունն իրականացվում է ԵՏՀ-ի մրցութային հանձնաժողովի կողմից՝ հաշվի առնելով Կողմերի հավասար ներկայացվածության սկզբունքը: Նշված պաշտոններն զբաղեցնելու մրցույթին մասնակցելու համար թեկնածուները ներկայացնում է Հանձնաժողովի խորհրդի անդամը՝ համապատասխան Կողմից:

3. Հանձնաժողովի դեպարտամենտներում այլ պաշտոններ զբաղեցնելու համար թեկնածուների ընտրությունն իրականացվում է ԵՏՀ-ի կողմից մրցութային հիմունքով՝ հաշվի առնելով Հանձնաժողովի ֆինանսավորման մեջ Կողմերի բաժնեմասային մասնակցությունը:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված պաշտոններն զբաղեցնելու համար թեկնածուների ընտրության հարցերով ԵՏՀ մրցութային հանձնաժողովի կազմի մեջ մտնում են Հանձնաժողովի կոլեգիայի բոլոր անդամները՝ բացառությամբ Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահի:

ԵՏՀ-ի մրցութային հանձնաժողովն իր որոշումները կայացնում է առաջարկությունների տեսքով՝ ձայների մեծամասնությամբ, եւ դրանք ներկայացնում Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահի հաստատմանը: Եթե

Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը կոնկրետ թեկնածուի վերաբերյալ ընդունում է այնպիսի որոշում, որը հակասում է ԵՏՀ մրցութային հանձնաժողովի առաջարկությանը, ապա Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը հարցը ներկայացնում է Հանձնաժողովի խորհրդի քննարկմանը վերջնական որոշում կայացնելու նպատակով:

«ԵՏՀ մրցութային հանձնաժողովի մասին» հիմնադրույթը (ներառյալ մրցույթի անցկացման կանոնները), դրա կազմը, ինչպես նաև Հանձնաժողովի դեպարտամենտների տնօրենների եւ տնօրենների տեղակալների պաշտոններն զբաղեցնելու համար թեկնածուներին ներկայացվող որակավորման պահանջները հաստատվում են Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

5. Թեկնածուների ընտրության կարգը եւ Միության դատարանի աշխատակազմում պաշտոնի նշանակումն իրականացվում են Միության դատարանի գործունեությունը կարգավորող փաստաթղթերին համապատասխան:

Հոդված 10

Բարձրագույն խորհուրդը

1. Բարձրագույն խորհուրդը Միության բարձրագույն մարմինն է:
2. Բարձրագույն խորհրդի կազմի մեջ մտնում են անդամ պետությունների ղեկավարները:

Հոդված 11

Բարձրագույն խորհրդի աշխատակարգը

1. Բարձրագույն խորհրդի նիստերն անցկացվում են տարին առնվազն մեկ անգամ:

Միության գործունեությանն առնչվող անհետաձգելի հարցերը լուծելու նպատակով կարող են գումարվել Բարձրագույն խորհրդի արտահերթ նիստեր՝ ցանկացած անդամ պետության կամ Բարձրագույն խորհրդի նախագահի նախաձեռնությամբ:

2. Բարձրագույն խորհրդի նիստերն անցկացվում են Բարձրագույն խորհրդի նախագահի ղեկավարությամբ:

Բարձրագույն խորհրդի նախագահը՝

վարում է Բարձրագույն խորհրդի նիստերը,

կազմակերպում է Բարձրագույն խորհրդի աշխատանքը,

իրականացնում է Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերի նախապատրաստական գործընթացների ընդհանուր ղեկավարումը:

Բարձրագույն խորհրդի նախագահի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Բարձրագույն խորհրդի՝ նախագահող անդամ պետությունը ներկայացնող նոր անդամն իրականացնում է Բարձրագույն խորհրդի նախագահի լիազորությունները մնացած ժամկետի ընթացքում:

3. Բարձրագույն խորհրդի նախագահի հրավերով Բարձրագույն խորհրդի նիստերին կարող են մասնակցել Հանձնաժողովի խորհրդի անդամները, Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը եւ հրավիրված այլ անձինք:

Բարձրագույն խորհրդի մասնակիցների ցուցակը եւ նիստերի ձեւաչափը սահմանվում են Բարձրագույն խորհրդի նախագահի կողմից Բարձրագույն խորհրդի անդամների հետ համաձայնեցմամբ:

Բարձրագույն խորհրդի նիստերի օրակարգը ձեւավորվում է Հանձնաժողովի կողմից անդամ պետությունների առաջարկությունների հիման վրա:

Բարձրագույն խորհրդի նիստերին զանգվածային լրատվամիջոցների հավատարմագրված ներկայացուցիչների ներկայության հարցը կարգավորվում է Բարձրագույն խորհրդի նախագահի կողմից:

4. Բարձրագույն խորհրդի նիստերի անցկացումը կազմակերպելու կարգը հաստատվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

5. Բարձրագույն խորհրդի նիստերի նախապատրաստման ու անցկացման կազմակերպչական, տեղեկատվական եւ նյութատեխնիկական ապահովումն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ ընդունող անդամ պետության աջակցությամբ: Բարձրագույն խորհրդի նիստերի անցկացման ֆինանսական ապահովումն իրականացվում է Միության բյուջեի միջոցների հաշվին:

Հոդված 12

Բարձրագույն խորհրդի լիազորությունները

1. Բարձրագույն խորհուրդը քննարկում է Միության գործունեությանն առնչվող սկզբունքային հարցերը, սահմանում ինտեգրացիայի զարգացման ռազմավարությունը, ուղղություններն ու հեռանկարները եւ ընդունում Միության նպատակների իրագործմանն ուղղված որոշումներ:

2. Բարձրագույն խորհուրդն իրականացնում է հետեւյալ հիմնական լիազորությունները՝

1) սահմանում է Միության ձեւավորման եւ զարգացման ռազմավարությունը, ուղղություններն ու հեռանկարները եւ ընդունում Միության նպատակների իրագործմանն ուղղված որոշումներ,

2) հաստատում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի կազմը, բաշխում է պարտականությունները Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների միջեւ եւ դադարեցնում է նրանց լիազորությունները,

3) նշանակում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահին եւ ընդունում նրա լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու մասին որոշում,

4) անդամ պետությունների ներկայացմամբ նշանակում է Միության դատարանի դատավորներին,

5) հաստատում է Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի աշխատանքային կանոնակարգը,

6) հաստատում է Միության բյուջեն, «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթը եւ Միության բյուջեի կատարման վերաբերյալ հաշվետվությունը,

7) սահմանում է անդամ պետությունների՝ Միության բյուջե կատարած բաժնեմասային ներդրումների չափը (սանդղակը),

8) անդամ պետության առաջարկով քննարկում է այն հարցերը, որոնք վերաբերում են Միջկառավարական խորհրդի կամ Հանձնաժողովի ընդունած որոշումները չեղարկելուն կամ փոփոխելուն՝ հաշվի առնելով 16-րդ հոդվածի 7-րդ կետի դրույթները,

9) Միջկառավարական խորհրդի կամ Հանձնաժողովի առաջարկությամբ քննարկում է այն հարցերը, որոնց շուրջ որոշում ընդունելիս ընդհանուր համաձայնություն (կոնսենսուս) ձեռք չի բերվել,

10) հարցումներով դիմում է Միության դատարան,

11) հաստատում է Միության դատարանի դատավորների, Միության դատարանի աշխատակազմի պաշտոնատար անձանց ու աշխատակիցների, ինչպես նաեւ նրանց ընտանիքի անդամների եկամուտների, գույքի եւ գույքային բնույթի պարտավորությունների մասին տվյալների հավաստիությունն ու ամբողջականությունն ստուգելու կարգը,

12) սահմանում է Միություն նոր անդամներ ընդունելու եւ Միությանն անդամակցությունը դադարեցնելու կարգը,

13) ընդունում է դիտորդի կարգավիճակ կամ Միությանն անդամակցելու համար թեկնածու պետության կարգավիճակ տալու կամ այն չեղյալ համարելու մասին որոշում,

14) հաստատում է Եվրասիական տնտեսական միության կողմից միջազգային համագործակցություն իրականացնելու կարգը,

15) ընդունում է Միության անունից երրորդ կողմի հետ բանակցելու, այդ թվում՝ դրա հետ Միության միջազգային պայմանագրեր կնքելու եւ բանակցություններ վարելու իրավունք վերապահելու, ինչպես նաեւ երրորդ կողմի հետ կնքող միջազգային պայմանագրի՝ Միության համար պարտադիր լինելուն նրա համաձայնությունն արտահայտելու, միջազգային պայմանագիրը դադարեցնելու, կասեցնելու կամ դրանից դուրս գալու մասին որոշումներ,

16) հաստատում է Միության մարմինների ընդհանուր հաստիքների թվակազմը, Միության մարմիններում անդամ պետությունների քաղաքացիների թվից պաշտոնատար անձանց ներկայացվածության չափանիշները, որոնք մրցութային հիմունքով ուղարկվում են անդամ պետությունների ներկայացմամբ,

17) հաստատում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների, Միության դատարանի դատավորների, Միության մարմինների պաշտոնատար անձանց եւ աշխատակիցների աշխատանքի դիմաց վարձատրության կարգը,

18) հաստատում է «Եվրասիական տնտեսական միության մարմիններում արտաքին աուդիտի (վերահսկողության) մասին» հիմնադրույթը,

19) քննարկում է Միության մարմիններում անցկացված արտաքին աուդիտի (վերահսկողության) արդյունքները,

20) հաստատում է Միության խորհրդանշանները,

21) հանձնարարություններ է տալիս Միջկառավարական խորհրդին եւ Հանձնաժողովին,

22) ընդունում է համապատասխան հարցերով օժանդակ մարմիններ ստեղծելու մասին որոշումներ,

23) իրականացնում է սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված այլ լիազորություններ:

Հոդված 13

Բարձրագույն խորհրդի որոշումներն ու կարգադրությունները

1. Բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է որոշումներ ու կարգադրություններ:

2. Բարձրագույն խորհրդի որոշումներն ու կարգադրություններն ընդունվում են ընդհանուր համաձայնությամբ (կոնսենսուսով):

Բարձրագույն խորհրդի՝ Միությունում անդամ պետության անդամակցության դադարեցման հետ կապված որոշումներն ընդունվում են հետեւյալ սկզբունքով՝ «ընդհանուր համաձայնություն (կոնսենսուս)՝ հանած այն անդամ պետության ձայնը, որը ծանուցել է Միությունում իր անդամակցությունը դադարեցնելու մտադրության մասին»:

Հոդված 14

Միջկառավարական խորհուրդը

Միջկառավարական խորհուրդն անդամ պետությունների կառավարությունների ղեկավարներից բաղկացած Միության մարմին է:

Հոդված 15

Միջկառավարական խորհրդի աշխատակարգը

1. Միջկառավարական խորհրդի նիստերն անցկացվում են ըստ անհրաժեշտության, սակայն ոչ պակաս, քան տարին երկու անգամ:

Միության գործունեությանն առնչվող անհետաձգելի հարցերը լուծելու նպատակով կարող են գումարվել Միջկառավարական խորհրդի արտահերթ նիստեր ցանկացած անդամ պետության կամ Միջկառավարական խորհրդի նախագահի նախաձեռնությամբ:

2. Միջկառավարական խորհրդի նիստերն անցկացվում են Միջկառավարական խորհրդի նախագահի ղեկավարությամբ:

Միջկառավարական խորհրդի նախագահը՝

վարում է Միջկառավարական խորհրդի նիստերը,

կազմակերպում է Միջկառավարական խորհրդի աշխատանքը,

իրականացնում է Միջկառավարական խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերի նախապատրաստական գործընթացների ընդհանուր ղեկավարումը:

Միջկառավարական խորհրդի նախագահի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Միջկառավարական խորհրդի՝ նախագահող անդամ պետությունը ներկայացնող նոր անդամն իրականացնում է Միջկառավարական խորհրդի նախագահի լիազորությունները մնացած ժամկետի ընթացքում:

3. Միջկառավարական խորհրդի նախագահի հրավերով Միջկառավարական խորհրդի նիստերին կարող են մասնակցել Հանձնաժողովի խորհրդի անդամները, Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը եւ հրավիրված այլ անձինք:

Միջկառավարական խորհրդի մասնակիցների ցուցակը եւ նիստերի ձեւաչափը սահմանվում են Միջկառավարական խորհրդի նախագահի կողմից Միջկառավարական խորհրդի անդամների հետ համաձայնեցմամբ:

Միջկառավարական խորհրդի նիստերի օրակարգը ձեւավորվում է Հանձնաժողովի կողմից անդամ պետությունների առաջարկությունների հիման վրա:

Միջկառավարական խորհրդի նիստերին զանգվածային լրատվամիջոցների հավատարմագրված ներկայացուցիչների ներկայության հարցը կարգավորվում է Միջկառավարական խորհրդի նախագահի կողմից:

4. Միջկառավարական խորհրդի նիստերի անցկացման կարգը հաստատվում է Միջկառավարական խորհրդի կողմից:

5. Միջկառավարական խորհրդի նիստերի նախապատրաստման ու անցկացման կազմակերպչական, տեղեկատվական եւ նյութատեխնիկական ապահովումն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ ընդունող անդամ պետության աջակցությամբ: Միջկառավարական խորհրդի նիստերի անցկացման ֆինանսական ապահովումն իրականացվում է Միության բյուջեի միջոցների հաշվին:

Հոդված 16

Միջկառավարական խորհրդի լիազորությունները

Միջկառավարական խորհուրդն իրականացնում է հետեւյալ հիմնական լիազորությունները՝

1) ապահովում է սույն Պայմանագրի, Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերի եւ Բարձրագույն խորհրդի որոշումների իրականացման ու կատարման նկատմամբ հսկողությունը,

2) Հանձնաժողովի խորհրդի առաջարկությամբ քննարկում է այն հարցերը, որոնց շուրջ Հանձնաժողովի խորհրդում որոշումներ ընդունելիս ընդհանուր համաձայնություն (կոնսենսուս) ձեռք չի բերվել,

3) հանձնարարություններ է տալիս Հանձնաժողովին,

4) Բարձրագույն խորհուրդ է ներկայացնում Խորհրդի անդամների եւ Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների թեկնածությունները,

5) հավանություն է տալիս Միության բյուջեի, «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթի եւ Միության բյուջեի կատարման վերաբերյալ հաշվետվության նախագծերին,

6) հաստատում է «Եվրասիական տնտեսական միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգման մասին» հիմնադրույթը, Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգման ստանդարտներն ու մեթոդաբանությունը, ընդունում է որոշումներ Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեությունը վերստուգելու վերաբերյալ եւ սահմանում դրանց անցկացման ժամկետները,

7) անդամ պետության առաջարկությամբ քննարկում է Հանձնաժողովի ընդունած որոշումների չեղարկմանը կամ փոփոխմանն առնչվող հարցերը կամ, համաձայնություն ձեռք չբերելու դեպքում, դրանք ներկայացնում է Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը,

8) ընդունում է որոշում Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի կոլեգիայի որոշումների գործողության կասեցման վերաբերյալ,

9) հաստատում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների, Հանձնաժողովի պաշտոնատար անձանց եւ աշխատակիցների, ինչպես նաեւ նրանց ընտանիքի անդամների եկամուտների, գույքի եւ գույքային բնույթի պարտավորությունների մասին տվյալների հավաստիությունն ու ամբողջականությունն ստուգելու կարգը,

10) իրականացնում է սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված այլ լիազորություններ:

Հոդված 17

Միջկառավարական խորհրդի որոշումներն ու կարգադրությունները

1. Միջկառավարական խորհուրդն ընդունում է որոշումներ ու կարգադրություններ:

2. Միջկառավարական խորհրդի որոշումներն ու կարգադրություններն ընդունվում են ընդհանուր համաձայնությամբ (կոնսենսուսով):

Հոդված 18

Հանձնաժողովը

1. Հանձնաժողովը Միության մշտապես գործող կարգավորող մարմինն է: Հանձնաժողովը բաղկացած է Խորհրդից ու Կոլեգիայից:

2. Հանձնաժողովն ընդունում է որոշումներ, կարգադրություններ ու առաջարկություններ:

Հանձնաժողովի խորհրդի որոշումները, կարգադրություններն ու առաջարկություններն ընդունվում են ընդհանուր համաձայնությամբ (կոնսենսուսով):

Հանձնաժողովի Կոլեգիայի որոշումները, կարգադրություններն ու առաջարկություններն ընդունվում են որակյալ մեծամասնությամբ կամ ընդհանուր համաձայնությամբ (կոնսենսուսով):

Բարձրագույն խորհուրդը սահմանում է «զգային» հարցերի ցանկը, որոնց վերաբերյալ Հանձնաժողովի կոլեգիայի որոշումներն ընդունվում են ընդհանուր համաձայնությամբ (կոնսենսուսով):

Ընդ որում, որակյալ մեծամասնությունը կազմում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների ընդհանուր թվի ձայների երկու երրորդը:

3. Հանձնաժողովի կարգավիճակը, խնդիրները, կազմը, գործառույթները, լիազորություններն ու աշխատակարգը սահմանվում են սույն Պայմանագրի 1-ին հավելվածի համաձայն:

4. Հանձնաժողովի գտնվելու վայրը Ռուսաստանի Դաշնության Մոսկվա քաղաքն է:

Հոդված 19

Միության դատարանը

1. Միության դատարանը Միության մշտապես գործող դատական մարմինն է:

2. Միության դատարանի կարգավիճակը, կազմը, իրավասությունը, գործունեության իրականացման ու ձեւավորման կարգը սահմանվում են Եվրասիական տնտեսական միության դատարան ստատուտով՝ սույն Պայմանագրի 2-րդ հավելվածի համաձայն:

3. Միության դատարանի գտնվելու վայրը Բելառուսի Հանրապետության Մինսկ քաղաքն է:

Բաժին IV

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

Հոդված 20

Միության բյուջեն

1. Միության մարմինների գործունեության ֆինանսավորումն իրականացվում է Միության բյուջեի միջոցների հաշվին, որը ձեւավորվում է «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթով սահմանված կարգով:

Հերթական ֆինանսական տարվա համար Միության բյուջեն ձեւավորվում է ռուսական ռուբլով՝ անդամ պետությունների բաժնեմասային ներդրումների հաշվին: Անդամ պետությունների՝ Միության բյուջե կատարվող բաժնեմասային ներդրումների չափը (սանդղակը) սահմանվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Միության բյուջեի եկամուտներն ու ծախսերը պետք է հավասարակշռված լինեն: Ֆինանսական տարին սկսվում է հունվարի 1-ից եւ ավարտվում դեկտեմբերի 31-ին:

2. Միության բյուջեն եւ «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթը հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Միության բյուջեում եւ «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթում փոփոխությունների կատարումն իրականացվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Հոդված 21

Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումը

Միության բյուջեի կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու նպատակով անցկացվում է Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական

գործունեության վերստուգում ոչ պակաս, քան երկու տարվա ընթացքում մեկ անգամ:

Ցանկացած անդամ պետության նախաձեռնությամբ Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության հետ կապված առանձին հարցերի մասով կարող են ստուգումներ անցկացվել:

Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումներն իրականացվում են անդամ պետությունների պետական ֆինանսական հսկողության մարմինների ներկայացուցիչներից բաղկացած վերստուգողների խմբի կողմից:

Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումների արդյունքները սահմանված կարգով ներկայացվում են Միջկառավարական խորհրդի քննարկմանը:

Հոդված 22

Արտաքին աուդիտը (հսկողությունը)

Միության բյուջեի միջոցների ձեւավորման, կառավարման ու տնօրինման արդյունավետության, Միության գույքի եւ այլ ակտիվների օգտագործման արդյունավետության որոշման նպատակով անցկացվում է արտաքին աուդիտ (հսկողություն): Արտաքին աուդիտը (հսկողությունը) իրականացվում է անդամ պետությունների պետական ֆինանսական հսկողության մարմինների ներկայացուցիչներից բաղկացած տեսուչների խմբի կողմից: Արտաքին աուդիտի (հսկողության) ստանդարտներն ու մեթոդաբանությունը սահմանվում են անդամ պետությունների պետական ֆինանսական հսկողության մարմինների կողմից:

Միության մարմիններում անցկացված արտաքին աուդիտի (հսկողության) արդյունքները սահմանված կարգով ներկայացվում են Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը:

ՄԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բաժին V

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՓՈԽԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 23

Տեղեկատվական փոխգործակցությունը Միության շրջանակներում

1. Միության գործունեությանն առնչվող բոլոր ոլորտներում ինտեգրացիոն գործընթացների տեղեկատվական ապահովման նպատակով մշակվում ու իրականացվում են Միության շրջանակներում տեղեկատվահաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ տեղեկատվական փոխգործակցության եւ վստահության անդրսահմանային տարածության ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ:

2. Միության շրջանակներում ընդհանուր գործընթացների իրականացման դեպքում տեղեկատվական փոխգործակցությունն իրականացվում է Միության ինտեգրացված տեղեկատվական համակարգի կիրառմամբ, որով ապահովվում է ըստ տարածքների տեղաբաշխված պետական տեղեկատվական ռեսուրսների եւ լիազորված մարմինների տեղեկատվական համակարգերի, ինչպես նաեւ Հանձնաժողովի տեղեկատվական ռեսուրսների ու տեղեկատվական համակարգերի ինտեգրացումը:

3. Պետական տեղեկատվական ռեսուրսների եւ տեղեկատվական համակարգերի արդյունավետ փոխգործակցությունն ու համակարգումն ապահովելու նպատակով տեղեկատվայնացման ու տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում անդամ պետություններն իրականացնում են համաձայնեցված քաղաքականություն:

4. Ծրագրատեխնիկական միջոցներ ու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ կիրառելիս անդամ պետություններն ապահովում են փոխգործակցության

ընթացքում օգտագործվող կամ ձեռք բերված մտավոր սեփականության պահպանությունը:

5. Միության շրջանակներում տեղեկատվական փոխգործակցության եւ դրա իրականացումը համակարգելու հիմնարար սկզբունքները, ինչպես նաեւ ինտեգրացված տեղեկատվական համակարգի ստեղծման ու զարգացման կարգը սահմանվում են սույն Պայմանագրի 3-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 24

Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկությունները

1. Միության գործունեության ու զարգացման արդյունավետության նպատակով ձեւավորվում են Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկությունները:

2. Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկությունների ձեւավորումն իրականացվում է հետեւյալ սկզբունքներին համապատասխան՝

- 1) մասնագիտական անկախությունը,
- 2) գիտական հիմնավորվածությունն ու համադրելիությունը,
- 3) ամբողջականությունն ու արժանահավատությունը,
- 4) արդիականությունն ու յուրաժամանակությունը,
- 5) բաց լինելն ու հանրամատչելիությունը,
- 6) ծախսերի արդյունավետությունը,
- 7) վիճակագրական գաղտնիությունը:

3. Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկությունների ձեւավորման եւ տարածման կարգը սահմանվում է սույն Պայմանագրի 4-րդ հավելվածի համաձայն:

Բաժին VI

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 25

Մաքսային միության գործունեության սկզբունքները

1. Անդամ պետությունների Մաքսային միության շրջանակներում՝

1) գործում է ապրանքների ներքին շուկա,

2) կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը եւ երրորդ կողմերի հետ ապրանքների արտաքին առևտրի կարգավորման այլ միասնական միջոցներ,

3) գործում է ապրանքների առևտրի միասնական ռեժիմ երրորդ կողմերի հետ հարաբերություններում,

4) իրականացվում է միասնական մաքսային կարգավորում,

5) իրականացվում է ապրանքների ազատ տեղափոխում անդամ պետությունների տարածքներով՝ առանց մաքսային հայտարարագրման ու պետական հսկողության (տրանսպորտային, սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական, կարանտինային բուսասանիտարական) կիրառման՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերի:

2. Սույն Պայմանագրի նպատակներով օգտագործվում են հասկացություններ, որոնք ունեն հետեւյալ իմաստը՝

ներմուծման մաքսատուրք՝ պարտադիր վճար, որը գանձվում է անդամ պետությունների մաքսային մարմինների կողմից Միության մաքսային տարածք ապրանքներ ներմուծելու դեպքում,

Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկ (ԵԱՏՄ ԱՏԳ ՄԱԱ)՝ արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկ, որը

հիմնված է Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության՝ ապրանքների նկարագրման եւ ծածկագրման ներդաշնակեցված համակարգի ու Անկախ պետությունների համագործակցության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկի վրա,

Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագին (ԵԱՏՄ ՄՄՍ)՝ երրորդ երկրներից Միության մաքսային տարածք ներմուծվող (ներմուծված) ապրանքների նկատմամբ կիրառվող մաքսատուրքերի դրույքաչափերի ամբողջություն, որը համակարգված է Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկին համապատասխան,

սակագնային առանձնաշնորհում (պրեֆերենցիա)՝ ներմուծման մաքսատուրքերի վճարումից ազատում կամ Միության հետ ազատ առևտրի գոտի ձեւավորող երկրների ծագման ապրանքների համար ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի նվազեցում կամ Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների եւ (կամ) Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների համար ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի նվազեցում:

Հոդված 26

Ներմուծման մաքսատուրքերի (համարժեք այլ տուրքերի, հարկերի եւ հավաքագրումների) հաշվեգրումն ու բաշխումը

Վճարված (գանձված) ներմուծման մաքսատուրքերը ենթակա են հաշվեգրման եւ բաշխման անդամ պետությունների բյուջեների միջեւ:

Ներմուծման մաքսատուրքերի գումարների հաշվեգրումն ու բաշխումը, անդամ պետությունների բյուջեների եկամուտների կազմ դրանք փոխանցելն իրականացվում են սույն Պայմանագրի 5-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 27

Ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիների ու ազատ պահեստների ստեղծումն ու գործունեությունը

Անդամ պետությունների սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը նպաստելու, ներդրումներ ներգրավելու, նոր տեխնոլոգիաների վրա հիմնված արտադրություններ ստեղծելու եւ զարգացնելու, տրանսպորտային ենթակառուցվածքի, զբոսաշրջության ու առողջարանային-կուրորտային ոլորտը զարգացնելու նպատակով, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով անդամ պետությունների տարածքներում ստեղծվում ու գործում են ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիներ ու ազատ պահեստներ:

Ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիների ու ազատ պահեստների ստեղծման եւ գործունեության պայմանները սահմանվում են Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 28

Ներքին շուկան

1. Միությունը միջոցներ է ձեռնարկում սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան ներքին շուկայի գործունեությունն ապահովելու նպատակով:

2. Ներքին շուկան ընդգրկում է տնտեսական տարածք, որում, սույն Պայմանագրի դրույթների համաձայն, ապահովվում է ապրանքների, անձանց, ծառայությունների եւ կապիտալի ազատ տեղաշարժը:

3. Ներքին շուկայի գործունեության շրջանակներում ապրանքների փոխադարձ առետրում անդամ պետությունները չեն կիրառում ներմուծման ու արտահանման մաքսատուրքեր (համարժեք այլ տուրքեր, հարկեր եւ հավաքագրումներ), ոչ սակագնային կարգավորման միջոցներ, հատուկ պաշտպանական, հակագնագցման ու փոխհատուցման միջոցներ՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերի:

Հոդված 29

Ապրանքների ներքին շուկայի գործունեության կարգից բացառությունները

1. Ապրանքների փոխադարձ առետրում անդամ պետություններն իրավունք ունեն կիրառելու սահմանափակումներ (պայմանով, որ այդ միջոցներն անհիմն խտրականության միջոց կամ առետրի քողարկված սահմանափակում չլինեն), եթե այդ սահմանափակումներն անհրաժեշտ են՝

- 1) մարդու կյանքի եւ առողջության պահպանման,
- 2) հասարակական բարոյականության եւ իրավակարգի պաշտպանության,
- 3) շրջակա միջավայրի պահպանության,
- 4) կենդանիների եւ բույսերի, մշակութային արժեքների պաշտպանության,
- 5) միջազգային պարտավորությունների կատարման,

6) երկրի պաշտպանության եւ անդամ պետության անվտանգության ապահովման համար:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված հիմքերով՝ ներքին շուկայում կարող են ներմուծվել նաեւ սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ՝ սույն Պայմանագրի XI բաժնով սահմանվող կարգով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված հիմքերով՝ առանձին կատեգորիայի ապրանքների շրջանառությունը կարող է սահմանափակվել:

Միության մաքսային տարածքում այդպիսի ապրանքների տեղափոխման կամ շրջանառության կարգը սահմանվում է սույն Պայմանագրի, Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին համապատասխան:

Բաժին VII

ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 30

Դեղամիջոցների ընդհանուր շուկայի ձեւավորումը

1. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն ստեղծում են պատշաճ դեղագործական գործելակերպի չափանիշներին համապատասխանող դեղամիջոցների ընդհանուր շուկա՝ հիմնված հետեւյալ սկզբունքների վրա՝

1) դեղամիջոցների շրջանառության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության պահանջների ներդաշնակեցում եւ միասնականացում,

2) Միության տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող դեղամիջոցների որակին, արդյունավետությանն ու անվտանգությանն առնչվող պարտադիր պահանջների միասնականության ապահովում,

3) դեղամիջոցների շրջանառության ոլորտում միասնական կանոնների ընդունում,

4) դեղամիջոցների որակի, արդյունավետության ու անվտանգության գնահատման համար հետազոտության եւ հսկողության միատեսակ կամ համադրելի մեթոդների մշակում ու կիրառում,

5) դեղամիջոցների շրջանառության նկատմամբ հսկողության (վերահսկողության) ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցում,

6) դեղամիջոցների շրջանառության ոլորտում անդամ պետությունների համապատասխան լիազորված մարմինների կողմից թույլատրական եւ հսկողական ու վերահսկողական գործառույթների իրականացում:

2. Միության շրջանակներում դեղամիջոցների ընդհանուր շուկայի գործունեությունն իրականացվում է Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 100-րդ հոդվածի դրույթները:

Հոդված 31

Բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկայի ձեւավորումը

1. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն ստեղծում են բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկա՝ հիմնված հետեւյալ սկզբունքների վրա՝

1) բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության պահանջների ներդաշնակեցում,

2) Միության տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) արդյունավետությանն ու անվտանգությանը ներկայացվող պարտադիր պահանջների միասնականության ապահովում,

3) բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության ոլորտում միասնական կանոնների ընդունում,

4) բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) որակի ապահովման համակարգի ստեղծման համար միասնական մոտեցումների սահմանում,

5) բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության նկատմամբ հսկողության

(վերահսկողության) ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցում:

2. Միության շրջանակներում բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկայի գործունեությունն իրականացվում է Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 100-րդ հոդվածի դրույթները:

Բաժին VIII

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 32

Մաքսային կարգավորումը Միությունում

Միությունում իրականացվում է միասնական մաքսային կարգավորում՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային օրենսգրքին եւ Միության իրավունքը կազմող՝ մաքսային իրավահարաբերությունները կարգավորող միջազգային պայմանագրերին ու ակտերին համապատասխան, ինչպես նաեւ սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան:

Բաժին IX

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Ընդհանուր դրույթներ արտաքին առևտրային քաղաքականության մասին

Հոդված 33

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության նպատակներն ու սկզբունքները

1. Միության արտաքին առևտրային քաղաքականությունն ուղղված է անդամ պետությունների կայուն տնտեսական զարգացման խթանմանը, տնտեսության բազմազանեցմանը, նորարարության զարգացմանը, առևտրի ու ներդրումների ծավալների մեծացմանը եւ կառուցվածքի բարելավմանը, ինտեգրացիոն գործընթացների արագացմանը, ինչպես նաեւ համաշխարհային տնտեսության շրջանակներում Միության՝ որպես արդյունավետ ու մրցունակ կազմակերպության հետագա զարգացման ապահովմանը:

2. Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման հիմնական սկզբունքներն են՝

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման այնպիսի միջոցների ու մեխանիզմների կիրառումը, որոնք անդամ պետությունների արտաքին առևտրային գործունեության մասնակիցների համար ծանրաբեռնող են ոչ ավելի, քան անհրաժեշտ է Միության նպատակներն արդյունավետ իրագործելու համար,

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման միջոցներն ու մեխանիզմները մշակելու, ընդունելու եւ կիրառելու գործընթացի հրապարակայնությունը,

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման միջոցներն ու մեխանիզմները կիրառելու հիմնավորվածությունն ու օբյեկտիվությունը,

անդամ պետությունների արտաքին առևտրային գործունեության մասնակիցների իրավունքների ու օրինական շահերի, ինչպես նաեւ ապրանքներ արտադրողների ու ծառայություններ մատուցողների ու դրանց սպառողների իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանությունը,

արտաքին առևտրային գործունեության մասնակիցների իրավունքների պահպանումը:

3. Արտաքին առևտրային քաղաքականությունն իրականացվում է Միության կողմից ինքնուրույն կամ անդամ պետությունների հետ այն ոլորտներում, որտեղ Միության մարմիններն ընդունում են անդամ պետությունների կողմից պարտադիր կատարման ենթակա որոշումներ, երրորդ կողմի հետ միջազգային պայմանագրեր կնքելու, միջազգային կազմակերպություններում մասնակցելու կամ արտաքին առևտրային քաղաքականության միջոցներ ու մեխանիզմներ ինքնուրույն կիրառելու միջոցով:

Միությունը պատասխանատվություն է կրում իր կողմից կնքվող միջազգային պայմանագրերով սահմանվող պարտավորությունների կատարման համար եւ իրականացնում է այդ պայմանագրերով սահմանվող իր իրավունքները:

Հոդված 34

Առավել բարենպաստության ռեժիմը

Ապրանքների արտաքին առևտրի նկատմամբ Սակագների եւ առևտրի գլխավոր համաձայնագրի իմաստով (ՍԱԳՀ, 1994 թվական) առավել բարենպաստության ռեժիմը կիրառվում է այն դեպքերում եւ պայմաններով, երբ առավել բարենպաստության ռեժիմի կիրառումը նախատեսված է երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրերով, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների՝ երրորդ կողմի հետ կնքվող միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 35

Ազատ առևտրի ռեժիմը

ՍԱԳՀ-ի (1994 թվական) իմաստով ապրանքների ազատ առևտրի ռեժիմը սահմանվում է երրորդ կողմի հետ առևտրի նկատմամբ՝ այդպիսի երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրի հիման վրա՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 102-րդ հոդվածի դրույթները:

Երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագիրը, որով սահմանվում է ազատ առևտրի ռեժիմը, կարող է ներառել արտաքին առևտրային գործունեության հետ կապված այլ դրույթներ:

Հոդված 36

Չարգացող եւ (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ կիրառվող սակագնային առանձնաշնորհումները

1. Չարգացող եւ (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների տնտեսական զարգացմանը նպաստելու նպատակով Միությունը, սույն Պայմանագրին համապատասխան, կարող է տրամադրել սակագնային առանձնաշնորհումներ՝ Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների եւ (կամ) Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ:

2. Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ, որոնք Միության մաքսային տարածք ներմուծվում են առանձնաշնորհումների տրամադրմամբ, կիրառվում են ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափեր՝ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի 75 տոկոսի չափով:

3. Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ, որոնք Միության մաքսային տարածք ներմուծվում են առանձնաշնորհումների տրամադրմամբ, կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի զրոյական դրույքաչափեր:

Հոդված 37

Ապրանքների ծագումը որոշելու կանոնները

1. Միության մաքսային տարածքում կիրառվում են Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու միասնական կանոնները:

2. Մաքսասակագնային կարգավորման միջոցներ կիրառելու (բացառությամբ սակագնային առանձնաշնորհումների տրամադրման), ոչ սակագնային կարգավորման եւ շուկայի պաշտպանության միջոցներ կիրառելու, ապրանքների ծագումը դրոշմավորելուն ներկայացվող պահանջներ սահմանելու, պետական (մունիցիպալ) գնումներ իրականացնելու, ապրանքների արտաքին առետրի վիճակագրություն վարելու նպատակներով կիրառվում են Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու կանոններ (ապրանքների ծագումը որոշելու ոչ առանձնաշնորհային (ոչ պրեֆերենցիալ) պայմաններ), որոնք սահմանվում են Հանձնաժողովի կողմից:

3. Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող կամ առավել թույլ զարգացած երկրներից Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ սակագնային առանձնաշնորհումներ տրամադրելու նպատակով կիրառվում են զարգացող եւ առավել թույլ զարգացած երկրներից ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու կանոններ, որոնք հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից:

4. Միության տարածք այնպիսի պետություններից ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ սակագնային առանձնաշնորհումներ տրամադրելու նպատակներով, որոնց հետ առետրատնտեսական հարաբերություններում Միության կողմից կիրառվում է ազատ առետրի ռեժիմը, կիրառվում են ապրանքների ծագումը որոշելու այն կանոնները, որոնք հաստատվում են երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության՝ ազատ առետրի ռեժիմի կիրառումը նախատեսող համապատասխան միջազգային պայմանագրով:

5. Եթե երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության՝ ազատ առևտրի ռեժիմի կիրառումը նախատեսող միջազգային պայմանագրով սահմանված չեն ապրանքի ծագումը որոշելու կանոններ, կամ դրանք ընդունված չեն այդպիսի պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու պահի դրությամբ, ապա Միության տարածք ներմուծվող՝ այդ երկրի ծագման ապրանքների նկատմամբ, մինչև ապրանքների ծագումը որոշելու համապատասխան կանոնների ընդունումը, կիրառվում են ապրանքների ծագումը որոշելու՝ սույն հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված կանոնները:

6. Ապրանքների ծագումը որոշելու (հաստատելու) ոլորտում երրորդ կողմի բազմակի խախտումների վերաբերյալ փաստերի առկայության դեպքում Հանձնաժողովը կարող է որոշում ընդունել անդամ պետությունների մաքսային ծառայությունների կողմից տվյալ պետությունից ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու (հաստատելու) ճշտության նկատմամբ դիտանցում իրականացնելու վերաբերյալ: Ապրանքների ծագումը որոշելու (հաստատելու) ոլորտում երրորդ կողմի համակարգային խախտումներ բացահայտելու դեպքում Հանձնաժողովը կարող է որոշում ընդունել անդամ պետությունների մաքսային ծառայությունների կողմից ապրանքների ծագումը հաստատող փաստաթղթերի ընդունումը կասեցնելու մասին: Սույն կետի դրույթներով չեն սահմանափակվում անդամ պետությունների՝ ներմուծվող ապրանքների ծագման նկատմամբ հսկողության եւ դրա արդյունքների հիման վրա միջոցներ ձեռնարկելու լիազորությունները:

Հոդված 38

Ծառայությունների արտաքին առևտուրը

Երրորդ կողմերի հետ ծառայությունների առևտրի ոլորտում համակարգումն իրականացվում է անդամ պետությունների կողմից:

Համակարգում իրականացնելը չի նշանակում այդ ոլորտում Միության վերազգային իրավասություն:

Հոդված 39

Երրորդ կողմերի հետ առեւտրում սահմանափակող միջոցների վերացումը

Հանձնաժողովն աջակցում է երրորդ կողմերին շուկաների հասանելիությունն ապահովելու ընթացքում, իրականացնում է անդամ պետությունների նկատմամբ երրորդ կողմի սահմանած սահմանափակող միջոցների դիտանցում, եւ եթե երրորդ կողմը Միության նկատմամբ որեւէ միջոց է կիրառում, կամ Միության ու երրորդ կողմի միջեւ առեւտրային վեճ է առաջանում, ապա Հանձնաժողովը, անդամ պետությունների մասնակցությամբ, համապատասխան երրորդ կողմի հետ խորհրդակցություններ է անցկացնում:

Հոդված 40

Երրորդ կողմի նկատմամբ պատասխան միջոցների կիրառումը

1. Եթե երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության եւ (կամ) անդամ պետությունների՝ երրորդ կողմերի հետ կնքվող միջազգային պայմանագրով նախատեսվում է պատասխան միջոցներ կիրառելու հնարավորություն, ապա Միության տարածքում պատասխան միջոցներ ներմուծելու մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի կողմից, այդ թվում՝ ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերը բարձրացնելու, քանակական սահմանափակումներ ներմուծելու, առանձնաշնորհումների տրամադրումը ժամանակավորապես կասեցնելու կամ Հանձնաժողովի իրավասությունների շրջանակներում այլ միջոցներ ընդունելու միջոցով, որոնք ազդեցություն ունեն համապատասխան պետության հետ արտաքին առեւտրի վրա:

2. Մինչեւ 2015 թվականի հունվարի 1-ն անդամ պետությունների՝ երրորդ կողմերի հետ կնքող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերում անդամ պետություններն իրավունք ունեն միակողմանիորեն՝ որպես պատասխան միջոցներ կիրառելու ներմուծման մաքսատուրքերի՝ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի հետ համեմատած ավելի բարձր դրույքաչափեր, ինչպես նաեւ միակողմանիորեն կասեցնելու սակագնային առանձնաշնորհումների տրամադրումը՝ պայմանով, որ այդպիսի պատասխան միջոցների կիրառման մեխանիզմները չեն խախտում սույն Պայմանագրի դրույթները:

Հոդված 41

Արտահանումը զարգացնելուն ուղղված միջոցները

Միությունը, Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության միջազգային պայմանագրերին, նորմերին ու կանոններին համապատասխան, կարող է կիրառել երրորդ կողմերի շուկաներ անդամ պետությունների ապրանքների արտահանումը զարգացնելուն ուղղված համատեղ միջոցներ:

Համատեղ միջոցները մասնավորապես ներառում են արտահանման ապահովագրությունն ու վարկավորումը, միջազգային լիզինգը, «Եվրասիական տնտեսական միության ապրանք» հասկացության խթանումը եւ Միության ապրանքների միասնական դրոշմավորման համակարգի ներմուծումը, արտերկրում ցուցահանդեսատոնավաճառային ու էքսպոզիցիոն գործունեությունը, գովազդային ու իմիջի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը:

2. Մաքսասակագնային կարգավորումը եւ ոչ սակագնային կարգավորումը

Հոդված 42

Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը

1. Միության մաքսային տարածքում կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկն ու Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը, որոնք հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից եւ համարվում են Միության առետրային քաղաքականության գործիքները:

2. Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը կիրառելու հիմնական նպատակներն են՝

1) Միության՝ համաշխարհային տնտեսությանն արդյունավետ ինտեգրման համար պայմանների ապահովումը,

2) Միության մաքսային տարածք ապրանքների ներմուծման ապրանքային կառուցվածքի ռացիոնալացումը,

3) Միության մաքսային տարածքում ապրանքների արտահանման եւ ներմուծման ռացիոնալ հարաբերակցության պահպանումը,

4) Միությունում ապրանքների արտադրության եւ սպառման կառուցվածքում առաջընթացի ապահովմանն ուղղված փոփոխությունների համար պայմանների ստեղծումը,

5) Միության տնտեսության ճյուղերին օժանդակության տրամադրումը:

3. Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի շրջանակներում կիրառվում են ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի հետեւյալ տեսակները՝

1) ադվալորային՝ հաշվարկվում է հարկման ենթակա ապրանքների մաքսային արժեքի նկատմամբ տոկոսներով,

2) յուրահատուկ՝ հաշվարկվում է ըստ ֆիզիկական հատկանիշների՝ հարկման ենթակա ապրանքների բնահրային արտահայտությամբ (քանակ, զանգված, ծավալ կամ այլ հատկանիշներ),

3) խառը՝ երբ զուգակցվում են սույն կետի 1-ին եւ 2-րդ ենթակետերում նշված երկու տեսակները:

4. Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերը միասնական են եւ ենթակա չեն փոփոխման՝ պայմանավորված Միության մաքսային սահմանով ապրանք տեղափոխող անձանցից, գործարքների տեսակներից եւ այլ հանգամանքներից՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրի 35-րդ, 36-րդ եւ 43-րդ հոդվածներով սահմանված դեպքերի:

5. Միության մաքսային տարածք ապրանքների ներմուծման օպերատիվ կարգավորման նպատակով, անհրաժեշտության դեպքում, կարող են սահմանվել սեզոնային մաքսատուրքեր, որոնց գործողության ժամկետը չի կարող գերազանցել տարվա ընթացքում 6 ամիսը, եւ որոնք կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնով նախատեսված ներմուծման մաքսատուրքերի փոխարեն:

6. Միությանն անդամակցած պետությունն իրավունք ունի կիրառելու Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնից տարբերվող ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափեր՝ ապրանքների անվանացանկին եւ դրույքաչափերին համապատասխան, որոնք հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից՝ Միությանն այդ անդամ պետության անդամակցության մասին միջազգային պայմանագրի հիման վրա:

Միությանն անդամակցած պետությունը պարտավոր է ապահովել այն ապրանքների՝ միայն իր տարածքի սահմաններում օգտագործումը, որոնց

նկատմամբ կիրառվել են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի հետ համեմատած ավելի ցածր ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափեր եւ ձեռնարկել միջոցներ՝ թույլ չտալու համար այլ անդամ պետություններ այդպիսի ապրանքների արտահանումը՝ առանց վճարելու Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի դրույքաչափերով հաշվարկված ներմուծման մաքսատուրքերի գումարների եւ ապրանքները ներմուծելիս վճարված ներմուծման մաքսատուրքերի գումարների տարբերության չափով ներմուծման մաքսատուրքերը:

Հոդված 43

Սակագնային արտոնությունները

1. Միության մաքսային տարածք ներմուծվող (ներմուծված) ապրանքների նկատմամբ կարող են կիրառվել սակագնային արտոնություններ՝ ներմուծման մաքսատուրքի վճարումից ազատելու կամ ներմուծման մաքսատուրքի դրույքաչափը նվազեցնելու ձեով:

2. Սակագնային արտոնությունները չեն կարող անհատական բնույթ կրել եւ կիրառվում են անկախ ապրանքների ծագման երկրից:

3. Սակագնային արտոնությունների տրամադրումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 6-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 44

Սակագնային քվոտաները

1. Միության մաքսային տարածք ներմուծվող՝ երրորդ երկրների ծագման գյուղատնտեսական ապրանքների առանձին տեսակների նկատմամբ թույլատրվում է սահմանել սակագնային քվոտաներ, եթե նույնանման

ապրանքներ արտադրվում (արդյունահանվում, աճեցվում) են Միության մաքսային տարածքում:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ապրանքների նկատմամբ, որոնք Միության մաքսային տարածք են ներմուծվում սահմանված սակագնային քվոտայի չափի սահմաններում, կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի համապատասխան դրույքաչափերը:

3. Միության մաքսային տարածք ներմուծվող՝ երրորդ երկրների ծագման գյուղատնտեսական ապրանքների առանձին տեսակների նկատմամբ սակագնային քվոտաների սահմանումը եւ սակագնային քվոտաների չափերի բաշխումն իրականացվում են սույն Պայմանագրի 6-րդ հավելվածով նախատեսված կարգով:

Հոդված 45

Մաքսասակագնային կարգավորման հարցերով Հանձնաժողովի լիազորությունները

1. Հանձնաժողովը՝

իրականացնում է Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկի եւ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի վարումը,

սահմանում է ներմուծման, այդ թվում՝ սեզոնային մաքսատուրքերի դրույքաչափերը,

սահմանում է սակագնային արտոնությունների տրամադրման դեպքերն ու պայմանները,

սահմանում է սակագնային արտոնություններ կիրառելու կարգը,

սահմանում է Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգը կիրառելու պայմաններն ու կարգը, այդ թվում՝ հաստատում է՝

Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների ցանկը,

Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ցանկը,

զարգացող երկրների կամ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների ցանկը, որոնց նկատմամբ Միության մաքսային տարածք ներմուծելիս տրամադրվում են միասնական սակագնային առանձնաշնորհումներ,

սահմանում է սակագնային քվոտաները, բաշխում է սակագնային քվոտայի չափն անդամ պետությունների միջև, սահմանում է արտաքին առևտրային գործունեության մասնակիցների միջև սակագնային քվոտայի չափը բաշխելու մեթոդն ու կարգը, իսկ, անհրաժեշտության դեպքում, բաշխում է սակագնային քվոտայի չափը երրորդ երկրների միջև կամ ընդունում է ակտ, որին համապատասխան անդամ պետությունները սահմանում են արտաքին առևտրային գործունեության մասնակիցների միջև սակագնային քվոտայի չափը բաշխելու մեթոդն ու կարգը, իսկ, անհրաժեշտության դեպքում, բաշխում են սակագնային քվոտայի չափը երրորդ երկրների միջև:

2. «Զգայուն» ապրանքների ցանկը, որոնց համար ներմուծման մաքսատուրքի դրույքաչափի փոփոխության մասին որոշումն ընդունում է Հանձնաժողովի Խորհուրդը, հաստատվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Հոդված 46

Ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները

1. Երրորդ երկրների հետ առեւտրում Միության կողմից ընդունվում են ոչ սակագնային կարգավորման հետեւյալ միջոցները՝

1) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման արգելք,

2) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման քանակական սահմանափակումներ,

3) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման բացառիկ իրավունք,

4) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման ավտոմատ լիցենզավորում (հսկում),

5) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման թույլատրական կարգ:

2. Ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները սահմանվում եւ կիրառվում են հրապարակայնության ու խտրականության բացառման սկզբունքների հիման վրա՝ սույն Պայմանագրի 7-րդ հավելվածով սահմանված կարգով:

Հոդված 47

Ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները միակողմանիորեն ներմուծելը

Անդամ պետությունները երրորդ երկրների հետ առեւտրում կարող են միակողմանիորեն ներմուծել եւ կիրառել ոչ սակագնային կարգավորման միջոցներ՝ սույն Պայմանագրի 7-րդ հավելվածով սահմանված կարգով:

3. Ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցները

Հոդված 48

Ընդհանուր դրույթներ ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցներ ներմուծելու մասին

1. Ապրանքներ արտադրողների տնտեսական շահերի պաշտպանության նպատակով Միության մաքսային տարածք ներմուծվող եւ երրորդ երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ Միությունում կարող են ներմուծել ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցներ՝ հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցների, ինչպես նաեւ այլ միջոցների տեսքով՝ սույն Պայմանագրի 50-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում:

2. Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոց կիրառելու կամ հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոցը փոփոխելու կամ չեղարկելու կամ միջոցը չկիրառելու մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի կողմից:

3. Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցների կիրառումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 8-րդ հավելվածով սահմանված պայմաններով եւ կարգով:

4. Ապրանքը ներմուծելիս հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոցի կիրառմանը նախորդում է ուսումնասիրություն, որն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 8-րդ հավելվածին համապատասխան՝ Հանձնաժողովի կողմից որպես ուսումնասիրությունների իրականացման համար պատասխանատու մարմին նշանակված մարմնի կողմից (այսուհետ՝ ուսումնասիրություն իրականացնող մարմին):

5. Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերի հաշվեգրումը եւ բաշխումն իրականացվում են սույն Պայմանագրի 8-րդ հավելվածին համապատասխան:

Հոդված 49

Հատուկ պաշտպանական, հակազնազցման կամ փոխհատուցման միջոցները կիրառելու սկզբունքները

1. Հատուկ պաշտպանական միջոցը կարող է ապրանքի նկատմամբ կիրառվել, եթե ուսումնասիրություն իրականացնող մարմնի ուսումնասիրության արդյունքներով պարզվել է, որ Միության մաքսային տարածք տվյալ ապրանքի ներմուծումն իրականացվում է այնպիսի աճող ծավալներով (բացարձակ կամ անդամ պետություններում նույնանման կամ ուղղակիորեն մրցակից ապրանքի արտադրության ընդհանուր ծավալի նկատմամբ հարաբերական ցուցանիշներով) եւ այնպիսի պայմաններով, որոնք լուրջ վնաս են հասցնում անդամ պետության տնտեսության ճյուղին կամ ստեղծում են այդպիսի վնաս հասցնելու վտանգ:

2. Հակազնազցման միջոցը կարող է կիրառվել գնազցող ներմուծման առարկա հանդիսացող ապրանքի նկատմամբ, եթե ուսումնասիրություն իրականացնող մարմնի ուսումնասիրության արդյունքներով պարզվել է, որ Միության մաքսային տարածք տվյալ ապրանքի ներմուծումը նյութական վնաս է հասցնում անդամ պետության տնտեսության ճյուղին, ստեղծում է այդպիսի վնաս հասցնելու վտանգ կամ էականորեն կասեցնում է անդամ պետության տնտեսության ճյուղի ստեղծումը:

3. Փոխհատուցման միջոցը կարող է կիրառվել ներմուծվող այն ապրանքի նկատմամբ, որի արտադրության, արտահանման կամ տրանսպորտային փոխադրման ժամանակ կիրառվել է արտահանող երրորդ երկրի հատուկ սուբսիդիա այն դեպքում, երբ ուսումնասիրություն իրականացնող մարմնի ուսումնասիրության արդյունքներով պարզվել է, որ այդպիսի ապրանքի ներմուծումը Միության մաքսային տարածք նյութական վնաս է հասցնում անդամ պետության տնտեսության ճյուղին, ստեղծում է այդպիսի վնաս հասցնելու վտանգ կամ էականորեն կասեցնում է անդամ պետությունների տնտեսության ճյուղի ստեղծումը:

4. Ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցներ կիրառելու նպատակներով անդամ պետությունների տնտեսության ճյուղ ասելով ենթադրվում է նույնանման ապրանքի (հակազնագցման եւ փոխհատուցման ուսումնասիրություններ իրականացնելու նպատակով) կամ նույնանման կամ ուղղակիորեն մրցակից ապրանքի (հատուկ պաշտպանական ուսումնասիրություն իրականացնելու նպատակով) բոլոր արտադրողները, կամ այդ արտադրողներից նրանք, որոնց մասնաբաժինն անդամ պետության համապատասխանաբար նույնանման ապրանքի կամ նույնանման կամ ուղղակիորեն մրցակից ապրանքի արտադրության ընդհանուր ծավալի մեջ կազմում է զգալի մասը, բայց ոչ պակաս, քան 25 տոկոսը:

Հոդված 50

Ներքին շուկայի պաշտպանության մյուս միջոցները

Անդամ պետությունների արտադրողների վրա երրորդ կողմից ներմուծման բացասական ազդեցությունը վերացնելու նպատակով ազատ առևտրի ռեժիմ սահմանելու մասին այդ երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ Միության միջազգային պայմանագրով կարող է նախատեսվել ներքին շուկայի պաշտպանության՝ հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցներից տարբերվող միջոցներ երկկողմանիորեն կիրառելու իրավունք, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական ապրանքների ներմուծման մասով:

Այդպիսի միջոցներ կիրառելու մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի կողմից:

ԲԱԺԻՆ X

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՒՄԸ

Հոդված 51

Տեխնիկական կանոնակարգման ընդհանուր սկզբունքները

1. Միության շրջանակներում տեխնիկական կանոնակարգումն իրականացվում է հետևյալ սկզբունքներին համապատասխան՝

1) արտադրանքին կամ արտադրանքին եւ դրան ներկայացվող պահանջներին առնչվող՝ նախագծման (ներառյալ հետազննման), արտադրության, շինարարության, մոնտաժի, կարգաբերման, շահագործման, պահման, փոխադրման, իրացման եւ ուտիլիզացման գործընթացներին ներկայացվող պարտադիր պահանջների սահմանում,

2) Միության տեխնիկական կանոնակարգերում միասնական պարտադիր պահանջների կամ անդամ պետությունների օրենսդրությունում ազգային պարտադիր պահանջների սահմանում ապրանքների միասնական ցանկում ընդգրկված արտադրանքի նկատմամբ, որի համար Միության շրջանակներում սահմանվում են պարտադիր պահանջներ (այսուհետ՝ միասնական ցանկ),

3) Միության տեխնիկական կանոնակարգերի՝ անդամ պետություններում կիրառում եւ կատարում առանց բացառումների,

4) Միության շրջանակներում տեխնիկական կանոնակարգման համապատասխանություն անդամ պետությունների տնտեսական զարգացմանն ու գիտատեխնիկական զարգացման մակարդակին,

5) անդամ պետությունների հավատարմագրման, անդամ պետությունների համապատասխանության հաստատման եւ անդամ պետությունների վերահսկիչ (հսկիչ) մարմինների անկախություն արտադրողներից, վաճառողներից, կատարողներից եւ ձեռքբերողներից, այդ թվում՝ սպառողներից,

6) համապատասխանության գնահատման պարտադիր ընթացակարգերի իրականացման ժամանակ հետազոտությունների (փորձարկումների) եւ չափումների կանոնների ու մեթոդների միասնականություն,

7) Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների կիրառման միասնականություն՝ անկախ գործարքների տեսակներից եւ (կամ) առանձնահատկություններից,

8) համապատասխանության գնահատում իրականացնելու դեպքում մրցակցության սահմանափակման անթույլատրելիություն,

9) Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների պահպանման նկատմամբ պետական հսկողության (վերահսկողության) իրականացում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման հիման վրա,

10) ստանդարտների կիրառման կամավորություն,

11) միջպետական ստանդարտների մշակում եւ կիրառում,

12) միջպետական ստանդարտների ներդաշնակեցում միջազգային եւ տարածաշրջանային ստանդարտներին,

13) համապատասխանության պարտադիր գնահատում իրականացնելու կանոնների եւ ընթացակարգերի միասնականություն,

14) անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման ապահովում՝ արտադրանքին ներկայացվող պարտադիր պահանջների, համապատասխանության պարտադիր գնահատման կանոնների եւ ընթացակարգերի խախտման համար պատասխանատվության սահմանման մասով,

15) Միության շրջանակներում չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում համաձայնեցված քաղաքականության իրականացում,

16) ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման համար անհարկի խոչընդոտների սահմանման անթույլատրելիություն,

17) նոր պահանջներին եւ փաստաթղթերին փոլ առ փոլ անցնելու նպատակներով անցումային դրույթների սահմանում:

2. Սույն բաժնի դրույթները չեն տարածվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների սահմանման եւ իրականացման վրա:

3. Միության շրջանակներում տեխնիկական կանոնակարգման կարգը, կանոններն ու ընթացակարգերը սահմանվում են սույն Պայմանագրի 9-րդ հավելվածի համաձայն:

4. Միության շրջանակներում չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում համաձայնեցված քաղաքականությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 10-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 52

Միության տեխնիկական կանոնակարգերն ու ստանդարտները

1. Մարդու կյանքի եւ (կամ) առողջության, գույքի, շրջակա միջավայրի, կենդանիների ու բույսերի կյանքի եւ (կամ) առողջության պաշտպանության, սպառողներին մոլորության մեջ գցող գործողությունների կանխարգելման, ինչպես նաեւ էներգետիկ արդյունավետության ու ռեսուրսախնայողության ապահովման նպատակներով Միության շրջանակներում ընդունվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգերը:

Այլ նպատակներով Միության տեխնիկական կանոնակարգերի ընդունում չի թույլատրվում:

Միության տեխնիկական կանոնակարգեր մշակելու եւ ընդունելու կարգը, ինչպես նաեւ դրանց մեջ փոփոխություններ կատարելու եւ դրանք չեղարկելու կարգը սահմանում է Հանձնաժողովը:

Միության տեխնիկական կանոնակարգերը կամ պարտադիր ազգային պահանջները գործում են միայն այն ապրանքների նկատմամբ, որոնք ընդգրկված են Հանձնաժողովի կողմից հաստատված միասնական ցանկում:

Միասնական ցանկի ստեղծման եւ վարման կարգը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

Անդամ պետությունները թույլ չեն տալիս իրենց օրենսդրությամբ սահմանել միասնական ցանկում չընդգրկված արտադրանքին առնչվող պարտադիր պահանջներ:

2. Միության տեխնիկական կանոնակարգերը Միության տարածքում ունեն ուղղակի գործողություն:

Միության կողմից ընդունված տեխնիկական կանոնակարգը գործողության մեջ դնելու կարգը եւ անցումային դրույթները սահմանվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգով եւ (կամ) Հանձնաժողովի ակտով:

3. Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների կատարման եւ Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջներին համապատասխանության գնահատման համար կամավոր հիմունքներով կարող են կիրառվել միջազգային, տարածաշրջանային (միջպետական) ստանդարտները, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ (մինչեւ տարածաշրջանային (միջպետական) ստանդարտների ընդունումը) անդամ պետությունների ազգային (պետական) ստանդարտները:

Հոդված 53

Արտադրանքի շրջանառությունն ու Միության տեխնիկական կանոնակարգերի գործողությունը

1. Միության տարածքում շրջանառության մեջ դրվող արտադրանքը պետք է անվտանգ լինի:

Այն արտադրանքի անվտանգության ապահովման եւ շրջանառության կանոններն ու կարգը, որին ներկայացվող պահանջները սահմանված չեն Միության տեխնիկական կանոնակարգերով, սահմանվում են Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով:

2. Այն արտադրանքը, որի մասով ուժի մեջ է մտել Միության տեխնիկական կանոնակարգ (Միության տեխնիկական կանոնակարգեր), Միության տարածքում շրջանառության մեջ է դրվում՝ պայմանով, որ այն անցել է Միության տեխնիկական կանոնակարգով (Միության տեխնիկական կանոնակարգերով) սահմանված համապատասխանության գնահատման անհրաժեշտ ընթացակարգերը:

Անդամ պետություններն իրենց տարածքում ապահովում են Միության տեխնիկական կանոնակարգի (Միության տեխնիկական կանոնակարգերի) պահանջներին համապատասխանող արտադրանքի շրջանառությունը՝ առանց ներկայացնելու Միության տեխնիկական կանոնակարգում ներառված՝ այդ արտադրանքին ներկայացվող պահանջներից բացի լրացուցիչ պահանջներ եւ առանց իրականացնելու համապատասխանության գնահատման լրացուցիչ ընթացակարգեր:

Սույն կետի երկրորդ պարբերության դրույթները չեն տարածվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացման վրա:

3. Միության տեխնիկական կանոնակարգն ուժի մեջ մտնելու օրվանից անդամ պետությունների տարածքներում արտադրանքին, կամ արտադրանքին եւ դրան ներկայացվող պահանջների հետ կապված՝ նախագծման (ներառյալ հետազննման), արտադրության, շինարարության, մոնտաժի, կարգաբերման, շահագործման, պահման, փոխադրման, իրացման եւ ուտիլիզացման գործընթացներին ներկայացվող համապատասխան պարտադիր պահանջները, որոնք սահմանված են անդամ պետությունների օրենսդրությամբ կամ Հանձնաժողովի ակտերով, գործում են միայն անցումային դրույթներով սահմանված մասով, եւ Միության տեխնիկական կանոնակարգով եւ (կամ) Հանձնաժողովի ակտով սահմանված անցումային դրույթների գործողության ավարտի ամսաթվից չեն տարածվում արտադրանքը շրջանառության մեջ դնելու, տեխնիկական կանոնակարգման օբյեկտների համապատասխանությունը գնահատելու, Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների պահպանման նկատմամբ պետական հսկողության (վերահսկողության) վրա:

Սույն կետի առաջին պարբերության դրույթները չեն տարածվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացման վրա:

Արտադրանքին կամ արտադրանքին եւ դրան ներկայացվող պահանջներին առնչվող՝ նախագծման (ներառյալ հետազննման), արտադրության, շինարարության, մոնտաժի, կարգաբերման, շահագործման, պահման, փոխադրման, իրացման եւ ուտիլիզացման գործընթացներին ներկայացվող՝ մինչեւ Միության տեխնիկական կանոնակարգն ուժի մեջ մտնելը Հանձնաժողովի ակտերով սահմանված պարտադիր պահանջներն ընդգրկվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգերում:

4. Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների պահպանման նկատմամբ պետական հսկողությունն (վերահսկողությունն) իրականացվում է անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահպանման նկատմամբ պետական հսկողության (վերահսկողության) ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման սկզբունքներն ու մոտեցումները սահմանվում են Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով:

5. Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջները չպահպանելու, ինչպես նաև Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջներին արտադրանքի համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերը խախտելու համար պատասխանատվությունը սահմանվում է անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

Հոդված 54

Հավատարմագրումը

1. Միության շրջանակներում հավատարմագրումն իրականացվում է հետևյալ սկզբունքներին համապատասխան՝

1) հավատարմագրման ոլորտում առկա կանոնների ու մոտեցումների ներդաշնակեցում միջազգային ստանդարտներին,

2) հավատարմագրման կամավորության, հավատարմագրման ընթացակարգերի, կանոնների եւ արդյունքների մասին տեղեկությունների թափանցիկության ու հասանելիության ապահովում,

3) անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների օբյեկտիվության, անաչառության եւ արհեստավարժության ապահովում,

4) հավատարմագրման համար դիմողների համար հավատարմագրման եւ հավատարմագրման ընթացքում ստացված տեղեկությունների գաղտնիության ապահովման մասով հավասար պայմանների ապահովում,

5) անդամ պետության մի մարմնի կողմից՝ հավատարմագրման լիազորությունները պետական հսկողության (վերահսկողության) լիազորությունների հետ համատեղելու անթույլատրելիություն՝ բացառությամբ անդամ պետությունների հավատարմագրված՝ համապատասխանության գնահատման մարմինների (այդ թվում՝ սերտիֆիկացման մարմինների, փորձարկման լաբորատորիաների (կենտրոնների)) գործունեության նկատմամբ հսկողության իրականացման,

6) անդամ պետության մեկ մարմնի կողմից՝ հավատարմագրման եւ համապատասխանության գնահատման լիազորությունները համատեղելու անթույլատրելիություն:

2. Համապատասխանության գնահատման մարմինների հավատարմագրումն իրականացնում են անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինները, որոնք, անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան, լիազորված են իրականացնելու այդ գործունեությունը:

3. Որեւէ անդամ պետության հավատարմագրման մարմին չպետք է մրցակցի մյուս անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների հետ:

Անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների մրցակցությունը թույլ չտալու համար անդամ պետության համապատասխանության գնահատման մարմինը հավատարմագրման նպատակով դիմում է այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմին, որի տարածքում այն գրանցված է որպես իրավաբանական անձ:

Եթե որեւէ անդամ պետության հավատարմագրման մարմին հավատարմագրման նպատակով դիմում է մյուս անդամ պետության տարածքում որպես իրավաբանական անձ գրանցված համապատասխանության գնահատման մարմին, ապա այդ հավատարմագրման մարմինը դրա մասին տեղեկացնում է այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմին, որի

տարածքում գրանցված է համապատասխանության գնահատման մարմինը: Նշված դեպքում անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինները կարող են հավատարմագրում իրականացնել, եթե այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմինը, որի տարածքում գրանցված է համապատասխանության գնահատման տվյալ մարմինը, հավատարմագրում չի իրականացնում պահանջվող ոլորտում: Ընդ որում, այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմինը, որի տարածքում գրանցված է համապատասխանության գնահատման մարմինը, իրավունք ունի հանդես գալու որպես դիտորդ:

4. Անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմիններն իրականացնում են փոխադարձ համեմատական գնահատումներ՝ նույնանման ընթացակարգեր սահմանելու նպատակով:

Անդամ պետությունների համապատասխանության գնահատման մարմինների հավատարմագրման աշխատանքների արդյունքների ճանաչումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 11-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 55

Երրորդ երկրների հետ փոխադարձ առևտրի տեխնիկական խոչընդոտների վերացումը

Երրորդ երկրների հետ փոխադարձ առևտրի տեխնիկական խոչընդոտների վերացման կարգն ու պայմանները սահմանվում են Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով:

Բաժին XI

ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԿԱՐԱՆՏԻՆԱՅԻՆ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 56

Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացման ընդհանուր սկզբունքները

1. Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներն իրականացվում են գիտական հիմնավորում ունեցող սկզբունքների հիման վրա եւ միայն այնքանով, որքանով դրանք անհրաժեշտ են մարդկանց, կենդանիների եւ բույսերի կյանքի ու առողջության պաշտպանության համար:

Միության շրջանակներում կիրառվող՝ սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումները հիմնվում են միջազգային ու տարածաշրջանային ստանդարտների, հրահանգների եւ (կամ) հանձնարարականների վրա՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան գիտական հիմնավորմամբ ներմուծվում են սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական կամ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ, որոնցով ապահովվում է սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական կամ կարանտինային բուսասանիտարական պաշտպանության ավելի բարձր մակարդակ, քան միջազգային ու տարածաշրջանային ստանդարտների, հրահանգների եւ (կամ) հանձնարարականների վրա հիմնված միջոցներով:

2. Բնակչության սանիտարահամաճարակային բարեկեցությունը, ինչպես նաեւ անասնաբուժասանիտարական, կարանտինային բուսասանիտարական անվտանգությունն ապահովելու նպատակներով Միության շրջանակներում իրականացվում է համաձայնեցված քաղաքականություն սանիտարական,

անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացման ոլորտում:

3. Համաձայնեցված քաղաքականությունն իրականացվում է սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացման ոլորտում միջազգային պայմանագրերի ու Հանձնաժողովի ակտերի՝ անդամ պետությունների կողմից համատեղ մշակման, ընդունման եւ իրականացման միջոցով:

4. Անդամ պետություններից յուրաքանչյուրն իրավունք ունի մշակելու ու ներմուծելու ժամանակավոր սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ:

Ժամանակավոր սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ ներմուծելիս անդամ պետությունների լիազորված մարմինների փոխգործակցության կարգը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

5. Կենդանիների եւ կենդանական ծագման մթերքի նույնականացման, գրանցման եւ հետազօծելիության իրականացման ժամանակ համաձայնեցված մոտեցումները կիրառվում են Հանձնաժողովի ակտերին համապատասխան:

6. Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացումն ու անդամ պետությունների սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների ոլորտում լիազորված մարմինների փոխգործակցությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 12-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 57

Սանիտարական միջոցառումների իրականացումը

1. Սանիտարական միջոցառումներն իրականացվում են անձանց, տրանսպորտային միջոցների, ինչպես նաև սանիտարահամաճարակային վերահսկողության (հսկողության) ենթակա՝ Հանձնաժողովի ակտերի համաձայն արտադրանքի (ապրանքների) միասնական ցանկում ընդգրկված եւ սանիտարահամաճարակային վերահսկողության (հսկողության) ենթակա՝ հսկողության վերցված արտադրանքի (ապրանքների) նկատմամբ:

2. Պետական սանիտարահամաճարակային վերահսկողության (հսկողության) ենթակա արտադրանքի (ապրանքների) նկատմամբ սահմանվում են միասնական սանիտարահամաճարակային եւ հիգիենիկ պահանջներ եւ ընթացակարգեր:

Այն արտադրանքին (ապրանքներին) ներկայացվող միասնական սանիտարահամաճարակային եւ հիգիենիկ պահանջները, որոնց վերաբերյալ մշակվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգեր, ընդգրկվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգերում՝ Հանձնաժողովի ակտերին համապատասխան:

3. Միասնական սանիտարահամաճարակային եւ հիգիենիկ պահանջների ու ընթացակարգերի մշակման, հաստատման, փոփոխության եւ կիրառման կարգը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

4. Բնակչության սանիտարահամաճարակային բարեկեցությունն ապահովելու նպատակով բնակչության սանիտարահամաճարակային բարեկեցության ոլորտում լիազորված մարմինների կողմից իրականացվում է պետական սանիտարահամաճարակային վերահսկողություն (հսկողություն)՝ անդամ պետությունների օրենսդրությանը եւ Հանձնաժողովի ակտերին համապատասխան:

Բնակչության սանիտարահամաճարակային բարեկեցության ոլորտում լիազորված մարմինները կարող են պետական վերահսկողություն (հսկողություն) իրականացնել Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների պահպանման նկատմամբ, պետական սանիտարահամաճարակային վերահսկողության (հսկողության) շրջանակներում՝ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

Հոդված 58

Անասնաբուժասանիտարական միջոցառումների իրականացումը

1. Անասնաբուժասանիտարական միջոցառումներն իրականացվում են Միության մաքսային տարածք ներմուծվող եւ Միության մաքսային տարածքով տեղափոխվող ապրանքների (այդ թվում՝ անձնական օգտագործման ապրանքների) նկատմամբ, որոնք ներառված են անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների՝ Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական ցանկում, ինչպես նաեւ անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա օբյեկտների նկատմամբ:

2. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների եւ օբյեկտների նկատմամբ կիրառվում են Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներ:

3. Կենդանիների, այդ թվում՝ մարդու եւ կենդանիների համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչների եւ միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներին չհամապատասխանող ապրանքներ ներմուծելու եւ տարածումը կանխարգելելու նպատակով անասնաբուժական հսկողություն (վերահսկողություն) է իրականացվում անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա՝ հսկողության վերցված ապրանքների, այդ թվում՝ անձնական օգտագործման ապրանքների,

ինչպես նաև Հանձնաժողովի ակտերին համապատասխան անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա օբյեկտների նկատմամբ:

Անդամ պետությունների՝ կենդանիների հատուկ վտանգավոր, կարանտինային եւ զոոնոզ հիվանդությունների կանխարգելմանը, ախտորոշմանը, օջախների տեղայնացմանն ու վերացմանն ուղղված փոխգործակցությունն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող կարգով:

4. Միության մաքսային տարածքով՝ անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա՝ հսկողության վերցված ապրանքների տեղափոխման ժամանակ անասնաբուժության ոլորտում լիազորված մարմիններն անասնաբուժական հսկողություն (վերահսկողություն) են իրականացնում անդամ պետությունների պետական սահմաններով անցման կետերում կամ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանված այլ վայրերում, որոնք անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան, սարքավորվում եւ ապահովվում են անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) միջոցներով:

5. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա՝ հսկողության վերցված ապրանքների յուրաքանչյուր խմբաքանակ Միության մաքսային տարածք է ներմուծվում Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներին համապատասխան՝ պայմանով, որ առկա լինի անասնաբուժության ոլորտում այն անդամ պետության լիազորված մարմնի կողմից տրված թույլտվությունը, որի տարածք են ներմուծվում նշված ապրանքները, եւ (կամ) անասնաբուժական սերտիֆիկատը, որը տրամադրվում է նշված ապրանքն ուղարկող պետության իրավասու մարմնի կողմից:

6. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա՝ հսկողության վերցված ապրանքները որեւէ անդամ պետության տարածքից մյուս

անդամ պետության տարածք են փոխադրվում միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներին համապատասխան: Նշված ապրանքներն ուղեկցվում են անասնաբուժական սերտիֆիկատով, եթե այլ բան սահմանված չէ Հանձնաժողովի կողմից:

Անդամ պետությունները փոխադարձաբար ճանաչում են անասնաբուժության ոլորտում լիազորված մարմինների կողմից տրամադրվող՝ Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական ձեռի անասնաբուժական սերտիֆիկատները:

7. Երրորդ երկրներում անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա՝ հսկողության վերցված ապրանքների արտադրության, վերամշակման, տրանսպորտային փոխադրման եւ (կամ) պահպանման դեպքում դրանց անվտանգության ապահովման հիմնական սկզբունքը վերահսկման արտասահմանյան պաշտոնական համակարգի աուդիտի անցկացումն է:

Անասնաբուժության ոլորտում լիազորված մարմիններն անցկացնում են անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա օբյեկտների վերահսկողության եւ ստուգման (տեսչական ստուգման) արտասահմանյան պաշտոնական համակարգերի աուդիտ՝ Հանձնաժողովի ակտերին համապատասխան:

8. Անդամ պետություններն իրավունք ունեն մշակելու եւ ներմուծելու ժամանակավոր անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներ եւ միջոցառումներ՝ երրորդ երկրների կամ անդամ պետությունների տարածքներում կենդանահամաճարակային իրավիճակի վատթարացման մասին համապատասխան միջազգային կազմակերպություններից, անդամ պետություններից, ինչպես նաեւ երրորդ երկրներից պաշտոնական տեղեկություններ ստանալու դեպքում:

Նշված տեղեկությունների առկայության դեպքում, սակայն բավականաչափ գիտական հիմնավորվածության բացակայության կամ անհրաժեշտ ժամկետներում այն ներկայացնելու անհնարինության դեպքում անդամ պետությունները կարող են ձեռնարկել անհետաձգելի անասնաբուժասանիտարական միջոցառումներ:

Հոդված 59

Կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումները

1. Կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներն իրականացվում են ենթակարանտինային արտադրանքի (ենթակարանտինային բեռների, ենթակարանտինային նյութերի, ենթակարանտինային ապրանքների) ցանկում (այսուհետ՝ ենթակարանտինային արտադրանքի ցանկ) ընդգրկված արտադրանքի նկատմամբ, որը Միության մաքսային սահմանի վրա եւ Միության մաքսային տարածքում ենթակա է կարանտինային բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության), ինչպես նաեւ Միության կարանտինային օբյեկտների միասնական ցանկում ընդգրկված կարանտինային օբյեկտների եւ ենթակարանտինային օբյեկտների նկատմամբ:

2. Միության մաքսային տարածքում եւ Միության մաքսային սահմանի վրա կարանտինային բուսասանիտարական հսկողությունը (վերահսկողությունը) իրականացվում է ենթակարանտինային արտադրանքի ցանկում ընդգրկված արտադրանքի, Միության կարանտինային օբյեկտների միասնական ցանկում ընդգրկված կարանտինային օբյեկտների, ինչպես նաեւ ենթակարանտինային օբյեկտների նկատմամբ:

3. Ենթակարանտինային արտադրանքի ցանկը, Միության կարանտինային օբյեկտների միասնական ցանկը եւ միասնական կարանտինային բուսասանիտարական պահանջները հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից:

ԲԱԺԻՆ XII

ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 60

Սպառողների իրավունքների պաշտպանության երաշխիքները

1. Սպառողների իրավունքները եւ դրանց պաշտպանությունը երաշխավորվում են սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին անդամ պետությունների օրենսդրությամբ, ինչպես նաեւ սույն Պայմանագրով:

2. Անդամ պետության քաղաքացիները, ինչպես նաեւ դրա տարածքում բնակվող այլ անձինք մյուս անդամ պետությունների տարածքում սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում օգտվում են նույն իրավական պաշտպանությունից, որից օգտվում են այդ մյուս անդամ պետությունների քաղաքացիները եւ իրավունք ունեն դիմելու սպառողների իրավունքների պաշտպանության հարցերով զբաղվող պետական եւ հասարակական կազմակերպություններ, այլ կազմակերպություններ, ինչպես նաեւ դատարաններ եւ (կամ) իրականացնելու այլ ընթացակարգային գործողություններ՝ մյուս անդամ պետությունների քաղաքացիներին տրամադրվող նույն պայմաններով:

Հոդված 61

Սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում իրականացվող քաղաքականությունը

1. Անդամ պետություններն սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում իրականացնում են համաձայնեցված քաղաքականություն, որն ուղղված է անդամ պետության քաղաքացիների շահերը տնտեսավարող սուբյեկտների անբարեխիղճ գործունեությունից պաշտպանելու նպատակով հավասար պայմաններ ստեղծելուն:

2. Սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում համաձայնեցված քաղաքականության իրականացումն ապահովվում է սույն Պայմանագրին եւ սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան՝ սույն Պայմանագրի 13-րդ հավելվածով սահմանված սկզբունքների հիման վրա:

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԴ

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԸ

Բաժին XIII

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 62

Համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները

1. Միության շրջանակներում իրականացվում է համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականություն, որով նախատեսվում է անդամ պետությունների համատեղ գործողությունների մշակում եւ իրականացում՝ անդամ պետությունների տնտեսության հավասարակշռված զարգացում ապահովելու նպատակով:

2. Անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված քաղաքականության իրականացումը համակարգվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ սույն Պայմանագրի 14-րդ հավելվածի համաձայն:

3. Անդամ պետությունների կողմից իրականացվող համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղություններն են՝

1) անդամ պետությունների տնտեսության կայուն զարգացման ապահովումը՝ Միության ինտեգրացիոն ներուժը եւ յուրաքանչյուր անդամ պետության մրցակցային առավելություններն օգտագործելու միջոցով,

2) անդամ պետությունների տնտեսության գործունեության միասնական սկզբունքների ձեւավորումը եւ դրանց արդյունավետ փոխգործակցության ապահովումը,

3) անդամ պետությունների տնտեսության ներքին կայունության բարձրացման նպատակով պայմանների ստեղծումը՝ ներառյալ

մակրոտնտեսական կայունության, ինչպես նաև արտաքին ազդեցության նկատմամբ կայունության ապահովումը,

4) անդամ պետությունների սոցիալ-տնտեսական զարգացումը կանխատեսելու համար ընդհանուր սկզբունքների եւ կողմնորոշիչների մշակումը:

4. Համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղություններն իրականացվում են սույն Պայմանագրի 14-րդ հավելվածին համապատասխան:

Հոդված 63

Տնտեսական զարգացման կայունությունը որոշող հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշները

Անդամ պետությունները տնտեսական քաղաքականությունը ձեւավորում են տնտեսական զարգացման կայունությունը որոշող հետեւյալ մակրոտնտեսական ցուցանիշների քանակական արժեքների շրջանակներում՝

պետական կառավարման հատվածի համախմբված բյուջեի տարեկան պակասուրդը չի գերազանցում համախառն ներքին արդյունքի 3 տոկոսը,

պետական կառավարման հատվածի պարտքը չի գերազանցում համախառն ներքին արդյունքի 50 տոկոսը,

գնաճի մակարդակը (սպառողական գների ինդեքսը) տարեկան արտահայտությամբ (դեկտեմբերը նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ, տոկոսներով) ավելի, քան 5 տոկոսային կետով չի գերազանցում գնաճի մակարդակն այն անդամ պետությունում, որտեղ այդ ցուցանիշն ունի ամենափոքր արժեքը:

Բաժին XIV

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 64

Համաձայնեցված արժութային քաղաքականության նպատակներն ու սկզբունքները

1. Անդամ պետությունները, տնտեսական ինտեգրումը խորացնելու, արժութային-ֆինանսական ոլորտում համագործակցությունը զարգացնելու, անդամ պետությունների տարածքներում ապրանքների, ծառայությունների եւ կապիտալի ազատ տեղաշարժն ապահովելու, արտաքին առեւտրային եւ ներդրումային գործառնություններում անդամ պետությունների ազգային արժույթների դերակատարությունը բարձրացնելու, ինչպես նաեւ նշված արժույթների փոխադարձ փոխարկելիությունն ապահովելու նպատակով մշակում եւ իրականացնում են համաձայնեցված արժութային քաղաքականություն հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

1) արժութային քաղաքականության ձեւավորման եւ իրականացման նկատմամբ մոտեցումների փուլ առ փուլ ներդաշնակեցում ու մոտարկում այն ծավալով, որքանով դա համապատասխանում է ինտեգրացիոն համագործակցության ձեւավորված մակրոտնտեսական պահանջներին,

2) ազգային եւ միջպետական մակարդակներում անհրաժեշտ կազմակերպահրավական պայմանների ստեղծում արժութային ոլորտում ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման, արժութային քաղաքականության համակարգման եւ համաձայնեցման նպատակով,

3) արժութային ոլորտում այնպիսի գործողությունների բացառում, որոնք կարող են բացասաբար անդրադառնալ ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման վրա, իսկ դրանք ստիպված կիրառելու դեպքում՝ այդպիսի գործողությունների հետեւանքների նվազեցում,

4) տնտեսական քաղաքականության իրականացում, որն ուղղված է անդամ պետությունների ազգային արժույթների նկատմամբ վստահությունը բարձրացնելուն ինչպես յուրաքանչյուր անդամ պետության ներքին արժույթային շուկայում, այնպես էլ միջազգային արժույթային շուկաներում:

2. Անդամ պետությունները, համաձայնեցված արժույթային քաղաքականություն իրականացնելու նպատակով, միջոցներ են ձեռնարկում՝ սույն Պայմանագրի 15-րդ հոդվածի համաձայն:

3. Փոխարժեքային քաղաքականությունը համակարգվում է առանձին մարմնի կողմից, որի կազմի մեջ են մտնում անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի ղեկավարները, եւ որի գործունեության կարգը սահմանվում է Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով:

4. Արժույթային իրավահարաբերությունները համակարգելու եւ ազատականացման միջոցներ ձեռնարկելու՝ անդամ պետությունների համաձայնեցված մոտեցումները սահմանվում են Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով:

Բաժին XV

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ, ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

Հոդված 65

Նպատակները եւ կարգավորման առարկան, կիրառության ոլորտը

1. Սույն բաժնի նպատակը ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատության ապահովումն է Միության շրջանակներում՝ սույն բաժնի պայմաններին եւ սույն Պայմանագրի 16-րդ հավելվածին համապատասխան:

Անդամ պետություններում ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման կարգավորման իրավական հիմքերը սահմանվում են սույն Պայմանագրի 16-րդ հավելվածով:

2. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են անդամ պետությունների կողմից իրականացվող այն միջոցների նկատմամբ, որոնք առնչվում են ծառայությունների մատուցմանն ու ստացմանը, հիմնադրմանը, գործունեությանը եւ ներդրումների իրականացմանը:

Սույն բաժնի դրույթները չեն կիրառվում՝

սույն Պայմանագրի XXII բաժնով կարգավորվող պետական (մունիցիպալ) գնումների նկատմամբ,

պետական իշխանության գործառույթների կատարման նպատակով մատակարարվող ծառայությունների եւ իրականացվող գործունեության նկատմամբ:

3. Սույն Պայմանագրի XVI, XIX, XX եւ XXI բաժիններում ընդգրկվող ծառայությունները համապատասխանաբար կարգավորվում են այդ բաժինների

դրույթներով: Սույն բաժնի դրույթները գործում են նշված բաժիններին չհակասող մասով:

4. Էլեկտրակապի ծառայությունների առետրի մասով առաջացող իրավահարաբերությունների առանձնահատկությունները սահմանվում են «Էլեկտրակապի ծառայությունների առետրի» կարգին համապատասխան (սույն Պայմանագրի 16-րդ հավելվածի 1-ին հավելված):

5. Ֆիզիկական անձանց մուտքի, ելքի, ժամանման եւ աշխատանքային գործունեության առանձնահատկությունները կարգավորվում են սույն Պայմանագրի XXVI բաժնով՝ սույն բաժնին չհակասող մասով:

6. Սույն բաժնում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի որպես՝

1) ցանկացած անդամ պետությանն ուղղված՝ այնպիսի տեղեկություններ տրամադրելու պահանջ, որոնց բացահայտումն անդամ պետությունը դիտարկում է որպես իր անվտանգության կարեւորագույն շահերին հակասող.

2) խոչընդոտ ցանկացած անդամ պետության համար ցանկացած գործողություններ ձեռնարկելու հարցում, որոնք անդամ պետությունն անհրաժեշտ է համարում իր անվտանգության կարեւորագույն շահերը պաշտպանելու համար օրենսդրական ակտի ընդունման միջոցով, այդ թվում՝

ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ռազմական հաստատությանը մատակարարելու նպատակով իրականացվող ծառայությունների մատակարարմանն առնչվող,

տրոհվող կամ ջերմամիջուկային նյութերին կամ այն նյութերին առնչվող, որոնցից դրանք ստացվել են,

պատերազմի ժամանակ կամ միջազգային հարաբերություններում այլ արտակարգ իրավիճակներում ընդունված.

3) խոչընդոտ ցանկացած անդամ պետության համար՝ միջազգային անվտանգության եւ խաղաղության պահպանման նպատակով Միավորված

ազգերի կազմակերպության կանոնադրությանը համապատասխան իր պարտավորությունները կատարելու համար ցանկացած գործողություն ձեռնարկելու հարցում:

7. Սույն բաժնի դրույթները չեն խոչընդոտում անդամ պետությանը ձեռնարկելու կամ կիրառելու այնպիսի միջոցներ, որոնք՝

1) անհրաժեշտ են հասարակության բարոյականության կամ հասարակական կարգի պահպանության համար: Հասարակական կարգի նկատառումներով բացառությունները կարող են կիրառվել միայն, եթե հասարակության արմատական շահերի դեմ ուղղված իրական եւ բավականին լուրջ վտանգ է ստեղծվում.

2) անհրաժեշտ են մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի կյանքի կամ առողջության պաշտպանության համար.

3) անհրաժեշտ են անդամ պետությունների՝ սույն բաժնի դրույթներին չհակասող օրենսդրության պահպանման համար՝ ներառյալ այն միջոցները, որոնք վերաբերում են՝

մոլորության մեջ գցող եւ անբարեխիղճ գործելակերպի կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերը չկատարելու հետեւանքների կանխարգելմանը,

առանձին անձանց մասնավոր կյանքին միջամտելուց պաշտպանությանը անձնական բնույթի տեղեկություններ մշակելիս ու տարածելիս եւ անձնական կյանքի ու հաշիվների մասին տեղեկությունների գաղտնիության պաշտպանությանը,

անվտանգությանը.

4) անհամատեղելի են սույն Պայմանագրի 16-րդ հավելվածի 21-րդ եւ 24-րդ կետերի հետ՝ պայմանով, որ փաստացի տրամադրվող ռեժիմի տարբերությունը պայմանավորված է ուղղակի հարկերով արդար կամ

արդյունավետ հարկումը եւ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության մասով այլ անդամ պետության կամ երրորդ պետությունների անձանցից դրանց գանձումն ապահովելու ձգտումով, եւ այդպիսի միջոցները չպետք է հակասեն անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերի դրույթներին.

5) անհամատեղելի են սույն Պայմանագրի 16-րդ հավելվածի 27-րդ եւ 29-րդ կետերի հետ՝ պայմանով, որ ռեժիմի մասով տարբերությունը հարկման, այդ թվում՝ կրկնակի հարկումից խուսափելու հարցերին առնչվող այն համաձայնագրի արդյունքն է, որի մասնակիցն է համապատասխան անդամ պետությունը:

8. Սույն հոդվածի 7-րդ կետով նախատեսված միջոցների ձեռնարկումը չպետք է հանգեցնի անդամ պետությունների միջեւ կամայական կամ չարդարացված խտրականության կամ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման գործում քողարկված սահմանափակումների:

9. Եթե անդամ պետությունը ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման մասով երրորդ պետության նկատմամբ պահպանում է սահմանափակումներ կամ արգելքներ, ապա սույն բաժնում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի որպես պարտավորեցնող այդ անդամ պետությանը՝ մյուս անդամ պետության անձանց վրա տարածելու սույն բաժնի դրույթները, եթե այդպիսի անձը պատկանում կամ վերահսկվում է նշված երրորդ պետության անձի կողմից, իսկ սույն բաժնի դրույթների տարածումը կհանգեցնի նշված արգելքների եւ սահմանափակումների շրջանցմանը կամ խախտմանը:

10. Անդամ պետությունը կարող է ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման մասով սույն բաժնին համապատասխան ստանձնած իր պարտավորությունները չտարածել մյուս անդամ պետության անձի վրա, եթե ապացուցվի, որ մյուս անդամ

պետության այդպիսի անձը էական գործնական գործառնություններ չի իրականացնում այդ մյուս անդամ պետության տարածքում եւ պատկանում կամ վերահսկվում է առաջին անդամ պետության անձի կամ երրորդ պետության անձի կողմից:

Հոդված 66

Ծառայությունների առեստրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացումը

1. Անդամ պետությունները մյուս անդամ պետությունների անձանց ծառայությունների առեստրի, հիմնադրման եւ գործունեության մասով չեն ներմուծի նոր խտրական միջոցներ՝ սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ գործող ռեժիմի հետ համեմատած:

2. Ծառայությունների առեստրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատությունն ապահովելու նպատակով անդամ պետություններն իրականացնում են փոխադարձ ծառայությունների առեստրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման պայմանների փոլ առ փոլ ազատականացում:

3. Անդամ պետությունները ձգտում են հնարավորինս մեծ թվով ծառայությունների հատվածներում ապահովել սույն Պայմանագրի 16-րդ հավելվածի 38–43-րդ կետերով նախատեսված ծառայությունների միասնական շուկայի ձեւավորումը եւ գործունեությունը:

Հոդված 67

Ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացման սկզբունքները

1. Ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացումն իրականացվում է միջազգային սկզբունքների ու ստանդարտների հիման վրա՝ անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման եւ անդամ պետությունների իրավասու մարմինների փոխադարձ վարչական համագործակցության կազմակերպման միջոցով:

2. Ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացման գործընթացում անդամ պետությունները ղեկավարվում են հետեւյալ սկզբունքներով՝

1) ներքին կարգավորման օպտիմալացում՝ անհարկի ներքին կարգավորման, այդ թվում՝ ծառայությունների մատակարարների, ստացողների, հիմնադրում կամ գործունեություն իրականացնող անձանց եւ ներդրողների համար թույլատրական պահանջների եւ ընթացակարգերի փուլ առ փուլ պարզեցում եւ (կամ) վերացում՝ հաշվի առնելով ծառայությունների կոնկրետ ոլորտների կարգավորման լավագույն միջազգային փորձը, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ անդամ պետությունների առավել առաջադիմական մոդելներն ընտրելու եւ կիրառելու միջոցով.

2) համամասնություն՝ անդամ պետությունների օրենսդրության բավարար չափով ներդաշնակեցման անհրաժեշտություն ու փոխադարձ վարչական համագործակցություն ծառայությունների, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման շուկայի արդյունավետ գործունեության համար.

3) փոխշահավետություն՝ ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացում՝ օգուտների ու պարտականությունների արդար բաշխման սկզբունքի հիման վրա՝

յութաքանչյուր անդամ պետության համար հաշվի առնելով ծառայությունների ոլորտների եւ գործունեության տեսակների «զգայունությունը».

4) հետետողականություն՝ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման մասով ցանկացած միջոցների ձեռնարկում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցում եւ վարչական համագործակցություն՝ հիմք ընդունելով հետեյալը՝

ծառայությունների ոչ մի ոլորտում եւ գործունեության ոչ մի տեսակի դեպքում չի թույլատրվում փոխադարձ հասանելիության պայմանների վատթարացում՝ սույն Պայմանագրի ստորագրման ամսաթվի դրությամբ գործող պայմանների եւ սույն Պայմանագրով ամրագրված պայմանների հետ համեմատած,

Բարձրագույն խորհրդի կողմից հաստատվող, սույն Պայմանագրի 16–րդ հավելվածի 2–րդ կետի 4–րդ պարբերությունում եւ 15–17–րդ, 23–րդ, 26–րդ, 28–րդ, 31–րդ, 33–րդ եւ 35–րդ կետերում նշված՝ սահմանափակումների, բացառումների, լրացուցիչ պահանջների ու պայմանների անհատական ազգային ցանկերով նախատեսված սահմանափակումների, բացառումների, լրացուցիչ պահանջների ու պայմանների փուլ առ փուլ կրճատում.

5) տնտեսական նպատակահարմարություն՝ սույն Պայմանագրի 16–րդ հավելվածի 38–43–րդ կետերով նախատեսված՝ ծառայությունների միասնական շուկայի ձեւավորման շրջանակներում ծառայությունների առետրի ազատականացում առաջնահերթության կարգով ծառայությունների այն ոլորտների մասով, որոնք ամենաշատն են ազդում Միության ներքին շուկայում արտադրվող եւ իրացվող ապրանքների ինքնարժեքի, մրցունակության եւ (կամ) ծավալների վրա:

Հոդված 68

Վարչական համագործակցությունը

1. Անդամ պետությունները սույն բաժնով կարգավորող հարցերի վերաբերյալ իրավասու մարմինների միջև արդյունավետ համագործակցություն ապահովելու նպատակով միմյանց աջակցություն են ցուցաբերում:

Համագործակցության արդյունավետությունը, այդ թվում՝ տեղեկությունների փոխանակումն ապահովելու նպատակով անդամ պետությունների իրավասու մարմինները համաձայնագրեր են կնքում:

2. Վարչական համագործակցությունը ներառում է՝

1) անդամ պետությունների իրավասու մարմինների միջև տեղեկությունների օպերատիվ փոխանակումը, ընդհանուր առմամբ, թե՛ ըստ ծառայությունների ոլորտների եւ թե՛ ըստ շուկայի կոնկրետ մասնակիցների,

2) ծառայություններ մատուցողների կողմից սպառողների, շուկայի բարեխիղճ սուբյեկտների իրավունքների ու օրինական շահերի, ինչպես նաեւ հասարակական (պետական) շահերի խախտումների կանխարգելման մեխանիզմի ստեղծումը:

3. Անդամ պետությունների իրավասու մարմինները կնքված համաձայնագրերի շրջանակներում կարող են մյուս անդամ պետությունների իրավասու մարմիններից պահանջել իրենց իրավասության ոլորտին առնչվող եւ սույն բաժնով նախատեսված պահանջների արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկություններ, այդ թվում՝

1) այդ մյուս անդամ պետությունների այն անձանց վերաբերյալ, որոնք առաջին անդամ պետության տարածքում հիմնադրում են իրականացնում կամ ծառայություններ են մատակարարում եւ, մասնավորապես, այն տվյալների վերաբերյալ, որոնցով հաստատվում են, որ այդպիսի անձինք իսկապես հիմնադրված են իրենց տարածքներում, եւ որ, ըստ իրավասու մարմինների

տվյալների, տվյալ անձինք իրականացնում են ձեռնարկատիրական գործունեություն,

2) իրավասու մարմինների կողմից տրված թույլտվությունների եւ գործունեության այն տեսակների վերաբերյալ, որոնց իրականացման համար թույլտվություններ են տրվել,

3) վարչական միջոցների, քրեաիրավական պատժամիջոցների կամ անձին անվճարունակ (սնանկ) ճանաչելու մասին այն որոշումների վերաբերյալ, որոնք ընդունվել են իրավասու մարմինների կողմից այդ անձի առնչությամբ եւ անմիջականորեն առնչվում են նրա իրավասությանը կամ գործարար համբավին: Որեւէ անդամ պետության իրավասու մարմինները պետք է տրամադրեն մյուս անդամ պետության իրավասու մարմնի պահանջած համապատասխան տեղեկությունները, այդ թվում՝ առաջին անդամ պետության տարածքում հիմնադրում իրականացնող կամ ծառայություններ մատակարարող անձանց պատասխանատվության ենթարկելու հիմքերի մասին տեղեկությունները:

4. Անդամ պետությունների իրավասու (այդ թվում՝ գործունեության նկատմամբ հսկողություն եւ վերահսկողություն իրականացնող) մարմինները վարչական համագործակցություն են ծավալում հետեւյալ նպատակներով՝

1) որեւէ անդամ պետության ծառայություններ ստացողների իրավունքների պաշտպանության արդյունավետ համակարգի ստեղծում մյուս անդամ պետության ծառայություններ մատակարարողի կողմից այդպիսի ծառայություններ մատակարարելու դեպքում,

2) ծառայություններ մատակարարողների եւ ստացողների կողմից հարկային եւ այլ պարտավորությունների կատարում,

3) անբարեխիղճ գործարար պրակտիկայի կանխում,

4) անդամ պետությունների ծառայությունների ծավալների մասին վիճակագրական տվյալների հավաստիության ապահովում:

5. Եթե անդամ պետությանը հայտնի է դարձել, որ ցանկացած ծառայություն մատակարարողի, հիմնադրում կամ գործունեություն իրականացնող անձի կամ ներդրողի գործողությունները կարող են վնաս հասցնել մարդկանց, կենդանիների, բույսերի առողջությանը կամ անվտանգությանը կամ շրջակա միջավայրին այդ անդամ պետության տարածքում կամ այլ անդամ պետությունների տարածքներում, ապա առաջին անդամ պետությունը սեղմ ժամկետներում դրա մասին տեղեկացնում է բոլոր անդամ պետություններին եւ Հանձնաժողովին:

6. Հանձնաժողովն աջակցում է Միության՝ սույն բաժնով կարգավորվող հարցերի վերաբերյալ տեղեկատվական համակարգերի ստեղծմանը եւ մասնակցում է դրանց գործունեության ապահովմանը:

7. Անդամ պետությունները Հանձնաժողովին կարող են տեղեկացնել մյուս անդամ պետությունների կողմից սույն հոդվածով նախատեսված պարտավորությունները չկատարելու դեպքերի մասին:

Հոդված 69

Թափանցիկությունը

1. Յուրաքանչյուր անդամ պետություն ապահովում է սույն բաժնով կարգավորվող հարցերի առնչությամբ իր օրենսդրության բաց լինելն ու հասանելիությունը:

Այդ նպատակով անդամ պետության բոլոր նորմատիվ իրավական ակտերը, որոնք առնչվում կամ կարող են առնչվել սույն բաժնով կարգավորվող հարցերին, պետք է հրապարակվեն պաշտոնական աղբյուրում, իսկ հնարավորության դեպքում նաեւ «Ինտերնետ» տեղեկատվական-հեռահաղորդակության ցանցի (այսուհետ՝ ինտերնետ ցանց) համապատասխան կայքում այնպես, որ ցանկացած անձ, որի իրավունքներին եւ (կամ)

պարտավորություններին այդպիսի նորմատիվ իրավական ակտերը կարող են առնչվել, ունենա դրանց ծանոթանալու հնարավորություն:

2. Անդամ պետությունների՝ սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նորմատիվ իրավական ակտերը պետք է հրապարակվեն իրավական որոշակիությունը եւ այն անձանց հիմնավորված ակնկալիքներն ապահովող ժամկետում, որոնց իրավունքներին եւ (կամ) պարտավորություններին այդ նորմատիվ իրավական ակտերը կարող են առնչվել, բայց, ամեն դեպքում, մինչեւ դրանք ուժի մեջ մտնելու (գործողության մեջ դնելու) ամսաթիվը:

3. Անդամ պետություններն ապահովում են սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի նախնական հրապարակումը:

Ինտերնետ ցանցում՝ նորմատիվ իրավական ակտի նախագծի մշակման համար պատասխանատու պետական մարմինների պաշտոնական կայքերում կամ հատուկ ստեղծված կայքերում անդամ պետությունները տեղադրում են նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը, դրանց վերաբերյալ անձանց դիտողություններն ու առաջարկությունները ներկայացնելու կարգը, ինչպես նաեւ նորմատիվ իրավական ակտի նախագծի հանրային քննարկում իրականացնելու ժամկետի մասին տեղեկությունները՝ բոլոր շահագրգիռ անձանց իրենց դիտողություններն ու առաջարկությունները ներկայացնելու հնարավորություն ընձեռելու նպատակով:

Նշված նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը հրապարակվում են, որպես կանոն, դրանք ընդունելու ամսաթվից 30 օրացուցային օր առաջ: Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը կարող են նախապես չհրապարակվել այն բացառիկ դեպքերում, երբ անհրաժեշտ է օպերատիվ կերպով արձագանքել, ինչպես նաեւ այն դեպքերում, երբ նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի նախնական հրապարակումը կարող է խոչընդոտել դրանց կատարումը կամ այլ կերպ հակասել հանրության շահերին:

Հանրային քննարկման շրջանակներում անդամ պետությունների իրավասու մարմինների կողմից ստացված դիտողությունները եւ (կամ) առաջարկությունները, հնարավորության դեպքում, հաշվի են առնվում նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի լրամշակման ժամանակ:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նորմատիվ իրավական ակտերի (դրանց նախագծերի) հրապարակումը պետք է ուղեկցվի դրանց ընդունման եւ կիրառման նպատակների պարզաբանմամբ:

5. Անդամ պետությունները մեխանիզմ են ստեղծում, որը սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված գործող եւ (կամ) ընդունման համար նախատեսվող նորմատիվ իրավական ակտերի վերաբերյալ ցանկացած անձի գրավոր կամ էլեկտրոնային հարցումներին պատասխանելու հնարավորություն է ընձեռում:

6. Անդամ պետություններն ապահովում են մյուս անդամ պետությունների անձանց՝ սույն բաժնով կարգավորվող հարցերի վերաբերյալ դիմումների ուսումնասիրությունը՝ իրենց օրենսդրությանը համապատասխան իրենց անձանց համար սահմանված կարգով:

Բաժին XVI

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 70

Ֆինանսական շուկաների կարգավորման նպատակներն ու սկզբունքները

1. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն իրականացնում են ֆինանսական շուկաների համաձայնեցված կարգավորում հետեւյալ նպատակներին եւ սկզբունքներին համապատասխան՝

1) Միության շրջանակներում ընդհանուր ֆինանսական շուկա ստեղծելու եւ անդամ պետությունների ֆինանսական շուկաների ոչ խտրական հասանելիություն ապահովելու նպատակով անդամ պետությունների տնտեսական ինտեգրման խորացում,

2) ֆինանսական ծառայությունների սպառողների իրավունքների ու օրինական շահերի երաշխավորված ու արդյունավետ պաշտպանության ապահովում,

3) բանկային եւ ապահովագրական ոլորտներում, ինչպես նաեւ արժեթղթերի շուկայում որեւէ անդամ պետության լիազորված մարմինների կողմից տրված լիցենզիաների՝ այլ անդամ պետությունների տարածքներում փոխադարձ ճանաչման համար պայմանների ստեղծում,

4) անդամ պետությունների ֆինանսական շուկաներում ռիսկերի կարգավորման համար մոտեցումների սահմանում՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխան,

5) բանկային գործունեությանը, ապահովագրական գործունեությանը եւ արժեթղթերի շուկայում գործունեությանը (պրուդենցիալ պահանջներ) ներկայացվող պահանջների սահմանում,

6) ֆինանսական շուկայի մասնակիցների գործունեության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնելու կարգի սահմանում,

7) ֆինանսական շուկայի մասնակիցների գործունեության թափանցիկության ապահովում:

2. Ֆինանսական շուկայում կապիտալի ազատ տեղաշարժն ապահովող պայմաններ ստեղծելու նպատակով անդամ պետությունները կիրառում են համագործակցության հետեւյալ հիմնական ձեւերը, այդ թվում՝

1) անդամ պետությունների լիազորված մարմինների միջեւ բանկային գործունեության, ապահովագրական գործունեության եւ արժեթղթերի շուկայում գործունեության կարգավորման ու զարգացման, Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին համապատասխան հսկողության ու վերահսկողության հարցերով տեղեկությունների՝ ներառյալ գաղտնի տեղեկությունների փոխանակում,

2) ֆինանսական շուկաներում առաջացող ընթացիկ եւ հնարավոր խնդիրների քննարկման եւ դրանց լուծման համար առաջարկների մշակման վերաբերյալ համաձայնեցված միջոցառումների իրականացում,

3) անդամ պետությունների լիազորված մարմինների կողմից բանկային գործունեության, ապահովագրական գործունեության եւ արժեթղթերի շուկայում գործունեության կարգավորման հարցերով փոխադարձ խորհրդակցությունների անցկացում:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում շարադրված նպատակներն իրագործելու նպատակով անդամ պետությունները, Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին համապատասխան եւ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 17-րդ հավելվածը եւ սույն Պայմանագրի 103-րդ հոդվածը, իրականացնում են ֆինանսական շուկայի ոլորտում իրենց օրենսդրության ներդաշնակեցում:

Բաժին XVII

ՀԱՐԿԵՐԸ ԵՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 71

Հարկման ոլորտում անդամ պետությունների փոխգործակցության սկզբունքները

1. Որեւէ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք ներմուծվող ապրանքները հարկվում են անուղղակի հարկերով:

2. Անդամ պետությունները փոխադարձ առեւտրի մեջ հարկերը, մյուս հավաքագրումներն ու վճարները գանձում են այնպես, որ հարկումն այն անդամ պետությունում, որի տարածքում իրականացվում է մյուս անդամ պետությունների ապրանքների իրացումը, լինի ոչ պակաս բարենպաստ, քան այն հարկումը, որը կիրառվում է այդ անդամ պետության կողմից նույն հանգամանքներում իր տարածքի ծագման նույնանման ապրանքների նկատմամբ:

3. Անդամ պետությունները սահմանում են փոխադարձ առեւտրի վրա ազդեցություն ունեցող հարկերի մասով օրենսդրության ներդաշնակեցումն իրականացնելու ուղղությունները, ինչպես նաեւ ձեւերն ու կարգը, որպեսզի չխախտվեն մրցակցության պայմանները, եւ չխոչընդոտվի ապրանքների, աշխատանքների ու ծառայությունների ազատ տեղաշարժն ազգային մակարդակով կամ Միության մակարդակով՝ ներառյալ.

1) առավել զգայուն ենթակցիզային ապրանքների ակցիզների դրույքաչափերի ներդաշնակեցումը (մոտարկումը),

2) փոխադարձ առեւտրում ավելացված արժեքի հարկի գանձման համակարգի հետագա կատարելագործումը (այդ թվում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ):

Հոդված 72

Անդամ պետություններում անուղղակի հարկերի գանձման սկզբունքները

1. Ապրանքների փոխադարձ առեւտրում անուղղակի հարկերի գանձումն իրականացվում է նշանակման երկրի սկզբունքով, որով նախատեսվում է ապրանքների արտահանման ժամանակ ավելացված արժեքի հարկի զրոյական դրույքաչափի կիրառում եւ (կամ) ակցիզների վճարումից ազատում, ինչպես նաեւ ներմուծման ժամանակ դրանց հարկումն անուղղակի հարկերով:

Ապրանքների արտահանման ու ներմուծման ժամանակ անուղղակի հարկերի գանձումը եւ դրանց վճարման նկատմամբ վերահսկողության մեխանիզմն իրականացվում են սույն Պայմանագրի 18-րդ հավելվածով սահմանված կարգի համաձայն:

2. Աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման ժամանակ անուղղակի հարկերի գանձումն իրականացվում է այն անդամ պետությունում, որի տարածքը ճանաչվում է աշխատանքների իրականացման, ծառայությունների մատուցման վայր:

Աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման ժամանակ անուղղակի հարկերի գանձումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 18-րդ հավելվածով նախատեսված կարգով:

3. Անուղղակի հարկերի լրիվ չափով վճարումն ապահովելու համար անհրաժեշտ տեղեկությունների փոխանակումն անդամ պետությունների հարկային մարմինների միջեւ իրականացվում է առանձին միջազգային միջգերատեսչական պայմանագրին համապատասխան, որով սահմանվում են նաեւ տեղեկությունների փոխանակման կարգը, ապրանքների ներմուծման եւ անուղղակի հարկերի վճարման դիմումի ձեւը, դա լրացնելու կանոններն ու փոխանակման ձեւաչափի վերաբերյալ պահանջները:

4. Որեւէ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք ապրանքներ ներմուծելու դեպքում անուղղակի հարկերը գանձվում են այն անդամ պետության հարկային մարմինների կողմից, որի տարածք ներմուծվում են ապրանքները, եթե ակցիզային դրոշմանիշերով (հսկիչ դրոշմապիտակներով, նշաններով) դրոշմավորման ենթակա ապրանքների մասով այդ անդամ պետության օրենսդրությամբ այլ բան սահմանված չէ:

5. Փոխադարձ առեւտրում անդամ պետության տարածք ապրանքներ ներմուծելու ժամանակ անուղղակի հարկերի դրույքաչափերը չպետք է գերազանցեն անուղղակի հարկերի այն դրույքաչափերը, որոնցով հարկվում են նույնանման ապրանքներն այդ անդամ պետության տարածքում դրանց իրացման ժամանակ:

6. Անուղղակի հարկեր չեն գանձվում, երբ անդամ պետության տարածք են ներմուծվում՝

1) ապրանքներ, որոնք այդ անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան դրա տարածք ներմուծելու դեպքում ենթակա չեն հարկման (ազատվում են հարկումից),

2) ապրանքներ, որոնք ֆիզիկական անձանց կողմից ներմուծվում են անդամ պետության տարածք ոչ ձեռնարկատիրական գործունեության նպատակով,

3) ապրանքներ, որոնց ներմուծումը որեւէ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք իրականացվում է դրանց՝ մեկ իրավաբանական անձի շրջանակներում փոխանցման հետ կապված (անդամ պետության օրենսդրությամբ կարող է սահմանվել այդպիսի ապրանքների ներմուծման (արտահանման) մասին հարկային մարմիններին ծանուցելու պարտավորություն):

Հոդված 73

Ֆիզիկական անձանց եկամուտների հարկումը

Եթե որեւէ անդամ պետություն, իր օրենսդրությանը եւ միջազգային պայմանագրերի դրույթներին համապատասխան, իրավունք ունի հարկելու մյուս անդամ պետության հարկային ռեզիդենտի (կացության մշտական վայր ունեցող անձի) կողմից՝ նշված առաջին անդամ պետությունում իրականացվող վարձու աշխատանքի հետ կապված եկամուտը, ապա այդպիսի եկամուտն առաջին անդամ պետությունում վարձու աշխատանքի առաջին օրվանից հարկվում է այդ առաջին անդամ պետության ֆիզիկական անձանց՝ հարկային ռեզիդենտների (կացության մշտական վայր ունեցող անձանց) այդպիսի եկամուտների համար նախատեսված հարկային դրույքաչափերով:

Սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են անդամ պետությունների քաղաքացիների կողմից վարձու աշխատանքի հետ կապված եկամուտների հարկման նկատմամբ:

Բաժին XVIII

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Հոդված 74

Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն բաժնի առարկան անդամ պետությունների տարածքներում հակամրցակցային գործունեության, ինչպես նաեւ երկու եւ ավելի անդամ պետությունների տարածքներում անդրսահմանային շուկաներում մրցակցության վրա բացասաբար անդրադարձող գործունեության հայտնաբերումն ու կանխումն ապահովող մրցակցության ընդհանուր սկզբունքներ ու կանոններ սահմանելն է:

2. Սույն բաժնի դրույթները տարածվում են անդամ պետությունների տարածքներում մրցակցային (հակամենաշնորհային) քաղաքականության իրականացման հետ կապված հարաբերությունների եւ այն անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) մասնակցությամբ հարաբերությունների վրա, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն երկու եւ ավելի անդամ պետությունների տարածքներում անդրսահմանային շուկաներում մրցակցության վրա: Հանձնաժողովի իրավասությունը որոշելու նպատակով շուկան անդրսահմանային համարելու չափորոշիչները սահմանվում են Բարձրագույն խորհրդի որոշմամբ:

3. Անդամ պետություններն իրավունք ունեն իրենց օրենսդրությամբ սահմանելու սույն Պայմանագրի 75-րդ եւ 76-րդ հոդվածներով նախատեսված արգելքների նկատմամբ լրացուցիչ արգելքներ, ինչպես նաեւ լրացուցիչ պահանջներ եւ սահմանափակումներ:

4. Անդամ պետությունները երրորդ երկրների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) գործողությունների նկատմամբ իրականացնում են համաձայնեցված մրցակցային (հակամենաշնորհային)

քաղաքականություն, եթե այդպիսի գործողությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ անդամ պետությունների ապրանքային շուկաներում մրցակցության վիճակի վրա:

5. Սույն բաժնում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել որպես ցանկացած անդամ պետության համար ցանկացած այնպիսի միջոց ձեռնարկելուն ուղղված խոչընդոտ, որն այն անհրաժեշտ է համարում երկրի պաշտպանության կամ պետության անվտանգության կարելորագույն շահերը պաշտպանելու համար:

6. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են բնական մենաշնորհի սուբյեկտների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով նախատեսված առանձնահատկությունները:

7. Սույն բաժնի դրույթների կատարումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 75

Մրցակցության ընդհանուր սկզբունքները

1. Անդամ պետություններն իրենց մրցակցային (հակամենաշնորհային) օրենսդրության նորմերը կիրառում են անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) նկատմամբ հավասար պայմաններով նույն կերպ եւ հավասար չափով՝ անկախ այդպիսի տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) կազմակերպարավական ձեւից եւ գրանցման վայրից:

2. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրությամբ սահմանում են նաեւ արգելքներ՝

1) պետական իշխանության մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց գործառույթներն իրականացնող այլ մարմինների կամ կազմակերպությունների կամ դրանց եւ տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ համաձայնությունների առնչությամբ, եթե այդպիսի

համաձայնությունները հանգեցնում կամ կարող են հանգեցնել մրցակցությունն արգելելուն, սահմանափակելուն կամ վերացնելուն՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի,

2) պետական կամ մունիցիպալ առանձնաշնորհումների տրամադրման առնչությամբ՝ բացառությամբ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի եւ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված առանձնահատկությունները:

3. Անդամ պետությունները արդյունավետ միջոցներ են ձեռնարկում սույն հոդվածի 2-րդ կետի առաջին ենթակետով նախատեսված գործողությունների (անգործության) կանխարգելման, հայտնաբերման եւ կանխման ուղղությամբ:

4. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրությանը համապատասխան ապահովում են տնտեսական համակենտրոնացման նկատմամբ արդյունավետ հսկողություն այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր անդամ պետության տարածքում մրցակցության պաշտպանության եւ զարգացման համար:

5. Յուրաքանչյուր անդամ պետություն ապահովում է պետական իշխանության այնպիսի մարմնի առկայությունը, որն իրավասու է մրցակցային (հակամենաշնորհային) քաղաքականության իրականացման եւ (կամ) անցկացման համար, ինչն, ի թիվս այլոց, ենթադրում է այդպիսի մարմնին՝ հակամրցակցային գործունեության եւ անբարեխիղճ մրցակցության նկատմամբ արգելքը պահպանելու, տնտեսական համակենտրոնացման նկատմամբ վերահսկողական լիազորությունների վերապահում, ինչպես նաեւ մրցակցային (հակամենաշնորհային) օրենսդրության խախտումները կանխարգելելու եւ հայտնաբերելու, նշված խախտումները դադարեցնելու ուղղությամբ միջոցներ ձեռնարկելու եւ այդպիսի խախտումների համար պատասխանատվության

ենթարկելու լիազորությունների վերապահումը (այսուհետ՝ անդամ պետության լիազորված մարմին):

6. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրությամբ սահմանում են տուգանային պատասխանատվության միջոց՝ տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) ու իշխանության մարմինների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ հակամրցակցային գործունեություն իրականացնելու համար՝ հիմք ընդունելով արդյունավետության, համաչափության, ապահովվածության, անխուսափելիության եւ որոշակիության սկզբունքները, եւ ապահովում են դրանց կիրառման նկատմամբ հսկողությունը: Ընդ որում, անդամ պետություններն ընդունում են, որ տուգանային պատասխանատվության միջոցներ կիրառելու դեպքում առավել բարձր տուգանային պատասխանատվության միջոցներ պետք է սահմանվեն մրցակցության համար ամենամեծ վտանգ ներկայացնող խախտումների համար (մրցակցությունը սահմանափակող համաձայնություններ, անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) կողմից իրենց գերիշխող դիրքի չարաշահում), ընդ որում, նախապատվությունը տրվում է տուգանային պատասխանատվության այն միջոցներին, որոնք հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով իրավախախտի կողմից այն ապրանքի իրացումից ստացված հասույթի գումարից կամ իրավախախտի կողմից այն ապրանքը ձեռք բերելու համար ծախսերի գումարից, որի շուկայում կատարվել է իրավախախտումը:

7. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրությանը համապատասխան ապահովում են իրենց կողմից իրականացվող մրցակցային (հակամենաշնորհային) քաղաքականության տեղեկատվական թափանցիկությունը, այդ թվում՝ անդամ պետությունների լիազորված մարմինների գործունեության մասին տեղեկությունները զանգվածային լրատվամիջոցներում եւ ինտերնետ ցանցում տեղադրելու միջոցով:

8. Անդամ պետությունների լիազորված մարմիններն իրենց պետության օրենսդրությանը եւ սույն Պայմանագրին համապատասխան իրականացնում են

փոխգործակցություն՝ ծանուցումներ, տեղեկությունների տրամադրման վերաբերյալ հարցումներ ուղարկելու, խորհրդակցություններ անցկացնելու, մյուս անդամ պետության շահերին առնչվող ուսումնասիրությունների (գործերի քննության) մասին տեղեկացնելու, անդամ պետություններից մեկի լիազորված մարմնի պահանջի հիման վրա ուսումնասիրություններ (գործերի քննություն) անցկացնելու եւ դրա արդյունքների մասին տեղեկացնելու միջոցով:

Հոդված 76

Մրցակցության ընդհանուր կանոնները

1. Արգելվում է գերիշխող դիրք ունեցող տնտեսավարող սուբյեկտի (շուկայի սուբյեկտի) կողմից այնպիսի գործողությունների (անգործության) իրականացումը, որոնք հանգեցնում կամ կարող են հանգեցնել մրցակցությունն արգելելուն, սահմանափակելուն, վերացնելուն եւ (կամ) այլ անձանց շահերը ոտնահարելուն, այդ թվում՝ հետեւյալ գործողությունները (անգործությունը)՝

1) ապրանքի բարձր կամ ցածր մենաշնորհային գին սահմանելը, պահպանելը,

2) ապրանքը շրջանառությունից հանելը, եթե դրա արդյունքում ապրանքի գինը բարձրացել է,

3) կոնտրագենտին պայմանագրի՝ իր համար ոչ շահավետ կամ պայմանագրի առարկային չվերաբերող տնտեսապես կամ տեխնոլոգիապես չհիմնավորված պայմաններ պարտադրելը,

4) ապրանքի արտադրությունը տնտեսապես կամ տեխնոլոգիապես չհիմնավորված կրճատելը կամ դադարեցնելը, եթե այդ ապրանքը պահանջարկ ունի կամ դրա մատակարարման համար պատվերներ են տրվել՝ դրա շահութաբեր արտադրության հնարավորության առկայության դեպքում, ինչպես նաեւ եթե ապրանքի արտադրության այդպիսի կրճատումը կամ դադարեցումն

ուղղակիորեն նախատեսված չէ սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով,

5) առանձին գնորդների (պատվիրատուների) հետ պայմանագիր կնքելուց տնտեսապես կամ տեխնոլոգիապես չհիմնավորված հրաժարվելը կամ խուսափելը համապատասխան ապրանքի արտադրության կամ մատակարարման հնարավորության առկայության դեպքում՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված առանձնահատկությունները,

6) միեւնույն ապրանքի համար տնտեսապես, տեխնոլոգիապես կամ այլ կերպ չհիմնավորված տարբեր գներ (սակագներ) սահմանելը, խտրական պայմաններ ստեղծելը՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված առանձնահատկությունները,

7) այլ տնտեսավարող սուբյեկտների համար ապրանքային շուկայի հասանելիության ապահովման կամ ապրանքային շուկայից դուրս գալու խոչընդոտներ ստեղծելը:

2. Չի թույլատրվում անբարեխիղճ մրցակցություն, այդ թվում՝

1) կեղծ, ոչ ճշգրիտ կամ խեղաթյուրված տեղեկություններ տարածելը, որոնց պատճառով տնտեսավարող սուբյեկտը (շուկայի սուբյեկտը) կարող է կրել կորուստներ, կամ որոնք կարող են վնաս հասցնել նրա գործարար համբավին,

2) ապրանքի արտադրության բնույթի, եղանակի եւ վայրի, դրա սպառողական հատկանիշների, որակի եւ քանակի կամ դրա արտադրողների առնչությամբ մոլորության մեջ գցելը,

3) տնտեսավարող սուբյեկտի (շուկայի սուբյեկտի) կողմից ոչ կոռեկտ համեմատություն կատարելն իր կողմից արտադրվող կամ իրացվող

ապրանքների եւ այլ տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) կողմից արտադրվող կամ իրացվող ապրանքների միջեւ:

3. Մեկ ապրանքային շուկայում գործող, մրցակից հանդիսացող անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ արգելվում են այնպիսի համաձայնությունների կնքումը, որոնք հանգեցնում կամ կարող են հանգեցնել՝

1) գների (սակագների), զեղչերի, հավելումների (հավելավճարների), հավելագների սահմանմանը կամ պահպանմանը,

2) աճուրդի ժամանակ գների բարձրացմանը, իջեցմանը կամ պահպանմանը,

3) ապրանքային շուկայի բաժանմանը՝ ըստ տարածքային սկզբունքի, ապրանքների վաճառքի կամ գնման ծավալի, իրացվող ապրանքների տեսականու կամ վաճառողների կամ գնորդների (պատվիրատուների) կազմի,

4) ապրանքների արտադրության կրճատմանը կամ դադարեցմանը,

5) կոնկրետ վաճառողների կամ գնորդների (պատվիրատուների) հետ պայմանագրեր կնքելուց հրաժարվելուն:

4. Արգելվում են տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ «ուղղահայաց» համաձայնությունների կնքումը՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշներին համապատասխան թույլատրելի համարվող «ուղղահայաց» համաձայնությունների, եթե՝

1) այդպիսի համաձայնությունները հանգեցնում կամ կարող են հանգեցնել ապրանքի վերավաճառքի գնի սահմանմանը՝ բացառությամբ այն դեպքի, երբ վաճառողը գնորդի համար սահմանում է ապրանքի վերավաճառքի առավելագույն գինը,

2) այդպիսի համաձայնությամբ նախատեսվում է գնորդի՝ այն տնտեսավարող սուբյեկտի (շուկայի սուբյեկտի) ապրանքը չվաճառելու պարտավորությունը, որը վաճառողի մրցակիցն է: Այդպիսի արգելքը չի տարածվում գնորդի կողմից՝ ապրանքային նշան կամ վաճառողի կամ արտադրողի անհատականացման այլ միջոց կրող ապրանքի վաճառքը կազմակերպելու վերաբերյալ համաձայնության վրա:

5. Տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ արգելվում են այլ համաձայնություններ՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշներին համապատասխան թույլատրելի համարվող «ուղղահայաց» համաձայնությունների, եթե սահմանված է, որ այդպիսի համաձայնությունները հանգեցնում կամ կարող են հանգեցնել մրցակցության սահմանափակմանը:

6. Ֆիզիկական անձանց, առետրային կազմակերպություններին եւ ոչ առետրային կազմակերպություններին արգելվում է համակարգել անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) տնտեսական գործունեությունը, եթե այդպիսի համակարգումը հանգեցնում կամ կարող է հանգեցնել սույն հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ կետերում նշված ցանկացած հետեւանքի, որը չի կարող համարվել թույլատրելի՝ սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշներին համապատասխան: Անդամ պետություններն իրավունք ունեն իրենց օրենսդրությամբ սահմանելու տնտեսական գործունեության համակարգման նկատմամբ արգելք, եթե այդպիսի համակարգումը հանգեցնում կամ կարող է հանգեցնել նաեւ սույն հոդվածի 5-րդ կետում նշված հետեւանքներին, որոնք չեն կարող թույլատրելի համարվել՝ սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշներին համապատասխան:

7. Հանձնաժողովը, սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածով նախատեսված կարգով, կանխում է անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների), ինչպես նաեւ անդամ պետությունների՝

ձեռնարկատիրական գործունեություն չիրականացնող ֆիզիկական անձանց եւ ոչ առեստրային կազմակերպությունների կողմից սույն բաժնով սահմանված մրցակցության ընդհանուր կանոնների խախտումները, եթե այդպիսի խախտումներն ունեն կամ կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ երկու կամ ավելի անդամ պետությունների տարածքներում անդրսահմանային շուկաներում մրցակցության վրա՝ բացառությամբ ֆինանսական շուկաների:

Հոդված 77

Գների պետական կարգավորումը

Գների պետական կարգավորում ներմուծելու, ինչպես նաեւ այն ներմուծելու մասին անդամ պետությունների որոշումները վիճարկելու կարգը սահմանվում է սույն Պայմանագրի 19-րդ հավելվածով:

Բաժին XIX

ԲՆԱԿԱՆ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԸ

Հոդված 78

Բնական մենաշնորհի ոլորտները եւ սուբյեկտները

1. Անդամ պետությունները բնական մենաշնորհի սուբյեկտների գործունեությունը կարգավորելիս առաջնորդվում են սույն Պայմանագրի 20-րդ հավելվածով նախատեսված նորմերով եւ դրույթներով:

2. Սույն բաժնի դրույթները տարածվում են անդամ պետությունների միջեւ առետրի վրա ազդող եւ սույն Պայմանագրի 20-րդ հավելվածի 1-ին հավելվածում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտում անդամ պետությունների բնական մենաշնորհի սուբյեկտների, սպառողների, գործադիր իշխանության մարմինների եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարաբերությունների վրա:

3. Բնական մենաշնորհի կոնկրետ ոլորտներում իրավահարաբերությունները սահմանվում են սույն բաժնով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի XX եւ XXI բաժիններով նախատեսված առանձնահատկությունները:

4. Անդամ պետություններում բնական մենաշնորհի ոլորտներից են նաեւ սույն Պայմանագրի 20-րդ հավելվածի 2-րդ հավելվածում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտները:

Սույն Պայմանագրի 20-րդ հավելվածի 2-րդ հավելվածում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտների առնչությամբ կիրառվում են անդամ պետությունների օրենսդրության պահանջները:

5. Բնական մենաշնորհի ոլորտներին դասվող բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների ցանկը սահմանվում է անդամ պետությունների օրենսդրությամբ:

6. Անդամ պետությունները ձգտում են ներդաշնակեցնել սույն Պայմանագրի 20–րդ հավելվածի 1-ին եւ 2–րդ հավելվածներում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտները՝ դրանց կրճատման եւ սույն Պայմանագրի XX եւ XXI բաժիններում անցումային շրջանի հնարավոր սահմանման միջոցով:

7. Անդամ պետություններում բնական մենաշնորհի ոլորտների ընդլայնումն իրականացվում է՝

անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան, եթե անդամ պետությունը մտադիր է բնական մենաշնորհի ոլորտին դասել այն ոլորտը, որը մյուս անդամ պետությունում բնական մենաշնորհի ոլորտ է եւ նշված է սույն Պայմանագրի 20–րդ հավելվածի 1-ին կամ 2–րդ հավելվածում,

Հանձնաժողովի որոշմամբ, եթե անդամ պետությունը համապատասխան կերպով Հանձնաժողով դիմելուց հետո մտադիր է բնական մենաշնորհի ոլորտին դասել բնական մենաշնորհի այլ ոլորտ, որը նշված չէ սույն Պայմանագրի 20–րդ հավելվածի 1-ին կամ 2-րդ հավելվածում:

8. Սույն բաժինը չի տարածվում անդամ պետությունների միջեւ գործող երկկողմ միջազգային պայմանագրերով կարգավորվող հարաբերությունների վրա: Անդամ պետությունների միջեւ նոր կնքվող երկկողմ միջազգային պայմանագրերը չեն կարող հակասել սույն բաժնին:

9. Սույն Պայմանագրի XVIII բաժնի դրույթները կիրառվում են բնական մենաշնորհի սուբյեկտների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն բաժնով նախատեսված առանձնահատկությունները:

Բաժին XX

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՆ

Հոդված 79

Անդամ պետությունների փոխգործակցությունն էներգետիկայի ոլորտում

1. Անդամ պետությունների վառելիքաէներգետիկ համալիրների ներուժն արդյունավետ օգտագործելու, ինչպես նաև ազգային տնտեսություններն էներգետիկ պաշարների հիմնական տեսակներով (էլեկտրաէներգիա, գազ, նավթ եւ նավթամթերքներ) ապահովելու նպատակով անդամ պետություններն ապահովում են էներգետիկայի ոլորտում երկարաժամկետ փոխշահավետ համագործակցության զարգացումը, վարում են համակարգված էներգետիկ քաղաքականություն, իրականացնում են էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաների փուլ առ փուլ ձեւավորում՝ սույն Պայմանագրի 81-րդ, 83-րդ եւ 84-րդ հոդվածներով նախատեսված միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝ հաշվի առնելով էներգետիկ անվտանգության ապահովումը՝ ըստ հետեւյալ հիմնական սկզբունքների՝

1) էներգետիկ պաշարների շուկայական գնագոյացման ապահովում,

2) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաներում մրցակցության զարգացման ապահովում,

3) էներգետիկ պաշարների, համապատասխան սարքավորումների, տեխնոլոգիաների եւ դրանց առնչվող այլ ծառայությունների առևտրի գործընթացում տեխնիկական, վարչական եւ այլ խոչընդոտների բացակայություն,

4) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաների տրանսպորտային ենթակառուցվածքի զարգացման ապահովում,

5) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաներում անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների համար ոչ խտրական պայմանների ապահովում,

6) անդամ պետությունների էներգետիկ համալիրում ներդրումներ ներգրավելու համար բարենպաստ պայմանների ստեղծում,

7) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաների տեխնոլոգիական եւ առևտրային ենթակառուցվածքի գործունեության ազգային նորմերի եւ կանոնների ներդաշնակեցում:

2. Էլեկտրաէներգետիկայի, գազի, նավթի եւ նավթամթերքների ոլորտներում իրենց գործունեությունն իրականացնող անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների՝ սույն բաժնով չկարգավորվող հարաբերությունների առնչությամբ կիրառվում է անդամ պետությունների օրենսդրությունը:

3. Սույն Պայմանագրի XVIII բաժնի դրույթները կիրառվում են էլեկտրաէներգետիկայի, գազի, նավթի եւ նավթամթերքների ոլորտներում անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի սույն բաժնով եւ XIX բաժնով նախատեսված առանձնահատկությունները:

Հոդված 80

Գազի, նավթի եւ նավթամթերքների ինդիկատիվ (կանխատեսվող)

հաշվեկշիռները

1. Էներգետիկ ամբողջական ներուժի արդյունավետ օգտագործման եւ էներգետիկ պաշարների միջպետական մատակարարումներն օպտիմալացնելու նպատակով անդամ պետությունների լիազորված մարմինները մշակում եւ համաձայնեցնում են՝

Միության գազի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը,

Միության նավթի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը,

Միության նավթամթերքների ինդիկատիվ (կանխատեսվող)
հաշվեկշիռները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված հաշվեկշիռների մշակումն իրականացվում է Հանձնաժողովի մասնակցությամբ եւ սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված ժամկետում մշակվող եւ անդամ պետությունների լիազորված մարմինների կողմից համաձայնեցվող՝ գազի, նավթի եւ նավթամթերքների ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռների ձեւավորման մեթոդաբանությանը համապատասխան:

Հոդված 81

Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորումը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի փուլ առ փուլ ձեւավորումը զուգահեռ աշխատող էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ կետերով նախատեսված անցումային դրույթները:

2. Անդամ պետությունները մշակում են Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորման հայեցակարգն ու ծրագիրը, որոնք հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

3. Անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կնքում են ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորման մասին միջազգային պայմանագիր, որը հիմնված է Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորման հաստատված հայեցակարգի եւ ծրագրի դրույթների վրա:

Հոդված 82

Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովումը

1. Առկա տեխնիկական հնարավորության շրջանակներում անդամ պետություններն ապահովում են էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայություններից անարգել օգտվելու հնարավորություն՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) մասով անդամ պետությունների ներքին պահանջներն ապահովելու համար նշված ծառայություններն առաջնահերթորեն օգտագործելու պայմանով՝ սույն Պայմանագրի 21-րդ հավելվածի համաձայն միասնական սկզբունքներին եւ կանոններին համապատասխան:

2. Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության սկզբունքներն ու կանոնները՝ ներառյալ սույն Պայմանագրի 21-րդ հավելվածում շարադրված գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքները գործում են Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության եւ Ռուսաստանի Դաշնության առնչությամբ: Նոր անդամների՝ Միությանն անդամակցելու դեպքում նշված հավելվածում համապատասխան փոփոխություններ են կատարվում:

Հոդված 83

Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորումը եւ գազի փոխադրման ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովումը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի փուլ առ փուլ ձեւավորումը 22-րդ հավելվածի համաձայն՝ հաշվի առնելով

սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 4-րդ եւ 5-րդ կետերով նախատեսված անցումային դրույթները:

2. Անդամ պետությունները մշակում են Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման հայեցակարգն ու ծրագիրը, որոնք հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

3. Անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կնքում են գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման մասին միջազգային պայմանագիր, որը հիմնված է Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման հաստատված հայեցակարգի ու ծրագրի դրույթների վրա:

4. Առկա տեխնիկական հնարավորությունների, գազափոխադրման համակարգերի ազատ հզորությունների սահմաններում, հաշվի առնելով Միության գազի համաձայնեցված ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը եւ հիմք ընդունելով տնտեսավարող սուբյեկտների քաղաքացիաիրավական պայմանագրերը՝ անդամ պետությունները, սույն Պայմանագրի 22-րդ հավելվածով նախատեսված միասնական սկզբունքների, պայմանների եւ կանոնների հիման վրա, ապահովում են գազի փոխադրման նպատակով անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված գազափոխադրման համակարգերից անարգել օգտվելու՝ մյուս անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների հնարավորությունը:

Հոդված 84

Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների ձեւավորումն ու նավթի եւ նավթամթերքների փոխադրման ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովումը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների փուլ առ փուլ ձեւավորումը՝ սույն

Պայմանագրի 23-րդ հավելվածի համաձայն՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված անցումային դրույթները:

2. Անդամ պետությունները մշակում են Միության՝ նավթի և նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների ձեւավորման հայեցակարգն ու ծրագիրը, որոնք հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

3. Անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կնքում են նավթի և նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների ձեւավորման մասին միջազգային պայմանագիր, որը հիմնված է Միության՝ նավթի և նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների ձեւավորման հաստատված հայեցակարգի և ծրագրի դրույթների վրա:

4. Առկա տեխնիկական հնարավորությունների սահմաններում, հաշվի առնելով Միության նավթի համաձայնեցված ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը, Միության նավթամթերքների համաձայնեցված ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը և հիմք ընդունելով տնտեսավարող սուբյեկտների քաղաքացիաիրավական պայմանագրերը՝ անդամ պետությունները, սույն Պայմանագրի 23-րդ հավելվածով նախատեսված միասնական սկզբունքների, պայմանների և կանոնների հիման վրա, ապահովում են անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված նավթի և նավթամթերքների փոխադրման համակարգերից անարգել օգտվելու՝ մյուս անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների հնարավորությունը:

Հոդված 85

Էներգետիկայի ոլորտում Հանձնաժողովի լիազորությունները

Էներգետիկայի ոլորտում Հանձնաժողովն իրականացնում է սույն բաժնի կատարման դիտանցում:

Բաժին XXI

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ

Հոդված 86

Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականությունը

1. Միությունում իրականացվում է համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականություն, որն ուղղված է տնտեսական ինտեգրման ապահովմանը, միասնական տրանսպորտային տարածքի հետեւողական եւ փուլ առ փուլ ձեւավորմանը՝ մրցակցության, բաց լինելու, անվտանգության, հուսալիության, հասանելիության ու էկոլոգիականության սկզբունքների հիման վրա:

2. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության խնդիրներն են՝

1) տրանսպորտային ծառայությունների ընդհանուր շուկայի ստեղծումը,

2) տրանսպորտի եւ լավագույն փորձի կիրառման ոլորտում ընդհանուր առավելությունների ապահովմանն ուղղված համաձայնեցված միջոցների ընդունումը,

3) անդամ պետությունների տրանսպորտային համակարգերի ինտեգրումը համաշխարհային տրանսպորտային համակարգին,

4) անդամ պետությունների տարանցիկ փոխադրման ներուժի արդյունավետ օգտագործումը,

5) տրանսպորտային ծառայությունների որակի բարձրացումը,

6) տրանսպորտում անվտանգության ապահովումը,

7) շրջակա միջավայրի եւ մարդու առողջության վրա տրանսպորտի վնասակար ազդեցության նվազեցումը,

8) բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ձեւավորումը:

3. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության հիմնական գերակայություններն են՝

1) միասնական տրանսպորտային տարածքի ձեւավորումը,

2) եվրասիական տրանսպորտային միջանցքների ստեղծումն ու զարգացումը,

3) Միության շրջանակներում տարանցիկ փոխադրման ներուժի օգտագործումը եւ զարգացումը,

4) տրանսպորտային ենթակառուցվածքի զարգացման համակարգումը,

5) փոխադրման գործընթացների օպտիմալացումն ապահովող լոգիստիկ կենտրոնների եւ տրանսպորտային կազմակերպությունների ստեղծումը,

6) անդամ պետությունների կադրային ներուժի ներգրավումը եւ օգտագործումը,

7) տրանսպորտի ոլորտում գիտության եւ նորարարությունների զարգացումը:

4. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականությունը ձեւավորվում է անդամ պետությունների կողմից:

5. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության հիմնական ուղղություններն ու իրականացման փուլերը սահմանվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

6. Անդամ պետությունների կողմից համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության իրագործման դիտանցումն իրականացնում է Հանձնաժողովը:

Հոդված 87

Կիրառության ոլորտը

1. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են ավտոմոբիլային, օդային, ջրային եւ երկաթուղային տրանսպորտի նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի XVIII եւ XIX բաժինների դրույթները եւ սույն Պայմանագրի 24-րդ հավելվածով նախատեսված առանձնահատկությունները:

2. Անդամ պետությունները ձգտում են փուլ առ փուլ ազատականացնել անդամ պետությունների միջեւ տրանսպորտային ծառայությունները:

Ազատականացման կարգը, պայմանները եւ փուլայնությունը սահմանվում են Միություն շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 24-րդ հավելվածով նախատեսված առանձնահատկությունները:

3. Տրանսպորտում անվտանգության (տրանսպորտային անվտանգության եւ տրանսպորտի շահագործման անվտանգության) պահանջները սահմանվում են անդամ պետությունների օրենսդրությամբ եւ միջազգային պայմանագրերով:

ԲԱԺԻՆ XXII

ՊԵՏԱԿԱՆ (ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼ) ԳՆՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 88

Կարգավորման նպատակներն ու սկզբունքները պետական (մունիցիպալ) գնումների ոլորտում

1. Անդամ պետությունները պետական (մունիցիպալ) գնումների ոլորտում (այսուհետ՝ գնումներ) սահմանում են կարգավորման հետեւյալ նպատակներն ու սկզբունքները՝

գնումների ոլորտում հարաբերությունների կարգավորում անդամ պետության՝ գնումների մասին օրենսդրությամբ եւ անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերով,

անդամ պետություններում գնումների նպատակով օգտագործվող միջոցների օպտիմալ եւ արդյունավետ ծախսման ապահովում,

անդամ պետություններին գնումների ոլորտում ազգային ռեժիմի տրամադրում,

գնումների ոլորտում երրորդ երկրներին՝ անդամ պետություններին տրամադրվող ռեժիմից առավել բարենպաստության ռեժիմի տրամադրման անթույլատրելիություն,

գնումների մասին բաց եւ թափանցիկ տեղեկությունների ապահովում,

էլեկտրոնային ձեւով իրականացվող գնումներին՝ հնարավոր մատակարարների եւ անդամ պետությունների մատակարարների անարգել մասնակցության ապահովում՝ որեւէ անդամ պետության կողմից մյուս անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան պատրաստված էլեկտրոնային թվային ստորագրության փոխադարձ ճանաչման միջոցով,

գնումների ոլորտում անդամ պետության իշխանության՝ կարգավորող եւ վերահսկող լիազորված մարմինների առկայության ապահովում (թույլատրվում է այդ ֆունկցիաների իրականացումը մեկ մարմնի կողմից),

անդամ պետությունների՝ գնումների մասին օրենսդրությունը խախտելու համար պատասխանատվության սահմանում,

գնումների ոլորտում մրցակցության խթանում, ինչպես նաեւ կոռուպցիային եւ այլ չարաշահումների հակազդում:

2. Սույն Պայմանագրի գործողությունը չի տարածվում այն գնումների վրա, որոնց վերաբերյալ տեղեկություններն անդամ պետությունների օրենսդրությամբ պետական գաղտնիք են համարվում:

3. Գնումներն անդամ պետություններում իրականացվում են սույն Պայմանագրի 25-րդ հավելվածի համաձայն:

4. Սույն բաժնի գործողությունը չի տարածվում անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի կողմից իրականացվող գնումների վրա՝ հաշվի առնելով սույն կետի երկրորդից չորրորդ պարբերությունների դրույթները:

Անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերը գնումներ են իրականացնում վարչատնտեսական կարիքներն ապահովելու, շինարարական աշխատանքներ եւ կապիտալ վերանորոգում կատարելու համար՝ գնումներ իրականացնելու իրենց ներքին կանոններին (այսուհետ՝ «Գնումների մասին» հիմնադրույթ) համապատասխան: «Գնումների մասին» հիմնադրույթը չպետք է հակասի սույն հոդվածում շարադրված նպատակներին ու սկզբունքներին, այդ թվում՝ պետք է հավասար հասանելիություն ապահովի անդամ պետությունների հավանական մատակարարների համար: Բացառիկ դեպքերում ազգային (կենտրոնական) բանկի բարձրագույն մարմնի որոշմամբ կարող են բացառումներ սահմանվել նշված սկզբունքներից:

«Գնումների մասին» հիմնադրույթը պետք է պարունակի գնումների ներկայացվող պահանջները, այդ թվում՝ գնումների ընթացակարգերը նախապատրաստելու եւ իրականացնելու կարգը (ներառյալ գնման եղանակները) եւ դրանք կիրառելու պայմանները, պայմանագրեր կնքելու կարգը:

Ընդ որում, «Գնումների մասին» հիմնադրույթը եւ անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի կողմից պլանավորվող եւ իրականացված գնումների վերաբերյալ տեղեկությունները տեղադրվում են ինտերնետ ցանցում՝ անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի պաշտոնական կայքերում՝ «Գնումների մասին» հիմնադրույթով սահմանված կարգով:

Բաժին XXIII

ՄՏԱՎՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 89

Ընդհանուր դրույթներ

1. Անդամ պետությունները համագործակցում են մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության ու պաշտպանության ոլորտում եւ իրենց տարածքում ապահովում են դրանց նկատմամբ իրավունքների պահպանությունն ու պաշտպանությունը՝ Միության իրավունքը կազմող միջազգային իրավունքի նորմերին, միջազգային պայմանագրերին ու ակտերին եւ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

Անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է հետեւյալ հիմնական խնդիրները լուծելու համար՝

անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցում մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության ու պաշտպանության ոլորտում,

անդամ պետությունների՝ մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունք ունեցող անձանց շահերի պաշտպանություն:

2. Անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է հետեւյալ հիմնական ուղղություններով՝

1) գիտական եւ նորարարական զարգացմանն աջակցություն,

2) մտավոր սեփականության օբյեկտների առեւտրայնացման եւ օգտագործման մեխանիզմների կատարելագործում,

3) անդամ պետությունների՝ հեղինակային իրավունքի կամ հարակից իրավունքների իրավատերերի համար բարենպաստ պայմանների ստեղծում,

4) Եվրասիական տնտեսական միության ապրանքային նշանների ու սպասարկման նշանների եւ Եվրասիական տնտեսական միության ապրանքների ծագման վայրի տեղանունների գրանցման համակարգի ներդրում,

5) մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության ապահովում, այդ թվում՝ ինտերնետ ցանցում,

6) մաքսային մարմնի կողմից՝ մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների արդյունավետ պաշտպանության ապահովում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների մտավոր սեփականության օբյեկտների միասնական մաքսային ռեեստր վարելու միջոցով,

7) կեղծված արտադրանքի շրջանառությունը կանխարգելելուն եւ կանխելուն ուղղված համակարգված միջոցների իրականացում:

3. Մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների արդյունավետ պահպանություն ու պաշտպանություն ապահովելու նպատակներով անդամ պետությունների համար անցկացվում են Հանձնաժողովի կողմից կազմակերպվող խորհրդակցություններ:

Խորհրդակցությունների արդյունքների հիման վրա մշակվում են անդամ պետությունների համագործակցության ընթացքում հայտնաբերված խնդրահարույց հարցերի լուծմանն ուղղված առաջարկություններ:

Հոդված 90

Մտավոր սեփականության օբյեկտների իրավական ռեժիմը

1. Որեւէ անդամ պետության անձանց մյուս անդամ պետության տարածքում տրամադրվում է ազգային ռեժիմ այն մասով, որը վերաբերում է մտավոր սեփականության օբյեկտների իրավական ռեժիմին: Դատական եւ վարչական ընթացակարգերի մասով անդամ պետության օրենսդրությամբ կարող

են նախատեսվել ազգային ռեժիմից բացառություններ՝ ներառյալ նամակագրության համար հասցեի նշումը եւ ներկայացուցչի նշանակումը:

2. Անդամ պետությունները կարող են իրենց օրենսդրությամբ նախատեսել այնպիսի նորմեր, որոնք ապահովում են մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության ու պաշտպանության ավելի բարձր մակարդակ, քան նախատեսված է անդամ պետությունների նկատմամբ կիրառելի միջազգային իրավական ակտերով, ինչպես նաեւ Միության իրավունքը կազմող միջազգային պայմանագրերով եւ ակտերով:

3. Անդամ պետությունները մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության ու պաշտպանության ոլորտում իրականացնում են գործունեություն՝ հետեւյալ հիմնարար միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝

«Գրական եւ գեղարվեստական երկերի պահպանության մասին» 1886 թվականի սեպտեմբերի 9-ի Բեռնի կոնվենցիա (1971 թվականի խմբագրությամբ),

«Արտոնագրային գործընթացի նպատակով միկրոօրգանիզմների ավանդադրման միջազգային ճանաչման մասին» 1977 թվականի ապրիլի 28-ի Բուդապեշտի պայմանագիր,

Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության՝ «Հեղինակային իրավունքի մասին» 1996 թվականի դեկտեմբերի 20-ի պայմանագիր,

Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության՝ «Կատարումների եւ հնչյունագրերի մասին» 1996 թվականի դեկտեմբերի 20-ի պայմանագիր,

«Արտոնագրային իրավունքի մասին» 2000 թվականի հունիսի 1-ի պայմանագիր,

«Արտոնագրային համագործակցության մասին» 1970 թվականի հունիսի 19-ի պայմանագիր,

«Հնչյունագրեր արտադրողների իրավունքները իրենց հնչյունագրերի անօրինական պատճենահանումից պաշտպանելու մասին» 1971 թվականի հոկտեմբերի 29-ի կոնվենցիա,

«Նշանների միջազգային գրանցման մասին» 1891 թվականի ապրիլի 14-ի Մադրիդյան համաձայնագիր եւ «Նշանների միջազգային գրանցման մասին» Մադրիդյան համաձայնագրի 1989 թվականի հունիսի 28-ի արձանագրություն,

«Կատարողների, հնչյունագրեր արտադրողների եւ հեռարձակող կազմակերպությունների իրավունքների պահպանության մասին» 1961 թվականի հոկտեմբերի 26-ի միջազգային կոնվենցիա,

«Արդյունաբերական սեփականության պահպանության մասին» 1883 թվականի մարտի 20-ի Փարիզյան կոնվենցիա,

«Ապրանքային նշանների վերաբերյալ օրենքների մասին» 2006 թվականի մարտի 27-ի Սինգապուրի պայմանագիր:

Նշված միջազգային պայմանագրերի մասնակից չհանդիսացող անդամ պետություններն ստանձնում են դրանց միանալու պարտավորություն:

4. Մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության ու պաշտպանության ոլորտում հարաբերությունների կարգավորումը, այդ թվում՝ մտավոր սեփականության օբյեկտների առանձին տեսակների նկատմամբ կիրառող իրավական ռեժիմի առանձնահատկությունների սահմանումն իրականացվում են սույն Պայմանագրի 26-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 91

Իրավունքի կիրառությունը

1. Անդամ պետություններն իրավակիրառ միջոցներ են իրականացնում՝ ապահովելու համար մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների արդյունավետ պաշտպանությունը:

2. Անդամ պետություններն իրականացնում են մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված գործողություններ, այդ թվում՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային օրենսգրքին, ինչպես նաև Միության իրավունքը կազմող այն միջազգային պայմանագրերին եւ ակտերին համապատասխան, որոնցով կարգավորվում են մաքսային իրավահարաբերությունները:

3. Անդամ պետությունների՝ մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության ոլորտում լիազորություններով օժտված լիազորված մարմինները համագործակցում եւ փոխգործակցում են՝ անդամ պետությունների տարածքներում մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների խախտումները կանխարգելելուն, հայտնաբերելուն եւ կանխելուն ուղղված գործողությունները համակարգելու նպատակով:

Բաժին XXIV

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 92

Արդյունաբերական քաղաքականությունը եւ համագործակցությունը

1. Անդամ պետություններն ինքնուրույն մշակում, ձեւավորում եւ իրականացնում են ազգային արդյունաբերական քաղաքականություն, այդ թվում՝ ձեռնարկում են արդյունաբերության զարգացման ազգային ծրագրեր եւ արդյունաբերական քաղաքականության այլ միջոցներ, ինչպես նաեւ սահմանում են արդյունաբերական սուբսիդիաների տրամադրման այնպիսի եղանակներ, ձեւեր եւ ուղղություններ, որոնք չեն հակասում սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածին:

Միության շրջանակներում անդամ պետությունները ձեւավորում են արդյունաբերական քաղաքականություն՝ ըստ արդյունաբերական համագործակցության՝ Միջկառավարական խորհրդի կողմից հաստատվող հիմնական ուղղությունների, եւ իրականացնում են այն Հանձնաժողովի կողմից տրամադրվող խորհրդատվական աջակցության եւ իրականացվող համակարգման միջոցով:

2. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն արդյունաբերական քաղաքականությունն իրականացնում են հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

1) իրավահավասարություն եւ անդամ պետությունների ազգային շահերի հաշվի առնում,

2) փոխշահավետություն,

3) բարեխիղճ մրցակցություն,

4) անխտրականություն,

5) թափանցիկություն:

3. Միության շրջանակներում արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման նպատակներն են արդյունաբերական զարգացման արագացումը եւ կայունության բարձրացումը, անդամ պետությունների արդյունաբերական համալիրների մրցունակության բարձրացումը, նորարարական ակտիվության բարձրացմանն ուղղված արդյունավետ համագործակցության իրականացումը, արդյունաբերական ոլորտում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների արդյունաբերական ապրանքների տեղաշարժման ճանապարհին խոչընդոտների վերացումը:

4. Միության շրջանակներում արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման նպատակներն իրագործելու համար անդամ պետությունները կարող են՝

1) միմյանց տեղեկացնել արդյունաբերության զարգացման պլանների մասին,

2) կազմակերպել անդամ պետությունների՝ ազգային արդյունաբերական քաղաքականության մշակման եւ իրականացման համար պատասխանատու լիազորված մարմինների ներկայացուցիչների կանոնավոր հանդիպումներ (խորհրդակցություններ), այդ թվում՝ Հանձնաժողովի շրջանակներում,

3) մշակել եւ իրականացնել տնտեսական գործունեության՝ արդյունաբերական համագործակցության համար առաջնահերթ տեսակների զարգացման համատեղ ծրագրեր,

4) մշակել եւ համաձայնեցնել զգայուն ապրանքների ցանկը,

5) իրականացնել համատեղ նախագծեր, այդ թվում՝ անդամ պետությունների արդյունաբերական համագործակցության արդյունավետությունը բարձրացնելու եւ արդյունաբերական կոոպերացիան խորացնելու համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքի զարգացման ուղղությամբ,

6) զարգացնել տեխնոլոգիական եւ տեղեկատվական ռեսուրսներն արդյունաբերական համագործակցության նպատակների համար,

7) իրականացնել գիտահետազոտական եւ փորձակոնստրուկտորային համատեղ աշխատանքներ՝ բարձր տեխնոլոգիական արտադրությունները խթանելու նպատակով,

8) իրականացնել խոչընդոտների վերացմանը եւ փոխշահավետ համագործակցության զարգացմանն ուղղված այլ միջոցներ:

5. Անհրաժեշտության դեպքում սույն հոդվածի 4-րդ կետում նշված միջոցների իրականացման համապատասխան կարգեր են մշակվում՝ համաձայն Միջկառավարական խորհրդի որոշման:

6. Անդամ պետությունները մշակում են Միության շրջանակներում արդյունաբերական համագործակցության հիմնական ուղղությունները (այսուհետ՝ Հիմնական ուղղություններ), որոնք հաստատվում են Միջկառավարական խորհրդի կողմից, եւ որոնցում, ի թիվս այլոց, ներառված են տնտեսական գործունեության՝ արդյունաբերական համագործակցության համար առաջնահերթ տեսակները եւ զգայուն ապրանքները:

Հանձնաժողովը կատարում է Հիմնական ուղղությունների իրականացման տարեկան դիտանցում ու վերլուծություն եւ, անհրաժեշտության դեպքում, անդամ պետությունների հետ համաձայնեցնելով, պատրաստում է Հիմնական ուղղությունները ճշգրտելու վերաբերյալ առաջարկություններ:

7. Առեւտրային, մաքսասակագնային, մրցակցային, պետական գնումների, տեխնիկական կանոնակարգման, ձեռնարկատիրական գործունեության, տրանսպորտի ու ենթակառուցվածքի եւ այլ ոլորտներում քաղաքականություն մշակելիս ու իրականացնելիս հաշվի են առնվում անդամ պետությունների արդյունաբերության զարգացման շահերը:

8. Նախքան արդյունաբերական քաղաքականության շրջանակներում միջոցներ ձեռնարկելը՝ անդամ պետությունները զգայուն ապրանքների մասով խորհրդակցություններ են անցկացնում՝ միմյանց դիրքորոշումները հաշվի առնելու նպատակով:

Անդամ պետությունները, զգայուն ապրանքների հաստատված ցանկի համաձայն, նախապես միմյանց տեղեկացնում են ազգային արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման նախանշվող ուղղությունների մասին:

Անդամ պետությունները Հանձնաժողովի հետ մշակում են նշված խորհրդակցություններն անցկացնելու եւ (կամ) միմյանց տեղեկացնելու կարգը, որը հաստատվում է Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

9. Միության շրջանակներում արդյունաբերական համագործակցություն իրականացնելու նպատակով անդամ պետությունները Հանձնաժողովի կողմից տրամադրվող խորհրդատվական աջակցության եւ համակարգման միջոցով կարող են մշակել եւ կիրառել հետեւյալ գործիքները՝

1) փոխշահավետ արդյունաբերական կոոպերացիայի խթանում բարձր տեխնոլոգիական, նորարարական եւ մրցունակ արտադրանք ստեղծելու նպատակով,

2) համատեղ ծրագրեր եւ նախագծեր անդամ պետությունների՝ փոխշահավետ հիմունքներով մասնակցությամբ,

3) համատեղ տեխնոլոգիական հարթակներ եւ արդյունաբերական համախմբեր,

4) այլ գործիքներ, որոնք նպաստում են արդյունաբերական համագործակցության զարգացմանը:

10. Սույն հոդվածը կատարելու համար անդամ պետությունները Հանձնաժողովի մասնակցությամբ կարող են մշակել լրացուցիչ փաստաթղթեր եւ մեխանիզմներ:

11. Հանձնաժողովն արդյունաբերական համագործակցության հիմնական ուղղություններով անդամ պետություններին տրամադրում է խորհրդատվական աջակցություն եւ համակարգում է նրանց գործունեությունը սույն Պայմանագրով սահմանված լիազորությունների շրջանակներում՝ համաձայն սույն Պայմանագրի 27-րդ հավելվածի:

Սույն հոդվածի նպատակների համար հասկացություններն օգտագործվում են սույն Պայմանագրի 27-րդ հավելվածին համապատասխան:

Հոդված 93

Արդյունաբերական սուբսիդիաները

1. Անդամ պետությունների տնտեսությունների կայուն եւ արդյունավետ զարգացման համար պայմաններ, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների միջեւ փոխադարձ առեւտրի զարգացմանը եւ բարեխիղճ մրցակցությանը նպաստող պայմաններ ապահովելու նպատակներով անդամ պետությունների տարածքներում գործում են արդյունաբերական ապրանքների համար, այդ թվում՝ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի համաձայն՝ արդյունաբերական ապրանքների արտադրության, իրացման եւ սպառման հետ անմիջականորեն կապված ծառայությունների մատուցման կամ ստացման դեպքում սուբսիդիաների տրամադրման միասնական կանոններ:

2. Սույն հոդվածից եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածից բխող՝ անդամ պետությունների պարտավորությունները չեն տարածվում անդամ պետությունների՝ երրորդ երկրների հետ իրավահարաբերությունների վրա:

3. Սույն հոդվածի նպատակներով՝ սուբսիդիա ասելով ենթադրվում է՝

ա) անդամ պետության սուբսիդիա տրամադրող մարմնի (կամ անդամ պետության կողմից լիազորված կառույցի) կողմից տրամադրվող ֆինանսական

աջակցությունը, որի արդյունքում առավելություններ են ստեղծվում (ապահովվում), եւ որն իրականացվում է՝

դրամական միջոցների ուղղակի փոխանցման (օրինակ՝ անվերադարձ տրամադրվող փոխատվությունների, վարկերի) կամ կանոնադրական կապիտալում մասնաբաժին ձեռք բերելու կամ այն մեծացնելու կամ այդպիսի միջոցներ փոխանցելու պարտավորության (օրինակ՝ վարկային երաշխիքների) միջոցով,

այն վճարների գանձումից ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն հրաժարվելու միջոցով, որոնք պետք է մուտքագրվեին անդամ պետության եկամուտների կազմի մեջ (օրինակ՝ հարկային արտոնություններ, պարտքի դուրսգրում): Ընդ որում, արտահանվող արդյունաբերական ապրանքն այն տուրքերից եւ հարկերից ազատելը, որոնք գանձվում են ներքին սպառման համար նախատեսված նույնանման ապրանքի համար, կամ այդպիսի տուրքերը եւ հարկերը նվազեցնելը, կամ այդպիսի տուրքերը եւ հարկերը փաստացի հաշվեգրված գումարը չգերազանցող չափով վերադարձնելը չի դիտարկվում որպես սուբսիդիա,

ապրանքների կամ ծառայությունների տրամադրման միջոցով (բացառությամբ ընդհանուր ենթակառուցվածքի պահպանման եւ զարգացման համար նախատեսված ապրանքների կամ ծառայությունների),

արդյունաբերական ապրանքներ ձեռք բերելու միջոցով.

բ) եկամուտների կամ գների պահպանման ցանկացած այլ ձեւ, որն (ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն) ազդում է ցանկացած անդամ պետության տարածքից արդյունաբերական ապրանքի ներմուծման ծավալների կրճատման կամ ցանկացած անդամ պետության տարածք արդյունաբերական ապրանքի արտահանման ծավալների մեծացման վրա, որի արդյունքում առավելություն է տրամադրվում:

Սուբսիդիաների տեսակները նախատեսվում են սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածով:

4. Սուբսիդիա տրամադրող մարմինը ցանկացած այլ կազմակերպության կարող է հանձնարարել կամ պատվիրակել իրեն վերապահված մեկ կամ մի քանի՝ սուբսիդիաների տրամադրման հետ կապված գործառույթների իրականացումը: Այդպիսի կազմակերպության գործողությունները դիտարկվում են որպես սուբսիդիա տրամադրող մարմնի գործողություններ:

Անդամ պետության ղեկավարի՝ սուբսիդիաների տրամադրման վերաբերյալ ակտերը դիտարկվում են որպես սուբսիդիա տրամադրող մարմնի գործողություններ:

5. Անդամ պետության տարածքում տրամադրվող սուբսիդիաների՝ սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի դրույթների հետ համապատասխանության վերլուծության նպատակով ուսումնասիրությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածով նախատեսված կարգով:

6. Հանձնաժողովն ապահովում է սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի դրույթների կատարման նկատմամբ հսկողությունը, եւ դրան վերապահվում են հետեւյալ լիազորությունները՝

1) անդամ պետությունների օրենսդրության՝ սուբսիդիաների տրամադրման առնչությամբ սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխանության մասով դիտանցման իրականացում եւ համեմատական-իրավական վերլուծության անցկացում, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների կողմից սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի դրույթների պահպանման վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությունների կազմում:

2) սուբսիդիաների տրամադրման բնագավառում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման եւ միասնականացման հարցերի շուրջ անդամ

պետությունների համար խորհրդակցությունների կազմակերպման գործընթացում աջակցության տրամադրում.

3) անդամ պետությունների կողմից պարտադիր կատարման ենթակա՝ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածով նախատեսված որոշումների ընդունում՝ տրամադրման համար նախատեսվող եւ տրամադրված հատուկ սուբսիդիաների կամավոր համաձայնեցման գործընթացի արդյունքների համաձայն, այդ թվում՝

հատուկ սուբսիդիաների թույլատրելիության կամ անթույլատրելիության վերաբերյալ որոշման ընդունում՝ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի 6-րդ կետին համապատասխան սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով սահմանված չափորոշիչների հիման վրա,

քննության անցկացում հատուկ սուբսիդիաների տրամադրման փաստերի հիման վրա եւ դրանց վերաբերյալ պարտադիր որոշումների ընդունում՝ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով սահմանված դեպքերում,

սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի դրույթների կատարման հետ կապված հարցերի շուրջ տարաձայնությունների լուծում եւ դրանց կիրառման վերաբերյալ պարզաբանումների տրամադրում.

4) սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրով սահմանվող կարգով ու պայմաններով տրամադրվող սուբսիդիաների վերաբերյալ հարցումների ուղարկում եւ տեղեկությունների ստացում:

Սույն կետի 3-րդ եւ 4-րդ ենթակետերը կիրառվում են՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

7. Սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի դրույթների հետ կապված վեճերը կարգավորվում են, առաջին հերթին, բանակցությունների ու խորհրդակցությունների միջոցով: Եթե վեճը խորհրդակցությունների ու բանակցությունների միջոցով չի կարգավորվում դրանց անցկացման վերաբերյալ՝ վեճն սկսած անդամ պետության կողմից պատասխանող պետությանը հասցեագրված պաշտոնական գրավոր դիմումը ներկայացնելու օրվանից հետո 60 օրացուցային օրվա ընթացքում, ապա հայցվոր պետությունն իրավունք ունի այդ վեճը հանձնելու Միության դատարանի քննությանը:

Եթե Միության դատարանի որոշումները սահմանված ժամկետում չեն կատարվում, կամ եթե Միության դատարանը որոշում է, որ այն միջոցները, որոնց մասին տեղեկացրել է պատասխանող պետությունը, չեն համապատասխանում սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի դրույթներին, ապա հայցվոր պետությունն իրավունք ունի ձեռնարկելու համաչափ պատասխան միջոցներ:

8. Այն ժամկետը, որի ընթացքում անդամ պետությունները կարող են վիճարկել սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելվածի խախտմամբ տրամադրված հատուկ սուբսիդիան, հատուկ սուբսիդիայի տրամադրման ամսաթվից հաշվարկված 5 տարի է:

Բաժին XXV

ԱԳՐՈԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐԸ

Հոդված 94

Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության նպատակներն ու խնդիրները

1. Ագրոարդյունաբերական համալիրը եւ գյուղական տարածքներն ի նպաստ յուրաքանչյուր անդամ պետության եւ ընդհանրապես Միության բնակչության շահերի զարգացնելու, ինչպես նաեւ Միության շրջանակներում տնտեսական ինտեգրումն ապահովելու նպատակներով իրականացվում է համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականություն, ինչը ենթադրում է նաեւ սույն Պայմանագրով եւ ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային այլ պայմանագրերով նախատեսված կարգավորման մեխանիզմների կիրառում, անդամ պետությունների կողմից միմյանց եւ Հանձնաժողովին այն «զգայուն» գյուղատնտեսական ապրանքներից յուրաքանչյուրի արտադրության զարգացման պլանների (ծրագրերի) տրամադրում, որոնց ցանկը կազմվում է անդամ պետությունների առաջարկությունների հիման վրա եւ հաստատվում է Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

2. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական նպատակը մրցունակ գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի արտադրության ծավալների օպտիմալացման համար անդամ պետությունների ռեսուրսային ներուժի արդյունավետ իրացումը, ընդհանուր ագրարային շուկայի կարիքների բավարարումը, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի արտահանման ավելացումն է:

3. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության իրականացմամբ ապահովվում է հետեւյալ խնդիրների լուծումը՝

1) գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի արտադրության ու շուկաների հավասարակշռված զարգացում,

2) անդամ պետությունների սուբյեկտների միջեւ արդար մրցակցության, այդ թվում՝ ագրարային շուկայի հասանելիության հավասար պայմանների ապահովում,

3) գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի շրջանառության հետ կապված պահանջների միասնականացում,

4) ներքին եւ արտաքին շուկաներում անդամ պետությունների արտադրողների շահերի պաշտպանություն:

Հոդված 95

Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները եւ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցները

1. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության խնդիրների լուծումը ենթադրում է միջպետական փոխգործակցության մեխանիզմների կիրառում հետեւյալ հիմնական ուղղություններով՝

1) ագրոարդյունաբերական համալիրում կանխատեսումների իրականացում,

2) գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցություն,

3) ընդհանուր ագրարային շուկայի կարգավորում,

4) արտադրանքի արտադրության եւ շրջանառության ոլորտում միասնական պահանջների մշակում,

5) գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի արտահանման զարգացում,

6) ագրոարդյունաբերական համալիրի գիտական ու նորարարական գործունեության զարգացում,

7) ագրոարդյունաբերական համալիրի ինտեգրացված տեղեկատվական ապահովում:

2. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության շրջանակներում միջոցների իրականացման նպատակով տարին մեկ անգամից ոչ պակաս անդամ պետությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ անցկացվում են Հանձնաժողովի կողմից կազմակերպվող կանոնավոր խորհրդակցություններ, այդ թվում՝ «զգայուն» գյուղատնտեսական ապրանքների վերաբերյալ: Խորհրդակցությունների արդյունքների հիման վրա սույն հոդվածի 1-ին կետով սահմանված հիմնական ուղղությունների շրջանակներում մշակվում են համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության իրականացման հետ կապված առաջարկություններ:

3. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականությունն իրականացնելիս անդամ պետությունները հաշվի են առնում գյուղատնտեսության ոլորտի գործունեության առանձնահատուկ բնույթը, որը պայմանավորված է ոչ միայն ճյուղի արդյունաբերական, տնտեսական, այլ նաեւ դրա սոցիալական նշանակությամբ, անդամ պետությունների տարածաշրջանների ու տարածքների միջեւ կառուցվածքային ու բնակլիմայական պայմանների տարբերություններով:

4. Ինտեգրացիոն փոխգործակցության այլ ոլորտներում, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի նկատմամբ սանիտարական,

բուսասանիտարական եւ անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) միջոցառումների ապահովման ոլորտում քաղաքականությունն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով համաձայնեցված (համակարգված) քաղաքականության ագրոարդյունաբերական նպատակները, խնդիրներն ու ուղղությունները:

5. Միության շրջանակներում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 29-րդ հավելվածով սահմանված մոտեցումներին համապատասխան:

6. Սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի 29-րդ հավելվածի հետ կապված վեճերը կարգավորվում են, առաջին հերթին, Հանձնաժողովի մասնակցությամբ անցկացվող բանակցությունների ու խորհրդակցությունների միջոցով: Եթե վեճը խորհրդակցությունների ու բանակցությունների միջոցով չի կարգավորվում դրանց անցկացման վերաբերյալ՝ վեճն սկսած անդամ պետության կողմից որպես պատասխանող պետությանը հասցեագրված պաշտոնական գրավոր դիմումը ներկայացնելու օրվանից հետո 60 օրացուցային օրվա ընթացքում, ապա հայցվոր պետությունն իրավունք ունի այդ վեճը հանձնելու Միության դատարանի քննությանը:

Բանակցություններ եւ խորհրդակցություններ անցկացնելու վերաբերյալ պաշտոնական գրավոր դիմում ներկայացնելու դեպքում հայցվոր անդամ պետությունն այդպիսի դիմումը ներկայացնելու օրվանից 10 օրացուցային օրվա ընթացքում դրա մասին տեղեկացնում է Հանձնաժողովին:

7. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության իրականացման համար Հանձնաժողովը՝

1) անդամ պետությունների հետ, վերապահված լիազորությունների շրջանակներում, մշակում, համակարգում եւ իրականացնում է համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները,

2) համակարգում է անդամ պետությունների կողմից՝ ագրոարդյունաբերական համալիրի զարգացման, գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի պահանջարկի ու առաջարկի վերաբերյալ համատեղ կանխատեսումներ պատրաստելու ժամանակ իրականացվող գործունեությունը,

3) համակարգում է անդամ պետությունների կողմից ագրոարդյունաբերական համալիրի եւ դրա առանձին ճյուղերի զարգացման ծրագրերը միմյանց տրամադրելու գործընթացը,

4) դիտանցում է անդամ պետությունների ագրոարդյունաբերական համալիրների զարգացման, անդամ պետությունների կողմից ագրոարդյունաբերական համալիրների պետական կարգավորման միջոցների, այդ թվում՝ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների կիրառումը,

5) անցկացնում է արտադրվող արտադրանքի գնի դիտարկում եւ մրցունակության վերլուծություն՝ ըստ անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված անվանացանկի,

6) աջակցում է ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության, այդ թվում՝ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում օրենսդրության ներդաշնակեցմանը, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում պարտավորությունների պահպանման հետ կապված վեճերի կարգավորման հարցերով խորհրդակցությունների եւ բանակցությունների կազմակերպմանը,

7) իրականացնում է գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության դիտանցում եւ համեմատական-իրավական վերլուծություն՝ Միության շրջանակներում ստանձված պարտավորություններին դրա համապատասխանության մասով,

8) պատրաստում եւ անդամ պետություններին է տրամադրում ագրոարդյունաբերության համալիրի եւ անդամ պետություններում

գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում պետական քաղաքականության վերաբերյալ համառոտ ակնարկներ, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական աջակցության արդյունավետության բարձրացման վերաբերյալ առաջարկություններ,

9) աջակցություն է ցուցաբերում անդամ պետություններին գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալների հաշվարկման հետ կապված հարցերում,

10) անդամ պետությունների հետ մշակում է ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում արտահանման ներուժի զարգացմանն ուղղված համաձայնեցված գործողությունների իրականացման վերաբերյալ առաջարկություններ,

11) համակարգում է ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում անդամ պետությունների կողմից համատեղ գիտատնորարարական գործունեության իրականացման ժամանակ, այդ թվում՝ անդամ պետությունների կողմից միջպետական ծրագրերի իրագործման շրջանակներում կատարվող գործողությունները,

12) համակարգում է անդամ պետությունների կողմից՝ տոհմային կենդանիներից ստացվող արտադրանքի ներմուծման, արտահանման եւ Միության մաքսային տարածքով տեղափոխման պայմանների, տոհմային կենդանիների տոհմային արժեքի սահմանման մեթոդների, ինչպես նաեւ տոհմային վկայականների (հավաստագրերի, անձնագրերի) ձեւերի հետ կապված միասնականացված պահանջների մշակման եւ կատարման գործընթացը,

13) համակարգում է գյուղատնտեսական բույսերի սորտափորձարկման եւ սերմնաբուծության, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների կողմից՝ սերմերի սորտային ու ցանքային որակը հաստատող փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչման ոլորտում միասնականացված պահանջների մշակման եւ կատարման գործընթացը,

14) աջակցություն է ցուցաբերում համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական ուղղությունների շրջանակներում հավասար մրցակցային պայմանների ապահովման հարցում:

Բաժին XXVI

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՄԻԳՐԱՑԻԱՆ

Հոդված 96

Աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում անդամ պետությունների համագործակցությունը

1. Անդամ պետությունները համագործակցում են՝ Միության շրջանակներում աշխատանքային միգրացիայի կարգավորման ոլորտում քաղաքականությունը համաձայնեցնելու, ինչպես նաև անդամ պետություններում աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու համար անդամ պետությունների աշխատավորների կազմակերպված հավաքագրման եւ ներգրավման հարցում աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով:

2. Աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է անդամ պետությունների այն պետական մարմինների փոխգործակցության միջոցով, որոնց իրավասության շրջանակներում են համապատասխան հարցերը:

3. Միության շրջանակներում անդամ պետությունների՝ աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում համագործակցությունն իրականացվում է հետտեսլա եղանակներով՝

1) աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում ընդհանուր մոտեցումների եւ սկզբունքների համաձայնեցում,

2) նորմատիվ իրավական ակտերի փոխանակում,

3) տեղեկությունների փոխանակում,

4) ոչ հավաստի տեղեկությունների տարածումը կանխարգելելուն ուղղված միջոցների իրականացում,

5) փորձի փոխանակում, ստաժավորումների, սեմինարների եւ վերապատրաստման դասընթացների անցկացում,

6) խորհրդատվական մարմինների շրջանակներում համագործակցություն:

4. Միգրացիայի ոլորտում անդամ պետությունների համաձայնեցմամբ կարող են համագործակցության այլ ձեւեր սահմանվել:

5. Սույն բաժնում օգտագործվող հասկացություններն ունեն հետեւյալ իմաստները՝

մուտքի պետություն՝ անդամ պետություն, որի տարածք մեկնում է մյուս անդամ պետության քաղաքացին,

մշտական բնակության պետություն՝ անդամ պետություն, որի քաղաքացին է համարվում անդամ պետության աշխատավորը,

աշխատանքի տեղավորման պետություն՝ անդամ պետություն, որի տարածքում աշխատանքային գործունեություն է իրականացվում,

կրթության մասին փաստաթղթեր՝ կրթության մասին պետական նմուշի փաստաթղթեր, ինչպես նաեւ կրթության մասին փաստաթղթեր, որոնք ճանաչվում են կրթության մասին պետական փաստաթղթերին համարժեք,

աշխատանքի (ծառայությունների) պատվիրատու՝ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ, որն անդամ պետության աշխատավորին տրամադրում է աշխատանք նրա հետ կնքված քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով եւ պայմաններով,

միգրացիոն քարտ (թերթիկ)՝ փաստաթուղթ, որը տեղեկություններ է պարունակում մյուս անդամ պետության տարածք մուտք գործող անդամ պետության քաղաքացու մասին, եւ օգտագործվում է նրան հաշվառելու ու մուտքի պետության տարածքում նրա ժամանակավոր գտնվելու ընթացքում հսկողություն իրականացնելու համար,

գործատու՝ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ, որն անդամ պետության աշխատավորին աշխատանք է տրամադրում նրա հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի հիման վրա՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով եւ պայմաններով,

սոցիալական ապահովություն (սոցիալական ապահովագրություն)՝ ժամանակավոր անաշխատունակության եւ մայրանալու դեպքում պարտադիր ապահովագրություն, արտադրական դժբախտ պատահարներից եւ մասնագիտական հիվանդություններից պարտադիր ապահովագրություն ու պարտադիր բժշկական ապահովագրություն,

աշխատանքային գործունեություն՝ աշխատանքային պայմանագրի հիման վրա իրականացվող գործունեություն կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա աշխատանքների կատարման (ծառայությունների մատուցման) հետ կապված գործունեություն, որն իրականացվում է աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում՝ տվյալ պետության օրենսդրությանը համապատասխան,

անդամ պետության աշխատավոր՝ անդամ պետության քաղաքացի հանդիսացող անձ, որն օրինական հիմքով գտնվում եւ օրինական հիմքով աշխատանքային գործունեություն է իրականացնում աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում, սակայն այդ պետության քաղաքացին չէ եւ այդ պետությունում մշտական բնակություն չի հաստատել,

ընտանիքի անդամ՝ անձ, որն ամուսնացած է անդամ պետության աշխատավորի հետ, ինչպես նաեւ նրա խնամքի տակ գտնվող երեխաները եւ այլ անձինք, որոնք աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան համարվում են ընտանիքի անդամներ:

Հոդված 97

Անդամ պետությունների աշխատավորների աշխատանքային գործունեությունը

1. Անդամ պետության գործատուները եւ (կամ) աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուներն իրավունք ունեն անդամ պետությունների աշխատավորներին ներգրավելու աշխատանքային գործունեության մեջ՝ առանց հաշվի առնելու աշխատանքի ազգային շուկայի պաշտպանության մասով առկա սահմանափակումները: Ընդ որում, անդամ պետությունների աշխատավորները կարող են աշխատանքային գործունեություն իրականացնել աշխատանքի տեղավորման պետությունում առանց աշխատանքի թույլտվության:

2. Անդամ պետությունները չեն սահմանում եւ չեն կիրառում աշխատանքի ազգային շուկայի պաշտպանության նպատակով իրենց օրենսդրությամբ նախատեսված սահմանափակումները՝ բացառությամբ անդամ պետության աշխատավորների կողմից իրականացվող աշխատանքային գործունեության, գործունեության տեսակի եւ գտնվելու տարածքի առնչությամբ սույն Պայմանագրով եւ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանված սահմանափակումների, որոնք ուղղված են ազգային անվտանգության (այդ թվում՝ ռազմավարական նշանակություն ունեցող տնտեսության ճյուղերում) եւ հասարակական կարգի ապահովմանը:

3. Աշխատանքի տեղավորման պետությունում անդամ պետությունների աշխատավորների կողմից աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու նպատակով անդամ պետությունների կրթական կազմակերպությունների (կրթական հաստատությունների, կրթության ոլորտում գործող կազմակերպությունների) կողմից տրված՝ կրթության մասին փաստաթղթերը ճանաչվում են՝ առանց աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ կրթության մասին փաստաթղթերի ճանաչման ընթացակարգերի անցկացման:

Որեւէ անդամ պետության աշխատավորները, որոնք մյուս անդամ պետությունում հավակնում են զբաղվել մանկավարժական, իրավաբանական, բժշկական կամ դեղագործական գործունեությամբ, անցնում են աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված կրթության մասին փաստաթղթերի ճանաչման ընթացակարգը, եւ արդյունքում նրանց կարող է թույլատրվել զբաղվել համապատասխանաբար մանկավարժական, իրավաբանական, բժշկական կամ դեղագործական գործունեությամբ՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Անդամ պետությունների լիազորված մարմինների կողմից տրված գիտական աստիճանների եւ գիտական կոչումների մասին փաստաթղթերը ճանաչվում են աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Գործատուները (աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուները) իրավունք ունեն պահանջելու կրթության մասին փաստաթղթերի՝ աշխատանքի տեղավորման պետության լեզվով՝ նոտարական կարգով վավերացված թարգմանությունը, ինչպես նաեւ, անհրաժեշտության դեպքում, անդամ պետության աշխատավորի կրթության մասին փաստաթղթերի ստուգման նպատակներով հարցումներ ուղարկելու կրթության մասին փաստաթուղթ տրամադրած կրթական կազմակերպություններ (կրթական հաստատություններ, կրթության ոլորտում գործող կազմակերպություններ), այդ թվում՝ տեղեկատվական տվյալների բազայից օգտվելու միջոցով, եւ ստանալու համապատասխան պատասխաններ:

4. Անդամ պետության աշխատավորի աշխատանքային գործունեությունը կարգավորվում է աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի դրույթները:

5. Աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում անդամ պետության աշխատավորի եւ ընտանիքի անդամների ժամանակավոր գտնվելու

(բնակության) ժամկետը որոշվում է աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի գործողության ժամկետով, որն անդամ պետության աշխատավորը կնքել է գործատուի կամ աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուի հետ:

6. Որեւէ անդամ պետության՝ աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու կամ աշխատանքի տեղավորվելու նպատակներով մյուս անդամ պետության տարածք ժամանած քաղաքացիները եւ նրանց ընտանիքների անդամները մուտք գործելու ամսաթվից հաշվարկված 30 օր ազատվում են գրանցման (հաշվառման կանգնելու) պարտավորությունից:

Եթե անդամ պետության քաղաքացիները մյուս անդամ պետության տարածքում գտնվում են մուտք գործելու ամսաթվից հաշվարկված 30 օրից ավելի ժամկետով, ապա այդ քաղաքացիները պետք է գրանցվեն (հաշվառման կանգնեն) մուտքի պետության օրենսդրությանը համապատասխան, եթե մուտքի պետության օրենսդրությամբ այդպիսի պարտավորություն է սահմանվում:

7. Անդամ պետության քաղաքացիները մուտքի պետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում մյուս անդամ պետության տարածք մուտք գործելիս միգրացիոն քարտեր (թերթիկներ) են օգտագործում, եթե այլ բան նախատեսված չէ անդամ պետությունների առանձին միջազգային պայմանագրերով:

8. Եթե անդամ պետության քաղաքացիները մյուս անդամ պետության տարածք մուտք են գործում սահմանային վերահսկողության մարմնի կողմից պետական սահմանը հատելու վերաբերյալ նշում կատարելու իրավունք տվող վավեր փաստաթղթերից որեւէ մեկով, ապա նրանք ազատվում են միգրացիոն քարտ (թերթիկ) օգտագործելուց, եթե նման պարտավորություն սահմանված է մուտքի պետության օրենսդրությամբ՝ պայմանով, որ նրանց գտնվելու ժամկետը չի գերազանցում մուտք գործելու ամսաթվից հաշվարկված 30 օրը:

9. Եթե աշխատանքի տեղավորման պետության տարածք մուտք գործելու ամսաթվից հաշվարկված 90 օրը լրանալուց հետո աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագիրը վաղաժամկետ լուծվում է, ապա անդամ պետության աշխատավորն իրավունք ունի 15 օրվա ընթացքում կնքելու նոր աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագիր՝ առանց աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքից դուրս գալու:

Հոդված 98

Անդամ պետության աշխատավորի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Անդամ պետության աշխատավորն իրավունք ունի զբաղվելու մասնագիտական գործունեությամբ՝ սույն Պայմանագրի եւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան ճանաչվող՝ կրթության մասին փաստաթղթերում, գիտական աստիճան եւ (կամ) գիտական կոչում շնորհելու մասին փաստաթղթերում նշված մասնագիտությանը եւ որակավորմանը համապատասխան:

2. Անդամ պետության աշխատավորը եւ նրա ընտանիքի անդամներն աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացնում են՝

1) իրենց պատկանող գույքի տիրապետման, օգտագործման եւ տնօրինման իրավունքը,

2) սեփականության պաշտպանության իրավունքը,

3) դրամական միջոցներն անարգել փոխանցելու իրավունքը:

3. Անդամ պետությունների աշխատավորների եւ նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովությունը (սոցիալական ապահովագրությունը) (բացի կենսաթոշակային ապահովությունից) իրականացվում է աշխատանքի

տեղավորման պետության քաղաքացիների նկատմամբ կիրառվող նույն պայմաններով եւ նույն կարգով:

Անդամ պետությունների աշխատավորների աշխատանքային (ապահովագրական) ստաժը հաշվարկվում է ընդհանուր աշխատանքային (ապահովագրական) ստաժում՝ սոցիալական ապահովության (սոցիալական ապահովագրության) նպատակներով՝ բացի կենսաթոշակային ապահովությունից՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Անդամ պետությունների աշխատավորների եւ նրանց ընտանիքների անդամների կենսաթոշակային ապահովությունը կարգավորվում է մշտական բնակության պետության օրենսդրությամբ, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների միջեւ կնքվող առանձին միջազգային պայմանագրին համապատասխան:

4. Անդամ պետությունների աշխատավորների եւ նրանց ընտանիքների անդամների՝ շտապ բժշկական օգնություն (արտակարգ եւ անհետաձգելի վիճակներում) եւ այլ բժշկական օգնություն ստանալու իրավունքը կարգավորվում է 30-րդ հավելվածով, ինչպես նաեւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ եւ այն միջազգային պայմանագրերով սահմանված կարգով, որոնց մասնակիցն է այդ պետությունը:

5. Անդամ պետությունների աշխատավորն իրավունք ունի անդամագրվելու արհեստակցական միություններին՝ աշխատանքի տեղավորման պետության քաղաքացիների հետ հավասար հիմունքներով:

6. Անդամ պետության աշխատավորն ունի աշխատանքի տեղավորման պետության պետական մարմինների (որոնց իրավասության շրջանակում են համապատասխան հարցերը) եւ գործատուի (աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուի) կողմից այնպիսի տեղեկություններ ստանալու իրավունք, որոնք վերաբերում են իր կացության կարգին, աշխատանքային գործունեության իրականացման պայմաններին, ինչպես նաեւ

աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ նախատեսված իրավունքներին ու պարտականություններին:

7. Անդամ պետության աշխատավորի (այդ թվում՝ նախկին աշխատավորի) պահանջով գործատուն (աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուն) պարտավոր է նրան անհատույց տրամադրել տեղեկանք (տեղեկանքներ) եւ (կամ) տեղեկանքի (տեղեկանքների) հաստատված պատճենը՝ նշելով մասնագիտության (մասնագիտացման, որակավորման եւ պաշտոնի), աշխատանքի ժամանակահատվածի եւ աշխատավարձի չափի մասին՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում:

8. Անդամ պետության աշխատավորի երեխաները, որոնք նրա հետ բնակվում են աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում, իրավունք ունեն հաճախելու նախադպրոցական հաստատություններ, ստանալու կրթություն՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

9. Անդամ պետության աշխատավորները եւ նրանց ընտանիքների անդամները պարտավոր են պահպանել աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությունը, հարգել աշխատանքի տեղավորման պետության ժողովրդների մշակույթն ու ավանդույթները, պատասխանատվություն կրել իրավախախտումներ կատարելու համար՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

10. Անդամ պետության աշխատավորի եկամուտները, որոնք նա ստացել է աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու համար, ենթակա են հարկման միջազգային պայմանագրերի եւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի դրույթները:

ՄԱՍ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԲԱԺԻՆ XXVII

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 99

Ընդհանուր անցումային դրույթներ

1. Անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերը, որոնք կնքվել են Մաքսային միության եւ միասնական տնտեսական տարածքի իրավապայմանագրային բազայի ձեւավորման շրջանակներում եւ գործում են սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ, կազմում են Միության իրավունքի մաս՝ որպես Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրեր եւ կիրառվում են այնքանով, որքանով չեն հակասում սույն Պայմանագրին:

2. Պետությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի ընդունած որոշումները, կառավարությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի ընդունած որոշումները, որոնք գործում են սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ, պահպանում են իրենց իրավաբանական ուժը եւ կիրառվում են այնքանով, որքանով չեն հակասում սույն Պայմանագրին:

3. Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից՝

պետությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի եւ կառավարությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի գործառույթներն ու լիազորությունները, որոնք գործում էին «Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի մասին» 2011 թվականի նոյեմբերի 18-ի պայմանագրին

համապատասխան, իրականացվում են համապատասխանաբար սույն Պայմանագրին համապատասխան գործող Բարձրագույն խորհրդի եւ Միջկառավարական խորհրդի կողմից,

«Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի մասին» 2011 թվականի նոյեմբերի 18-ի պայմանագրին համապատասխան ստեղծված Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովն իրականացնում է իր գործունեությունը՝ սույն Պայմանագրին համապատասխան,

Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամները, որոնք նշանակվել են սույն Պայմանագրին ուժի մեջ մտնելուց առաջ, շարունակում են իրականացնել իրենց գործառույթները մինչեւ իրենց լիազորությունների այն ժամկետի ավարտը, որով նրանք նշանակվել են,

դեպարտամենտների տնօրենները եւ տնօրենների տեղակալները, որոնց հետ աշխատանքային պայմանագրերը կնքվել են մինչեւ սույն Պայմանագրին ուժի մեջ մտնելը, շարունակում են կատարել իրենց վերապահված պարտականությունները մինչեւ աշխատանքային պայմանագրերով նախատեսված ժամկետի ավարտը,

Հանձնաժողովի կառուցվածքային ստորաբաժանումներում թափուր հաստիքների համալրումն իրականացվում է սույն Պայմանագրով նախատեսված կարգով:

4. Միության շրջանակներում գործում են նաեւ սույն Պայմանագրի 31-րդ հավելվածում նշված միջազգային պայմանագրերը:

Հոդված 100

VII բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Միության շրջանակներում դեղամիջոցների ընդհանուր շուկան սկսում է գործել 2016 թվականի հունվարի 1-ից Միության շրջանակներում կնքվող՝

դեղամիջոցների շրջանառության միասնական սկզբունքներ եւ կանոններ սահմանող միջազգային պայմանագրին համապատասխան, որը պետք է կնքվի անդամ պետությունների կողմից ոչ ուշ, քան 2015 թվականի հունվարի 1-ը:

2. Միության շրջանակներում բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկան սկսում է գործել 2016 թվականի հունվարի 1-ից Միության շրջանակներում կնքվող՝ բժշկական ապրանքների (բժշկական նշանակության ապրանքների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության միասնական սկզբունքներ եւ կանոններ սահմանող միջազգային պայմանագրին համապատասխան, որը պետք է կնքվի անդամ պետությունների կողմից ոչ ուշ, քան 2015 թվականի հունվարի 1-ը:

Հոդված 101

VIII բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Նախքան Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը՝ Միությունում մաքսային կարգավորումն իրականացվում է «Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի մասին» 2009 թվականի նոյեմբերի 27-ի պայմանագրին եւ անդամ պետությունների՝ մաքսային իրավահարաբերությունները կարգավորող այլ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան, որոնք կնքվել են Մաքսային միության եւ միասնական տնտեսական տարածքի իրավապայմանագրային բազայի ձեւավորման շրջանակներում եւ որոնք, սույն Պայմանագրի 99-րդ հոդվածին համապատասխան, կազմում են Միության իրավունքի մաս՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածի դրույթները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի կիրառման նպատակներով դրանցում օգտագործված հասկացություններն ունեն հետեւյալ իմաստը՝

Մաքսային միության անդամ պետություններ՝ անդամ պետություններ՝ սույն Պայմանագրով սահմանված իմաստով,

Մաքսային միության միասնական մաքսային տարածք (Մաքսային միության մաքսային տարածք)՝ Միության մաքսային տարածք,

Մաքսային միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկ (Արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկ)՝ Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկ,

Մաքսային միության միասնական մաքսային սակագին՝ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագին,

Մաքսային միության հանձնաժողով՝ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողով,

Մաքսային միության անդամ պետությունների կողմից կնքվող միջազգային պայմանագրեր՝ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրեր, այդ թվում՝ անդամ պետությունների կողմից կնքվող միջազգային պայմանագրեր, որոնք, սույն Պայմանագրի 99-րդ հոդվածին համապատասխան, կազմում են Միության իրավունքի մասը,

Մաքսային միության մաքսային սահման (մաքսային սահման)՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային սահման,

Մաքսային միության ապրանք՝ Եվրասիական տնտեսական միության ապրանք:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի կիրառման նպատակներով ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները (այդ թվում՝ ընդհանուր բացառությունների, արտաքին ֆինանսական վիճակի պաշտպանության եւ վճարային հաշվեկշռի հավասարակշռության միակողմանիորեն ապահովման նպատակներով ներմուծվող միջոցները),

տեխնիկական կանոնակարգման միջոցները, արտահանման վերահսկողության միջոցներն ու ռազմական նշանակության արտադրանքի նկատմամբ կիրառվող միջոցները, ինչպես նաև սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներն ու ճառագայթային անվտանգության պահանջները համարվում են Միության մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների նկատմամբ կիրառվող արգելքներ եւ սահմանափակումներ:

Ընդ որում, ոչ սակագնային կարգավորման միջոցների, այդ թվում՝ ընդհանուր բացառությունների, արտաքին ֆինանսական վիճակի պաշտպանության եւ վճարային հաշվեկշռի հավասարակշռության միակողմանիորեն ապահովման նպատակներով ներմուծվող միջոցներին են դասվում սույն Պայմանագրի 46-րդ եւ 47-րդ հոդվածներով սահմանված միջոցները:

Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի դրույթները չեն կիրառվում՝ բացառությամբ Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ կետերի, որոնք վերաբերում են արգելքներ եւ սահմանափակումներ սահմանելուն եւ կիրառելուն (չկիրառելուն):

Միության մաքսային սահմանով ապրանքների, այդ թվում՝ անձնական օգտագործման ապրանքների տեղափոխման դեպքում եւ (կամ) ապրանքները մաքսային ընթացակարգերով ձեւակերպելիս արգելքների ու սահմանափակումների պահպանումը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից սահմանված դեպքերում եւ կարգով կամ անդամ պետությունների նորմատիվ իրավական ակտերով՝ սույն Պայմանագրին համապատասխան կամ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան սահմանված դեպքերում եւ կարգով արգելքների ու սահմանափակումների պահպանումը հաստատող փաստաթղթեր եւ (կամ) տեղեկություններ ներկայացնելու միջոցով:

Միության մաքսային սահմանով ապրանքներ տեղափոխելիս անասնաբուժասանիտարական, կարանտինային բուսասանիտարական, սանիտարահամաճարակային, ճառագայթային եւ պետական հսկողության (վերահսկողության) մյուս եղանակներն իրականացվում եւ ձեւակերպվում են՝ սույն Պայմանագրին կամ Պայմանագրին համապատասխան ընդունված՝ Հանձնաժողովի ակտերին կամ անդամ պետությունների նորմատիվ իրավական ակտերին կամ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

4. Մաքսային միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկը վարելու մասով Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 51-րդ հոդվածը կիրառվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 45-րդ հոդվածի դրույթները:

5. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 7-րդ գլուխը կիրառվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 37-րդ հոդվածի դրույթները:

6. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ կետը չի կիրառվում:

Հատուկ, հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերը սահմանվում են սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան եւ գանձվում են Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքով նախատեսված կարգով ներմուծման մաքսատուրք գանձելու նպատակով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 48-րդ եւ 49-րդ հոդվածների դրույթները, ինչպես նաեւ հաշվի առնելով հետեւյալը՝

հատուկ, հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերը ենթակա են վճարման ապրանքները մաքսային ընթացակարգերով ձեւակերպելիս, որոնց պայմաններով, սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերին համապատասխան, սահմանափակումներ են նախատեսվում հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման, փոխհատուցման միջոցներ կիրառելիս,

հատուկ, հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերի հաշվարկը, այդ տուրքերի վճարման պարտավորությունների առաջացումը եւ դադարումը, դրանց

վճարման կարգի եւ ժամկետների սահմանումն իրականացվում է Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքով ներմուծման մաքսատուրքերի համար նախատեսված կարգով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով սահմանված առանձնահատկությունները:

«Երրորդ երկրների նկատմամբ հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման (հակադեմփինգային) եւ փոխհատուցման միջոցների կիրառման մասին» արձանագրության 104-րդ եւ 169-րդ կետերին համապատասխան (սույն Պայմանագրի 8-րդ հավելված) հակազնագցման կամ փոխհատուցման տուրքեր կիրառելիս հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերը ենթակա են վճարման «Հակազնագցման կամ փոխհատուցման տուրքերի կիրառման մասին» Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից 30 աշխատանքային օրվանից ոչ ուշ, ինչպես նաեւ հաշվեգրման ու բաշխման՝ նշված Արձանագրության հավելվածով սահմանված կարգով:

Հատուկ, հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերի վճարման ժամկետների փոփոխություն վճարումը՝ երկարաձգելու կամ տարաժամկետ կատարելու ձեւով, չի թույլատրվում:

Սահմանված ժամկետներում հատուկ, հակազնագցման, փոխհատուցման տուրքերը չվճարելու կամ ոչ ամբողջությամբ վճարելու դեպքում դրանց գանձումն իրականացվում է այն անդամ պետության՝ ներմուծման մաքսատուրքերի գանձման համար օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով, որի մաքսային մարմինն իրականացնում է մաքսատուրքերի, հարկերի գանձում՝ տույժերի հավելագրմամբ: Ընդ որում, տույժերի հաշվարկման, վճարման, գանձման եւ վերադարձման կարգը նույնանման է այն կարգին, որը սահմանված է ներմուծման մաքսատուրքերը չվճարելու կամ ոչ ամբողջությամբ վճարելու հետ կապված վճարվող, գանձվող տույժերի համար:

Սույն կետի դրույթները տարածվում են նախնական հատուկ, նախնական հակազնագցման, նախնական փոխհատուցման տուրքերի հաշվարկման, վճարման եւ գանձման վրա:

7. Սակագնային արտոնությունների մասով Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 74-րդ հոդվածը կիրառվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 43-րդ հոդվածի դրույթները:

8. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 2-րդ կետի երկրորդ մասը չի կիրառվում:

Արտահանման մաքսատուրքերի հաշվարկման նպատակով կիրառվում են այն անդամ պետության օրենսդրությամբ սահմանված դրույքաչափերը, որի տարածքում ապրանքները ձեւակերպվում են մաքսային ընթացակարգով, կամ որի տարածքում հայտնաբերվել է Միության մաքսային սահմանով ապրանքների անօրինական տեղափոխման փաստ, եթե այլ բան սահմանված չէ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով եւ (կամ) անդամ պետությունների միջեւ կնքվող երկկողմ միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 102

IX բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Անկախ սույն Պայմանագրի 35-րդ հոդվածի դրույթներից՝ անդամ պետություններն իրավունք ունեն երրորդ կողմի հետ առեւտրում միակողմանիորեն առանձնաշնորհումներ տրամադրելու՝ այդ անդամ պետության կողմից այդպիսի երրորդ կողմի հետ մինչեւ 2015 թվականի հունվարի 1-ը կնքվող միջազգային պայմանագրի կամ այն միջազգային պայմանագրի հիման վրա, որի մասնակիցներ են բոլոր անդամ պետությունները:

Անդամ պետություններն իրականացնում են այն պայմանագրերի միասնականացումը, որոնց հիման վրա առանձնաշնորհումներ են տրամադրվում:

2. Անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան գործող հատուկ պաշտպանական, հակազնազցման եւ փոխհատուցման միջոցների վերանայման միջոցով Միության մաքսային տարածք ներմուծված ապրանքների նկատմամբ սահմանված հատուկ պաշտպանական, հակազնազցման եւ փոխհատուցման միջոցները կիրառվում են նախքան նշված միջոցների՝ Հանձնաժողովի համապատասխան որոշմամբ սահմանված գործողության ժամկետի ավարտը եւ կարող են վերանայվել սույն Պայմանագրի IX բաժնի դրույթներին եւ Պայմանագրին կից 8–րդ հավելվածին համապատասխան:

3. Սույն Պայմանագրի 36-րդ հոդվածի դրույթները կատարելու նպատակներով, նախքան զարգացող երկրների եւ (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգերի կիրառման պայմաններն ու կարգը սահմանող՝ Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելը, կիրառվում է «Մաքսային միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգի մասին» 2008 թվականի դեկտեմբերի 12-ի արձանագրությունը:

4. Նախքան սույն Պայմանագրի 37-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսվող՝ ապրանքների ծագումը որոշելու կանոններ սահմանող՝ Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելը՝ կիրառվում է «Ապրանքների ծագման երկիրը որոշելու միասնական կանոնների մասին» 2008 թվականի հունվարի 25-ի համաձայնագիրը:

5. Նախքան սույն Պայմանագրի 37-րդ հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսված ապրանքների ծագումը որոշելու կանոններ սահմանող՝ Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելը՝ կիրառվում է «Զարգացող եւ առավել թույլ զարգացած երկրներից ապրանքների ծագումը որոշելու կանոնների մասին» 2008 թվականի դեկտեմբերի 12-ի համաձայնագիրը:

Հոդված 103

XVI բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Սույն Պայմանագրի 70-րդ հոդվածի 1-ին կետում շարադրված նպատակներն իրագործելու համար անդամ պետությունները մինչև 2025 թվականը կներդաշնակեցնեն ֆինանսական շուկայի ոլորտում իրենց օրենսդրությունը՝ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերին եւ «Ֆինանսական ծառայությունների մասին» արձանագրությանը համապատասխան (սույն Պայմանագրի 17-րդ հավելված):

2. Ֆինանսական շուկաների ոլորտում օրենսդրության ներդաշնակեցումն ավարտելուց հետո անդամ պետությունները որոշում կկայացնեն ֆինանսական շուկայի կարգավորման հարցերով զբաղվող վերազգային մարմնի լիազորությունների ու գործառույթների մասին, 2025 թվականին այն կստեղծեն, եւ դրա գտնվելու վայրը կլինի Ալմաթա քաղաքը:

Հոդված 104

XX բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Միասնական էներգետիկ ներուժի արդյունավետ օգտագործմանը եւ ջերմաէներգետիկական ռեսուրսների միջպետական մատակարարումների օպտիմալացմանը նպաստող՝ Միության գազի, նավթի եւ նավթամթերքների ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռների մշակումն ապահովելու նպատակներով անդամ պետությունների լիազորված մարմինները մինչև 2015 թվականի հուլիսի 1-ը մշակում եւ հաստատում են գազի, նավթի եւ նավթամթերքների ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռների կազմման մեթոդաբանությունը:

2. Միության՝ ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման նպատակներով Բարձրագույն խորհուրդը մինչև 2015 թվականի հուլիսի 1-ը կհաստատի հայեցակարգ, իսկ մինչև 2016 թվականի հուլիսի 1-ը՝ Միության

ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման ծրագիր՝ սահմանելով ծրագրի միջոցառումների իրականացման ժամկետը մինչեւ 2018 թվականի հուլիսի 1-ը:

3. Միության՝ ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման ծրագրի միջոցառումների իրականացումն ավարտվելուն պես անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կկնքեն «Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման մասին» Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագիր, որը կներառի նաեւ էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիությունն ապահովող կանոններ, եւ կապահովեն դրա ուժի մեջ մտնելը ոչ ուշ, քան 2019 թվականի հուլիսի 1-ը:

4. Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման նպատակով Բարձրագույն խորհուրդը մինչեւ 2016 թվականի հունվարի 1-ը կհաստատի հայեցակարգը, իսկ մինչեւ 2018 թվականի հունվարի 1-ը՝ Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման ծրագիրը՝ սահմանելով ծրագրի միջոցառումների իրականացման ժամկետը մինչեւ 2024 թվականի հունվարի 1-ը:

5. Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման ծրագրի միջոցառումների իրականացումն ավարտելուն պես անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կկնքեն «Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման մասին» Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագիր, որը կներառի նաեւ անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված գազափոխադրման համակարգերի հասանելիությունն ապահովող կանոններ, եւ կապահովեն դրա ուժի մեջ մտնելը ոչ ուշ, քան 2025 թվականի հունվարի 1-ը:

6. Նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների ձեւավորման նպատակով Բարձրագույն խորհուրդը մինչեւ 2016 թվականի հունվարի 1-ը կհաստատի հայեցակարգը, իսկ մինչեւ 2018 թվականի հունվարի 1-ը՝ Միության՝

նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկայի ձեւավորման ծրագիրը՝ սահմանելով ծրագրի միջոցառումների իրականացման ժամկետը մինչեւ 2024 թվականի հունվարի 1-ը:

7. Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների ձեւավորման ծրագրի միջոցառումների իրականացումն ավարտելուն պես անդամ պետությունները կկնքեն «Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկայի ձեւավորման մասին» միջազգային պայմանագիր, որը կներառի նաեւ անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված նավթի եւ նավթամթերքների փոխադրման համակարգերի հասանելիությունն ապահովող միասնական կանոններ, եւ կապահովեն դրա ուժի մեջ մտնելը ոչ ուշ, քան 2025 թվականի հունվարի 1-ը:

8. «Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովման, այդ թվում՝ գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքների մասին» արձանագրությունը (սույն Պայմանագրի 21-րդ հավելված) գործում է մինչեւ սույն հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

9. «Գազափոխադրման համակարգերով գազի փոխադրման ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության կանոնների, այդ թվում՝ գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքների մասին» արձանագրությունը (սույն Պայմանագրի 22-րդ հավելված), գործում է մինչեւ սույն հոդվածի 5-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

10. «Նավթի եւ նավթամթերքների ընդհանուր շուկաների կազմակերպման, կառավարման, գործունեության եւ զարգացման կարգի մասին» արձանագրությունը (սույն Պայմանագրի 23-րդ հավելված) գործում է մինչեւ սույն հոդվածի 7-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

Հոդված 105

XXIV բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Անդամ պետությունները 2017 թվականի հունվարի 1-ից կապահովեն «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելված) 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

Նշված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից ուժի մեջ են մտնում սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի 6-րդ կետի 3-րդ եւ 4-րդ ենթակետերի, «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելված) 6-րդ, 15-րդ, 20-րդ, 87-րդ եւ 97-րդ կետերի դրույթները:

2. Սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի եւ «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի 28-րդ հավելված) դրույթները չեն տարածվում անդամ պետությունների տարածքներում մինչեւ 2012 թվականի հունվարի 1-ը տրամադրվող սուբսիդիաների վրա:

Հոդված 106

XXV բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. «Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի 29-րդ հավելված) 8-րդ կետի առաջին պարբերության դրույթների մասով Բելառուսի Հանրապետության համար մինչեւ 2016 թվականը անցումային ժամանակաշրջան է սահմանվում, որի ընթացքում Բելառուսի Հանրապետությունը պարտավորվում

է նվազեցնել գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության թույլատրելի ծավալը հետեւյալ չափով՝

2015 թվականին՝ 12 տոկոսով,

2016 թվականին՝ 10 տոկոսով:

2. Առետրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների թույլատրված մակարդակի հաշվարկման մեթոդաբանությունը, որը նախատեսված է «Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի 29-րդ հավելված) 8-րդ կետի երկրորդ պարբերությամբ, մշակվում եւ հաստատվում է մինչեւ 2016 թվականի հունվարի 1-ը:

3. «Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի 29-րդ հավելված) 8-րդ կետի երրորդ պարբերությամբ նախատեսված պարտավորությունները Բելառուսի Հանրապետության համար ուժի մեջ են մտնում ոչ ուշ, քան 2025 թվականի հունվարի 1-ը:

ԲԱԺԻՆ XXVIII

ԵՋՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 107

Սոցիալական երաշխիքները, արտոնություններն ու անձեռնմխելիությունները

Անդամ պետություններից յուրաքանչյուրի տարածքում Միությունը, Հանձնաժողովի խորհրդի եւ Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամները, Միության դատարանի դատավորները, Հանձնաժողովի եւ Միության դատարանի պաշտոնատար անձինք եւ աշխատակիցներն օգտվում են իրենց վերապահված լիազորություններն ու պաշտոնական (ծառայողական) պարտականությունները կատարելու համար անհրաժեշտ սոցիալական երաշխիքներից, արտոնություններից եւ անձեռնմխելիություններից: Նշված սոցիալական երաշխիքների, արտոնությունների եւ անձեռնմխելիությունների ծավալը որոշվում է սույն Պայմանագրի 32-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 108

Միությանն անդամակցելը

1 Միությանը կարող է անդամակցել Միության նպատակները եւ սկզբունքները կիսող ցանկացած պետություն՝ անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված պայմաններով:

2. Միությանն անդամակցելու համար թեկնածու պետության կարգավիճակ ստանալու համար շահագրգիռ պետությունը Բարձրագույն խորհրդի նախագահի անունով համապատասխան դիմում է ուղարկում:

3. Միությանն անդամակցելու համար պետությանը թեկնածու պետության կարգավիճակ տալու մասին որոշումն ընդունվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից՝ ընդհանուր համաձայնությամբ (կոնսենսուսով):

4. Բարձրագույն խորհրդի որոշման հիման վրա ձեւավորվում է թեկնածու պետության, անդամ պետությունների եւ Միության մարմինների ներկայացուցիչներից կազմված աշխատանքային խումբ (այսուհետ՝ աշխատանքային խումբ)՝ Միության իրավունքից բխող պարտավորություններն ստանձնելու մասով թեկնածու պետության պատրաստվածության աստիճանն ուսումնասիրելու, թեկնածու պետության՝ Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցելուն ուղղված գործողությունների ծրագրի նախագիծը, ինչպես նաեւ համապատասխան պետության՝ Միությանն անդամակցելու մասին միջազգային պայմանագրի նախագիծը մշակելու համար, որով սահմանվում են թեկնածու պետության իրավունքների ու պարտականությունների ծավալը, այդ թվում՝ Միության մարմինների աշխատանքում դրա մասնակցության ձեւաչափը:

5. Թեկնածու պետության՝ Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցելուն ուղղված գործողությունների ծրագիրը հաստատվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

6. Աշխատանքային խումբը կանոնավոր կերպով Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում հաշվետվություն՝ թեկնածու պետության՝ Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցելուն ուղղված գործողությունների ծրագրի՝ թեկնածու պետության կողմից իրականացման ընթացքի մասին: Աշխատանքային խմբի այն եզրակացության հիման վրա, համաձայն որի թեկնածու պետությունն ամբողջությամբ կատարել է Միության իրավունքից բխող պարտավորությունները, Բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է Միությանն անդամակցելու մասին թեկնածու պետության հետ միջազգային պայմանագիր կնքելու վերաբերյալ որոշում: Նշված միջազգային պայմանագիրը ենթակա է վավերացման:

Հոդված 109

Դիտորդ պետությունները

1. Ցանկացած պետություն իրավասու է դիմելու Բարձրագույն խորհրդի նախագահին՝ իրեն Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակ տալու խնդրանքով:

2. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակ տալու կամ նման կարգավիճակ տալը մերժելու մասին որոշումն ընդունվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից՝ հաշվի առնելով ինտեգրացիայի զարգացման շահերը եւ սույն Պայմանագրի նպատակների իրագործումը:

3. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության լիազորված ներկայացուցիչները կարող են հրավերի հիման վրա ներկա գտնվել Միության մարմինների նիստերին, ստանալ Միության մարմինների կողմից ընդունվող՝ գաղտնի չհամարվող փաստաթղթերը:

4. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակը չի տալիս Միության մարմիններում որոշումներ կայացնելու գործընթացին մասնակցելու իրավունք:

5. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակ ստացող պետությունը պարտավոր է ձեռնպահ մնալ ցանկացած այնպիսի գործողությունից, որը կարող է վնասել Միության եւ անդամ պետությունների շահերին, սույն Պայմանագրի առարկային եւ նպատակներին:

Հոդված 110

Միության մարմինների աշխատանքային լեզուն:

Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերի եւ

Հանձնաժողովի որոշումների լեզուն

1. Միության մարմինների աշխատանքային լեզուն ռուսերենն է:

2. Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերը եւ Հանձնաժողովի որոշումները, որոնք պարտադիր են անդամ պետությունների համար, ընդունվում են ռուսերենով՝ հետագայում թարգմանվելով անդամ պետությունների պետական լեզուներով, եթե դա նախատեսված է դրանց օրենսդրությամբ Հանձնաժողովի կողմից սահմանվող կարգով:

Անդամ պետությունների պետական լեզուներով թարգմանությունն իրականացվում է այդ նպատակի համար Միության բյուջեով նախատեսված միջոցների հաշվին:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված միջազգային պայմանագրերի եւ որոշումների մեկնաբանման հետ կապված տարածայնություններ առաջանալիս կիրառվում է ռուսերենով կազմված տեքստը:

Հոդված 111

Հասանելիությունը եւ հրապարակումը

1. Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերը, երրորդ կողմի հետ կնքվող՝ միջազգային պայմանագրերը եւ Միության մարմինների որոշումները ենթակա են ինտերնետ ցանցում՝ Միության պաշտոնական կայքում պաշտոնական հրապարակման Միջկառավարական խորհրդի կողմից սահմանված կարգով:

Ինտերնետ ցանցում՝ Միության պաշտոնական կայքում Միության մարմնի որոշումը հրապարակելու ամսաթիվը համարվում է տվյալ որոշման պաշտոնական հրապարակման ամսաթիվը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ոչ մի որոշում չի կարող ուժի մեջ մտնել՝ մինչև այն պաշտոնապես չհրապարակվի:

3. Միության մարմինների որոշումներն ուղարկվում են անդամ պետություններին ոչ ուշ, քան որոշումը կայացնելու օրվանից հաշվարկված 3 օրացուցային օրվա ընթացքում:

4. Միության մարմինները ինտերնետ ցանցում՝ Միության պաշտոնական կայքում ապահովում են որոշումների նախագծերի նախնական հրապարակումը տվյալ որոշումն ընդունելու ամսաթվից առնվազն 30 օրացուցային օր առաջ: Միության մարմինների որոշումների նախագծերը, որոնք ընդունվում են բացառիկ դեպքերում եւ պահանջում են օպերատիվ արձագանք, կարող են հրապարակվել այլ ժամկետներում:

Շահագրգիռ անձինք կարող են տվյալ մարմին ներկայացնել իրենց մեկնաբանություններն ու առաջարկությունները:

Այդպիսի մեկնաբանություններն ու առաջարկությունները հավաքելու, վերլուծելու եւ հաշվառելու կարգը սահմանվում է Միության համապատասխան մարմնի աշխատանքային կանոնակարգով:

5. Միության մարմինների՝ այնպիսի տեղեկություններ պարունակող որոշումները, որոնց տարածումը սահմանափակված է, եւ այդ որոշումների նախագծերը ենթակա չեն պաշտոնական հրապարակման:

6. Սույն հոդվածի դրույթները չեն կիրառվում Միության դատարանի այն որոշումների նկատմամբ, որոնց ուժի մեջ մտնելու եւ հրապարակվելու կարգը սահմանվում է Եվրասիական տնտեսական միության դատարանի կանոնադրությամբ (սույն Պայմանագրի 2-րդ հավելված):

7. Սույն հոդվածի 4-րդ կետի դրույթները չեն կիրառվում Միության մարմինների որոշումների նկատմամբ, եթե այդ որոշումների նախագծերի նախնական հրապարակումը կարող է խոչընդոտել դրանց կատարումը կամ այլ կերպ հակասել հանրային շահերին:

Հոդված 112

Վեճերի կարգավորումը

Սույն Պայմանագրի դրույթների մեկնաբանման եւ (կամ) կիրառման հետ կապված վեճերը կարգավորվում են խորհրդակցությունների ու բանակցությունների միջոցով:

Խորհրդակցությունների ու բանակցությունների անցկացման վերաբերյալ վեճի մի կողմից վեճի մյուս կողմին հասցեագրված պաշտոնական գրավոր դիմումը ներկայացնելու օրվանից հետո երեք ամսվա ընթացքում համաձայնություն ձեռք չբերվելու դեպքում, եթե Եվրասիական տնտեսական միության դատարանի ստատուտով (սույն Պայմանագրի 2-րդ հավելված) այլ ժամկետ նախատեսված չէ, վեճի կողմերից յուրաքանչյուրը կարող է այդ վեճը հանձնել Միության դատարանի քննությանը, եթե վեճի կարգավորման եղանակների վերաբերյալ կողմերի միջեւ այլ պայմանավորվածություն ձեռք չի բերվել:

Հոդված 113

Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը

Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերն անդամ պետությունների կողմից կատարելու մասին վերջին գրավոր ծանուցումն ավանդապահի կողմից ստանալու օրվանից:

Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու դեպքում դադարեցվում է Մաքսային միության եւ միասնական տնտեսական տարածքի ձեւավորման շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերի գործողությունը՝ սույն Պայմանագրի 33-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 114

Սույն Պայմանագրի փոխադարձ կապը միջազգային այլ պայմանագրերի հետ

1. Սույն Պայմանագիրը չի խոչընդոտում անդամ պետությունների կողմից միջազգային այնպիսի պայմանագրեր կնքելը, որոնք չեն հակասում սույն Պայմանագրի նպատակներին եւ սկզբունքներին:

2. Անդամ պետությունների միջեւ երկկողմ միջազգային պայմանագրերը, որոնցով սույն Պայմանագրի կամ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերի դրույթների հետ համեմատությամբ նախատեսվում է ինտեգրման ավելի խոր մակարդակ, կամ որոնցով հոգուտ ֆիզիկական եւ (կամ) իրավաբանական անձանց ապահովվում են լրացուցիչ առավելություններ, կիրառվում են դրանք կնքած պետությունների միջեւ հարաբերություններում եւ կարող են կնքվել՝ պայմանով, որ դրանք չեն տարածվելու այդ եւ մյուս անդամ պետությունների կողմից սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերով նախատեսված իրենց իրավունքների ու պարտավորությունների կատարման վրա:

Հոդված 115

Պայմանագրում փոփոխություններ կատարելը

Սույն Պայմանագրում կարող են կատարվել փոփոխություններ եւ լրացումներ, որոնք ձեւակերպվում են առանձին արձանագրություններով եւ կազմում են սույն Պայմանագրի անբաժանելի մասը:

Հոդված 116

Պայմանագրի գրանցումը Միավորված ազգերի կազմակերպության Քարտուղարությունում

Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության 102-րդ հոդվածին համապատասխան՝ սույն Պայմանագիրը ենթակա է Միավորված ազգերի կազմակերպության Քարտուղարությունում գրանցման:

Հոդված 117

Վերապահումները

Սույն Պայմանագրի մասով վերապահումներ չեն թույլատրվում:

Հոդված 118

Պայմանագրից դուրս գալը

1. Ցանկացած անդամ պետություն իրավունք ունի դուրս գալու սույն Պայմանագրից՝ դիվանագիտական ուղիներով սույն Պայմանագրի ավանդապահին ուղարկելով գրավոր ծանուցում սույն Պայմանագրից դուրս գալու իր մտադրության մասին: Այդ պետության մասով սույն Պայմանագրի գործողությունը դադարեցվում է սույն Պայմանագրի ավանդապահի կողմից այդ ծանուցումն ստանալու օրվանից 12 ամիս հետո:

2. Անդամ պետությունը, որը սույն հոդվածի 1-ին կետին համապատասխան ծանուցել է սույն Պայմանագրից դուրս գալու իր մտադրության մասին, պարտավոր է կարգավորել սույն Պայմանագրին իր մասնակցության առնչությամբ ծագած ֆինանսական պարտավորությունները: Տվյալ պարտավորությունն ուժի մեջ է մնում այնքան ժամանակ, քանի դեռ այդ պարտավորությունն ամբողջովին չի կատարվել՝ անկախ սույն Պայմանագրից պետության դուրս գալու հանգամանքից:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ծանուցման հիման վրա Բարձրագույն խորհուրդը որոշում է ընդունում սույն Պայմանագրին անդամ պետության մասնակցության առնչությամբ ծագած ֆինանսական պարտավորությունները կարգավորելու գործընթացն սկսելու մասին:

4. Սույն Պայմանագրից դուրս գալն ինքնաբերաբար հանգեցնում է Միության անդամակցության դադարեցմանը եւ Միության շրջանակներում կնքվող միջազգային պայմանագրերից դուրս գալուն:

Կատարված է Աստանա քաղաքում, 2014 թվականի մայիսի 29-ին, մեկ օրինակից՝ բելառուսերենով, ղազախերենով եւ ռուսերենով, ընդ որում, բոլոր տեքստերն էլ հավասարազոր են:

Սույն Պայմանագրի մեկնաբանման հետ կապված տարաձայնություններ առաջանալիս կիրառվում է ռուսերենով կազմված տեքստը:

Սույն Պայմանագրի բնօրինակը պահվում է Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովում, որը, որպես սույն Պայմանագրի ավանդապահ, յուրաքանչյուր Կողմին կտրամադրի դրա հաստատված պատճենը:

Բելառուսի	Ղազախստանի	Ռուսաստանի
Հանրապետության	Հանրապետության	Դաշնության
Կողմից	Կողմից	Կողմից